

Ritonõpo Omiry Ekarotopõpyry poko sero 12 mākomo a

Sero pape tymerose Ruka a. Toytoytoſe ynororo Pauru maro pata to punero.

Tynmerohpyryae Jezu poetory tō emātopõpyry poko ekarōko mana sero nono po. Tuhkākomo a Jezu tonetupuhſe toſēkōme, juteu tomo a, juteutōkara a, enara.

Ritonōpo zuzenu nyrihpyry kurā ekarōko mana. Toerohſe Ritonōpo zuzenu Jezu poetory tō maro, tōnuhſe Jezu ahtaſe kapu aka.

Imehnō amorepatopõpyry ekarōko mana Ritonōpo omiry poko Peturu tomo a, Pauru a roropa emero pata tō punero.

1 ¹Ynmerohpyry moro oneneryme jepe Teopiro. Ywy aſe Ruka. Apitoryme Jezu poko pape ymeroaſe oneneryme. Inyrihpyry poko ymeroaſe, kurākōkara kurākatopõpyry poko eya, imehnō amorepatopõpyry poko eya roropa, ²aunuhtopõpyry pona rokene kakoxi, kapu aka, enara. Morohne poko ymeroaſe apitoryme. Mame onuhpyra ro tahtaſe tōmiry ekaroaſe typoetory tomo a, tynymenekatyamo a. Takorehmase roropa ynororo Ritonōpo zuzenu a typoetory rohmanohpory poko. ³Orihxīpo tōſenepoſe ropa tuhke typoetory tomo a, orihpynỹpo ſamo. Tuhke tutuarōmatopõpyry tokaroſe roropa eya xine. 40me ėmepyy taropoſe eya tōſenepory poko eya xine, Kueſēkōme Ritonōpo ekarory poko roropa eya xine. ⁴Morame tōximōſe tahtaſe typoetory tō maro, toto anaropopyra Jezu kynexine aporo. Ynara tykaſe ynororo eya xine, —Ytoytopyyra ehtoko aporo. Taro Jeruſarē po Papa nekarory eraximatoko. Zuzenu oepyy eraximatoko. Moro poko kuuruatoſe, ⁵“João oēpurihkatone tuna kuaka. Yrome tuhke pyra tynhſe awahtaſe xine, Tuzenu ekarōko mā Papa oya xine,” aſe oya xine, tykaſe Jezu eya xine.

Jezu tōnuhſe kapu aka

⁶Pake ahtaſe Romapōkō tuiſary juteu tō eſēme kynexine. Mokyro ſe pyra juteu tō kynexine, Romapōkō tuiſary ſe pyra tutuiſarykōme. Morara exiryke tōximōſe tahtaſe xine Jezu a tōturupoſe. Ynara tykaſe toto eya,

—Otãto ahtao tuisa konõtome exĩko mahno yna tuisary myakãme? Seromaroro? tykase toto eya.

⁷Jezu a tozuhse toto,

—Tamoreme rokẽ tuisame jyrĩko Papa mana, ise tahtao. Naeroro zuaro pyra matose onekaropyra oya xine exiryke. ⁸Yrome tyjमितunuru ekarõko mã Papa oya xine, Tuzenu ekarõko. Morarame ypoko imehnõ tuarõtahnõko matose Jerusarẽ po te, Jutea po te, Samaria po te, emero pata to punero, tykase Jezu eya xine.

⁹Morarame tõnuhse Jezu kapu aka typootory tõ maro ehxĩpo. Morarame akuru htaka toehse ahtao tonekehse ipoetory tomo a.

¹⁰Morarame Jezu poetory tõ osenuhmaryhtao ro kakoxi asakoro orutua kõ toeporehkase toto rãnaka, tupoke karimutumã ke.

¹¹—Karireapõkomo, oty katohme kakoxi osenuhmãko ro matou, kapu enẽko? Mokyro Jezu taroino arohpyry, tysaaro oehnõko ropa mana, kapu aka tõnuhtopõpyry saaro, tykase toh aeporehkatyamo.

(At 1.9)

Juta myakāmatopōpyry sero

¹²Moraramé toytose ropa toto, Jezu poetory tomo, ypy poe, Oriwera poe, Jerusarē pona. Oriwera poe moe pyra moro toto esary kynexine Jerusarē.

¹³Moraramé tapyi taka toytose ropa toto, Peturu tapyi taka. Tōnuhse toto zara taka. Moroto Peturu tytapyikemy. Peturu, Tiaku, João, Ātare, Firipe, Tome, Patoromeu, Mateu, Tiaku Aupeu mūkuru te, Ximão juteu tō esary pynoto te, Juta Tiaku mūkuru, enara toh tōnuhse zara taka. ¹⁴Mokaro tehme kynexine Ritonōpo omiry poko rokene. Ritonōpo maro oturūko roropa kynexine nohpo tō maro, Jezu ē maro, Jezu akorō tō maro, enara.

¹⁵Moraramé Jezu poetory rānao Peturu towōse tōturutohme. Mokaro oximōme 120mākō kynexine. Ynara tykase ynororo,

¹⁶—Orutua komo, wekyry tomo, etatoko ke jotururu. Pake Ritonōpo a tymeropose Juta poko, Jezu ewokahpō poko. Ritonōpo zuzenu omi poe Tawi a tymerose, zuaro Ritonōpo exiryke. Morara exiryke morara toehse Juta. ¹⁷Kymarō xine Juta nexiase repe. Yna maro nerokuase.

¹⁸(Yrome tineru tapoise eya tyrypyry emetakāme, Jezu ewokatamitume. Moro tineru ke tupito topekahse eya. Moraramé toepukase ynororo tōsesenāxīpo. Zuakuru toehmose. Zuahxirirī tutūtase. Toorihse rahkene. ¹⁹Moro poko zuaro toh toehse Jerusarēpōkomo. Morara exiryke tupito tosehpase Munuhpāme. “Akeutama,” āko aomirykomo.)

²⁰—Ynara tymerose pake Ritonōpo papē pokona, Saumo pokona,

“Ah esahpyry patāpome nexino,

imepỹ osesaripyra ehtohme morotona,”

tykase.

—Ynara tymerose roropa,

“Apo imepỹ aorikyhyry myakāme nerohno,”

me tymerose.

²¹—Morara exiryke toiro Jezu marō symenekatone, kymarō xine Jezu ēsemamyry warono, ²²Jezu poko imehnō amorepatohme kymarō xine. Jezu maro ytoytokety se sytatose ēpurihkatopōpyry poe João a, kapu aka aunukuru ponāmero.

²³Moraramé asakoro tymenekase aporo eya xine, Joze Juxitu, (Pasapame roropa tosehke ynororo), Matia maro. ²⁴Moraramé tōturuse toto Ritonōpo a,

—Papa, emero ahno kurohtao enēko mase. Onoky mymenekano? Yna zuruko onymenekahpyry poko, ²⁵yna maro aerohtohme Juta myakāme. Iirypyryme Juta toehse exiryke esaka tonyohse ropa mana.

²⁶Moraramé emenekatoh tapoise toto a, Ritonōpo nymenekahpyry waro toehtohkōme. Moraramé Matia a tapoise tymenekatopo, toerohtohme 11mākō maro, 12me toto ehtohme ropa.

Ritonōpo zuzenu oehtopōpyry

2 ¹Moraramē oximōme toto ahtao ro juteu tō otuhtoh konōto toehse, Pētekoxite toehse. Moroto tapyi tao Jezu poetory to kynexine. ²Moraramē tyryrykane konōto panō totase toto a topozakoxi xine. Tyhtose tapyi taka tyryrykane panono. ³Moraramē apoto panō tōtumakase. Tororo kane pano toepukase tapyitaōkō pona. ⁴Moraramē morotōkō aka Ritonōpo zuzenu tomōse. Tyotyrorōkō omiryae tōturupitose toto Ritonōpo zuzenu poe.

⁵Moroto Jerusarē po juteu tō kynexine, Ritonōpo omipona exiketō tuhke. Juteu tō otuhtoh konōto pokoino, tuhke tosae xine toh tooehse, imeimehnō maro tuhke toh tooehse morotona. ⁶Moraramē moro ekary etaryhtao morohnome toytose toto tururume, enese. ⁷Tōsenuruhkase toto tōmirykōae Jezu poetory otururuke.

—To! Otāto yna omiry waro toehse matou? ⁸Karireapōkō amarakō repe. Yrome yna omiry waro amarokomo! ⁹Taro ynanase, Paratiapōkomo, Metiapōkomo, Erāopōkomo, Mesopotamiapōkomo, Juteapōkomo, Kapatoxiapōkomo, Pōtupōkomo, Aziapōkomo, ¹⁰Piritiapōkomo, Pāpiriapōkomo, Ejitupōkomo, Xirenepōkomo (Rīpiapō Xirene), Romapōkomo, ¹¹Arapiapōkomo, enara. Toitoine Kereta poe aehtyā ynanase. Imehnō Arapia poe aehtyā roropa ynanase. Toitoine juteu tō ynanase. Toitoine juteu poenopuhpōkō ynanase.

(At 2.3)

Moxiario etäko ynanase yna omiryae toto exiryke. Morararo nase moxiamo tōmiryköme exiryke etäko toto Ritonōpo kypyno xine exiry poko, tykase toto.

¹²Moroto toh kynexine tōsenuruhkarykö poko. Toepohnohse toto.

—Oty moro? tykase toh tōturupose. ¹³Yrome imehnomo a tounohse toto,

—Moxiä aetÿtyä rokene, tykase toto. Toetÿse tokarose toto a.

Peturu zurutopōpyry

¹⁴Morarame Peturu tooehse 11mākō maro. Opoire tōturuse imoihmākomo a, —Etatoko pahne Juteapōkomo, Jerusarēpōkō roropa. ¹⁵Oty katohme, “Toetÿse,”

äko matou yna poko? Etÿtoh zano pyra nase. Xixi onuhpyra ro nase. Etÿpyra ynanase. ¹⁶Yrome pake Ritonōpo nymeropohpyry Joeu a sero poko. Ynara tykase,

¹⁷“Nono atakurohkary moe pyra ahtao ynara tyrīko ase, äko Ritonōpo.

Juzenu ekarōko ase oya xine.

Morarame omükuru tō oëxiry tō roropa jomiry ekarōko mana.

Nuasemākomo a osenepōko ase.

Tähpomākomo a oturūko ase aosenety xine.

¹⁸ÿ, ypoetory pona emero Juzenu aröpōko ase,

orutua kö pona, nohpo tō pona roropa.

¹⁹Morarame jomiry ekarōko toh mā rahkene.

Tyoro sã tyrīko ywy kapu ao, nono po roropa, ösenuruhkatohköme, munu te, apoto te, orexito konōto.

²⁰Xixi zarumākapōko ase.

Nuno kamirarame exīko mana munu samo.

Morarame okynä pyra ynymenekahpyry oehnōko ropa mana, tuisamehxo, ëmepyyry kure moroto ahtao.

²¹Morarame ‘Tuisa oenupunako ypoko,’ karyhtao oya xine ynymenekahpyry a, enupunäko mā rahkē opoko xine, tykase Ritonōpo,”

me tymerose Joeu a Ritonōpo omi poe.

²²—Etatoko pahne orutua komo, juteu tomo. Jarao nexiase Jezu

Nazarepono. Ritonōpo zamaro ynororo kynexine. Morara exiryke tyjamihtanohpose eya kurākōkara kurākatohme ropa eya. Zuario ro matohu?

²³Pake Ritonōpo zuaro kynexine, Jezu exixihmapotoh waro. Toxixihmapose oya xine, zehnotokomo a. Moro waro Ritonōpo kynexine Jezu orihpyra

ro ahtao. Yrome, “Ah nexixihmä toto,” tykase Ritonōpo. ²⁴Mame tōsemākapose ropa ynororo Ritonōpo a. Jūme orihpynÿpo sã toehse ropa

ynororo typoremākapory se pyra toexiryke toorihtopōpyry a. ²⁵Ynara tymerose kytamurukomo a, Tawi a, Jezu omiryne, Ritonōpo omi poe,

“Papa, kokoro rokē oenēko ase ymaro.

Torëtyke pyra ase, yjamihtanohneme oexiryke.

²⁶Täkye ase opoko. Kure mase Papa.

Oeahmāko ase ypyno oexiryke.

Torëtyke pyra ase, jorikyryhtao ro urumekara oexiryke.

27 Toorihse jahtao jekepyry onymotanohpopyra mase omükuru nymyryme jexiryke.

28 Jësemākāpōko ropa mase, orihpýme jehtohme.

Tākye rokē jyripōko mase oēmyty eneryke ya,”
me tymerose Tawi a Jezu omiryne.

29—Wekyry tomo, topohme oturuxi amaro xine. Pake kytamurukō Tawi toorihse. Ekepyry tonēse. Ekepyry esary mōto mana seroae ro. 30Yrome Tawi urutōme kynexine Ritonōpo zuzenu omi poe. Zuario ynororo Ritonōpo omi poe, Kyrixtu typaryme exiry waro. Tuisa konōtome Kyrixtu exiry poko tuaro roropa, tymyakāme aexiry waro. 31Ritonōpo omiry waro Tawi kynexine. Jezu ësemamyry ropa waro roropa kynexine. Morara exiryke morara tykase ynororo, “Zuzenu onynomopyra Ritonōpo mana aorihtyā esao.

Ekepyry motara roropa mana,”

tykase ynororo. 32Tōsemākāpose ropa Jezu Ritonōpo a. Ynanenease. Morara exiryke ourutorýko ynanase. 33Seromaroro Jezu tuisamehxo tyrise Ritonōpo a. Ritonōpo maro mana. Pake Ritonōpo tōturuse eya, “Juzenu ekarōko ase oya,” tykase Ritonōpo. Mame Tuzenu tokarose Jezu a rahkene. Morara exiryke senohne enēko matose. Ōmirykōae Ritonōpo omiry etāko matose. 34Kapu aka onuhpyra Tawi ekepyry kynexine. Jezu rokē tōnuhse. Ynara tymerose roropa Tawi a,

“Ritonōpo tōturuse Kuesēkomo a,

‘Oporohko seino, japotunuru wino, tuisame oexiryke,

35 oepetōkara ke anamotomatohto ya,’ tykase Ritonōpo Tumükuru a.”
Morara tymerose Tawi a pake.

36Izraeu tomo, tuaro ehtoko. Jezu mokyro onexixihmahpyrykomo. Tuisame tyrise ynororo Ritonōpo a Kuesēkōme aehtohme, tykase Peturu eya xine.

37Moraramē toemynyhmase toto Peturu omiry etaryke tyya xine,

—Morara ahtao oty rīko ynanah? tykase toto Peturu tomo a, tōturupose.

38Peturu a tozuhse toto,

—Oorypyrykō irumekatoko Jezu omipona oehtohkōme. Osēpurihkapotoko Jezu Kyrixtu omi poe, oorypyrykō korokatohme Ritonōpo a. Mame Ritonōpo nekarory apoīko matose. Zuzenu kurā apoīko matose. 39Ritonōpo mā Tuzenu ekarory se oya xine, opoenomo a, moemoēkō patatōpōkomo a roropa, emero tyneahmatyamo a, tykase Peturu toto a.

40Moraramē Peturu toto zurune itamurume Jezu poko. Otuhparo turuse toto,

—Emero iirypyryme matose. Iirypyryme oexirykō se pyra Ritonōpo mana. Naeroro oorypyrykō irumekatoko awānohpyra xine Ritonōpo ehtohme, tykase Peturu eya xine.

41Moraramē mokaro a Jezu tonetupuhse Peturu omiry etaryke tyya xine. Tōpurihkase toto Peturu tomo a. Moro ëmepyryae tuhke tomāse toto Jezu poetoryme, 3.000me. 42Moraramē kokoro rokē tōximōse toto Jezu omiry etatohme, Peturu tomo a ekarory etatohme. Kure tōturuse toto. Oximōme tōtuhse toto. Kokoro rokē tōturuse roropa toto Ritonōpo maro.

Jezu poetory oximōme ehtopōpyry poko

⁴³Moraramē emero Ritonōpo zuno toehse toto, Peturu to nukurākatyā eneryke roropa tyya xine, kurākōkara tukurākase ropa exiryke Peturu tomo a. ⁴⁴Moraramē Jezu omipona exiketō oximōme kynexine. Tymōkomorykō tapiakase eya xine imehnō Jezu poetory tomo a. ⁴⁵Tymōkomorykō tokarose roropa eya xine imehnomo a tineru apoitohme tyya xine, apiakatohme imehnō Jezu poetory tomo a, etuarimara toehtoškōme. ⁴⁶Kokoro rokē morohnome Ritonōpo tapyī tao toh kynexine aomiry poko. Moraramē Ritonōpo tapyī tae xiaxiake tōtuhse toto. Tākye rokē toh kynexine,

⁴⁷—Ritonōpo kure mana, tykase toto. Tātākyemase toto. Jerusarēpōkomo a tyrypyrykō turumekase Jezu omipona toehtoškōme. Kokoro rokē Jezu poetory tomākapose Ritonōpo a.

Ytoytopy kurākatopōpyry ropa

3 ¹Moraramē Peturu toytose João maro Ritonōpo maro oturutoh taka Ritonōpo maro tōturutohkōme. Xixi tywykahme toehse ahtao toytose toto. ²Mame toytorykohtao, ytoytopy tone se toto a. Moinoro morara tonuruse ynororo ytoytopymero. Kokoro rokē arosene toto onao Ritonōpo tapyī pota taka, tineru apoitohme eya. Moro omōto h Kurāme tosehapse kynexine. ³Mokyro a Peturu eneryhtao João maro, toto ytoryhtao, tineru tokaropose eya. ⁴Mame kurākara tone se tyya xine ahtao ynara tykase Peturu,

—Xiaro kueneko, tykase Peturu.

⁵Mame tōsenuhmase mokyro. Tineru pitiko eraximane.

⁶—Tineru pyra ynanase. Yrome tyoro ekarōko ase oya. Owōko. Xikihme exiko. Jezu Kyrixtu okurākāko ropa mana, Nazarepono, tykase Peturu eya.

⁷Mame kurākara xikihme tanŷse emary poko Peturu a. Ipyrakū toekurākase ropa. ⁸Pyhsekyh tykase ynororo. Xikihxikihme toytotose ynororo toekurākase ropa toexiryke.

—Kure Ritonōpo mana, tykase ynororo. Peturu tō maro tomōse ynororo Ritonōpo maro oturutoh taka. Tātākyemase ynororo. Pyhsekyhsekyh tykase. ⁹⁻¹⁰Morotaōkō tutuarōtase kuranōpokara ytoytory eneryke tyya xine, “Kure Ritonōpo,” kary etaryke roropa tyya xine tutuarōtase toto.

—Mose ytoytopynŷpo, tineru eraximahpō sero pota tã toekurākase ropa, tykase toto.

¹¹Tōsenuruhkase toto mokyro eneryke tyya xine. Ritonōpo maro oturutoh taka omōto h Saromão tapyīme tosehapse. Moro tã Peturu kynexine João maro. Mokaro onurumekara aekurākahpyry ropa toehse. Moro taka toytose toto emero, enese.

—To! Kure matose, tykase toh eya xine.

Peturu zurutopöpyry Ritonôpo tapyĩ tao

¹²Moraramé morohnome aepýrykõ eneryhtao tyya ynara tykase Peturu, —Orutua komo, wekyry tomo, serara eðurākano onenepitopyra hmatou? Jezu rokẽ mose kurāka ropa, yna kara, kypyno xine toexiryke. ¹³Ritonôpo kytamurukõ esemy, Aparão esemy, Izake te, Jako, enara. Emero Kuesẽkõme roropa mana. Mokyro a Tumũkuru kuesẽkõme tyrise, onurumekahpyrykomo, Jezu, onekarohpyrykomo Pirato a exixihmatohme. Exixihmapory se pyra Pirato repe. ¹⁴Yrome aomipona pyra oya xine toxixihmase Jezu, tyrypyhpykẽ kara. Inetapatahpyry rokẽ mutũtanohpoatose ropa. ¹⁵Kyrihpõkõ mũkuru mexixihmatose repe. Yrome Jumy a tõsemākase ropa. Moro poko otuarõtanohtorỹko ynanase tonese ropa yna a exiryke tõsemāse ropa ahtao. ¹⁶Mokyro poe mose nekurāka ropa. Mose enẽko matose, Jezu nukurākahpyry ropa. Tonetupuhse toexiryke Jezu nukurāka ropa, tykase Peturu.

¹⁷—Wekyry tomo. Awaro xine ase. Jezu exixihmahpõkõ matose, tuaro pyra oexirykõke, oesẽkõ maro. ¹⁸Pake Ritonôpo a tõmíry tymeropose urutõkomo a Jezu poko, aetuarimary poko, aorikyry poko, eşemākapory ropa poko tyya. Ajohpe pyra ro Ritonôpo nexiase, tykase Peturu mokaro a. ¹⁹—Oorypyrykõ irumekatoko. Jezu eahmatoko oesẽkõme aehtohme, oorypyrykõ korokatohme eya, ²⁰tākye oehtohkõme ipoko. Imeĩpo Jezu Kyrixtu enehpõko ropa Ritonôpo mana tarona, Kuesẽkõme, tykase Peturu. ²¹—Kapu ao eraximāko mana tonehporo ropa Tumy a. Tooehse ropa tahtao, kukurākatorỹko ropa mana. Moro poko tymerose pake Ritonôpo poe urutõkomo a. ²²Moeze a ynara tymerose, “Kuekyrykõ enehpõko mã Ritonôpo, ysamo, ourunekõme.

Aomipona ke ehtoko.

²³Aomipona pyra exiketõ enahkapõko mã Ritonôpo.”

²⁴Morara tymerose urutõkomo a pake. Samueu tomo a morara tymerose senohne poko, onenepýrykõ poko. ²⁵Samueu tõ ekepyā pakomotyā matose. Opoko xine kynoturune Ritonôpo atamurukomo a. Ynara tykase ynororo eya xine, “Apary riko ase sero nonopõkõ kurākaneme,” tykase Ritonôpo Aparão a.

²⁶—Naeroro Tumũkuru enyohne kyya xine Kuesẽkõme, kuatākyematohkõme kyyrypyrykõ korokaryhtao eya, tykase Peturu eya xine.

Peturu ehtopöpyry kõseriu êpataka João maro

4 ¹Moraramé Peturu tõ otururuhtao imoihmākõ maro, Ritonôpo maro oturuketõ tooehse eya xine, Ritonôpo tapyĩ esẽ maro, satuseu tõ roropa, enara. Satuseu tomo ahno eşemamyry ropa warõkõkara kynexine. ²Peturu tõ tyenonohse eya xine imoihmākõ amoreparyke eya xine, “Jezu tõsemāse ropa mana toorihxĩpo,” karyke eya xine. ³Moraramé Peturu tõ tapoise toto a. Āpuruhyry taka tarose eya xine, moro tao toto êmehtohme, tykohmāse exiryke. ⁴Mame Peturu tõ otururu totase tyya xine exiryke Jezu tonetupuhse imoihmākomo a tosẽkõme. Tuhke Jezu poetoryme toehse toto, 5.000me.

⁵Mame yrokokoro juteu tō esā tōximōse Jerusarē po, Moeze omihpyry poko amorepatōkō maro. ⁶Anasa Ritonōpo maro oturukety kynexine. Imaro tōximōse toto jekyry tō maro, Kaipa, João, Arexātere, enara. ⁷Mokaro ēpataka Peturu tō tarose toto a.

—Onoky poe ahno kurākāko ropa matou? tykase mokaro eya xine.

⁸Ritonōpo zuzenu Peturu ao kynexine. Aomi poe Peturu tōturuse, —Tamuxi tomo, pata esamo, ⁹oty katoth, “Onoky poe ytoytopynỹpo mukurākatoše rohpa?” āko matou oturupōko yna a? ¹⁰Jomiry etatoko Izyraeu tomo. Mokyro ynanukurākase ropa Jesu poe. Jesu mokyro Nazarepono, Ritonōpo mūkuru. Onexixihmahpyrykō mokyro. Yrome tōsemākase ropa mana Ritonōpo a. Jesu poe mokyro toekurākase ropa mana. ¹¹Jezu Kyrixtu poko pake tymerose Ritonōpo omiryne. Ynara tymerose urutōkomo a, “Tapyi rinanomo a wewe turumekase repe.

‘Popyra nase,’ tykase toh repe.

Yrome tapyi nikapuru apoihtyme tyrise ropa, imepỹ pyra exiryke, jamihme tapyi ehtohme,” tykase. ¹²Jezu rokē kyyrypyrykō korokaneme mana, toiro. Imepỹ kyyrypyrykō korokane pyra, Jesu rokene, tykase Peturu eya xine.

¹³Morarama Peturu tō otururu totase tyya xine ahtao, tōturuse toto oxime rokene,

—Otokoino moxiā enaromyra toehse nae? Atamorepara toh nase repe. Yrome Jesu maro monexiā toto atamorepāko. Otarāme morara exiryke zuaro toehse toh mana, Jesu maronōpotōme toexirykōke, tykase toto. Oxime tōturuse toto. ¹⁴Mame mokyro kuranōpokara eneryke tyya xine toto maro, “Ajojhe matose,” kara toto. ¹⁵Morarama tosae xine Peturu tō tutūtanohpose ropa toto a, oxime rokē tōturutohkōme,

¹⁶—Otara āko sytatau mokaro a Jesu poko toto oturukehtohme? tykase toto, tōturuse oxime rokene. —Kurākara kurākahpō mokaro. Tarōkō emero zuaro mana, Jerusarēpōkomo. “Ajojhe,” kara sytatose ipoko xine. ¹⁷Jezu poko oturupyra rokē syripotone toto. Senaroximatone toto imehnō onurupyra Jesu poko toto ehtohme, tykase toto.

¹⁸Morarama tykohmase ropa toto tyya xine,

—Imehnō onurupyra ehtoko Jesu poko, tykase toto. ¹⁹Yrome ynara tykase Peturu tomo,

—Oty Ritonōpo a kure nae? Ōmipona xine yna exiry, tōmipona yna exiry? ²⁰Yna a tonese exiryke oturukehpyra ynanase Jesu poko, tykase toto.

²¹Morarama Peturu tō enaroximary se toh kynexine repe,

—Ytotoko ropa. Awānohtorỹko ynanase imehnō zururuhtao Jesu poko oya xine, tykase aroporykōme ropa toto. Peturu tō wānopyry se toh kynexine repe. Yrome onuānohpyra tokurehse toto, tuhkākō Peturu tō pyno exiryke.

—Kure Ritonōpo mana, āko rokē toh kynexine. ²²Tātākyemase toto, ytoytopynỹpo ikaripamyhpyry tukurākase ropa exiryke.

**Jezu poetory töturuse Ritonôpo maro
oserehpyra toehtohkôme**

²³Moraramé tonyohse ropa toexirykôke Peturu tō toytose ropa João maro, imehnō Jezu poetory tomo a. Juteu tō esā omihpyry tokarose eya xine. ²⁴Moraramé toto omiry etaryke tyya xine töturuse toto Ritonôpo maro, Jezu poetory tō oximôme. Ynara tykase toto,

—Yna esême mase Ritonôpo. Kapu rihpō mase, kapu, nono, tuna, tunakuaōkomo, nonopōkomo, emero tyrise oya. ²⁵Pake moturune yna tamuru a, Tawi a. Ynara tymerose eya ômiryme Ouzenu poe,

“Oty katoĥ Izyraeu tō maro imehnō maro yzehno toĥ nae?

²⁶ Typatakā maro typotory tō maro Kuesêkō zehno,
Kyrixtu zehno,”

tykase Tawi.

²⁷—Morararo taro nase Jerusarē po seromaroro, tykase Peturu Ritonôpo a. —Erote tuisame nase. Pōtiu Pirato kowenatume roropa nase. Mokaro oximôme Romapōkō maro Izyraeu tō maro Omūkuru zehno. ²⁸Zehnotokō moxiaro Omūkuru exixihmahpōkomo. Morara tyrise eya xine onekarotopōpyryae ro, tuarohxo oexiryke, orēpyrahxo roropa oexiryke. ²⁹Seromaroro mokaro eneko Papa kapuaono, yna enaroximary se aehtyamo. Yna akorehmako enaromyra yna ehtohme, ômiry ekarotohme yna a. ³⁰Kurākōkara ikurākako ropa. Ajamitunuru enepoko ropa Omūkuru kurā pokoino, Jezu pokoino, tykase Peturu Ritonôpo a.

³¹Moraramé töturukehse toto aĥtao, moro tapyi kywyhkywyh tykase. Ritonôpo zuzenu tomōse toto aka. Orēpyra Ritonôpo omiry tokarose eya xine imehnomo a.

Oximôme toto tÿkyryrykō poko

³²Moraramé Jezu poetory tō oximôme toehse, omomÿke pyra toĥ kynexine toenupunarykôke imehnō poko. ³³Orēpyra imehnō turuse eya xine Jezu ěsemamyhpyry ropa poko. Kure rokē toĥ kynexine oximôme, tākÿe rokene. Imehnō roropa ipyno xine. ³⁴Morara exiryke etuarimara toĥ kynexine emero. Tutupikamo a tutupikō tokarose eya xine Peturu tomo a. Tytapyikamo a roropa tytapyîkō tokarose tineru apoitohme tyya xine, ³⁵ekarotohme Peturu tomo a, apiakatohme ise exiketomo a etuarimara aehtohkôme.

³⁶Moraramé Joze kynexine, Xiperepono, Rewi pary. Mokyro tosehpase Panapeme, oxiehnotokō kurākaneme ropa aexiryke. ³⁷Mokyro a tutupi tokarose tineru apoitohme tyya. Mame Peturu tomo a tytinerÿ tokarose emero.

Anania tomo Safira maro

5 ¹Mame imepyyny a roropa tutupi tokarose roropa, Anania a typyty maro. ²Ipyty esety Safira. Emero pyra tytinerÿkō tokarose eya xine, —Seny, yna tupi ehepyry emero, tykase toĥ ajohpe. Typyty maro töturuse toto. “Senekunohne,” tykase toto. ³Moraramé Peturu töturuse Anania maro,

(At 5.2)

—Jepe, oty katoḥ joroko tamuru omipona mahno? Yna enekunopyry se hma repe? Yrome Ritonōpo zuzenu zuaro mana. Otupi ehepyry emero pyra mekarō yna a. Makoinohno otinerūkōme. ⁴Otupi onekaropyra awahtao xine otupime ro exiry. Tupito ehepyry morararo, otinerūkōme ro exiry. Oty katoḥ popyra oexirykō se hmatou, yna enekunopyry se? Ajohpe mase Ritonōpo a yna a rokē pyra, tykase Peturu eya.

⁵Morarara kary etaryke tyya nono pona toepukase Anania. Toorihse. Moraramē, “Mokyro norihno Ritonōpo poe,” kary etaryke tyya xine tōserehse toto itamurume. ⁶Mame nuasemākomo a ekepyry tanỹse. Tyōtose, enara. Tarose toto a, zonētohme.

⁷Moraramē tē pitiko tykase ahtao ipytỹpyry tooehse, tuaro pyra.

⁸Mame Peturu tōturupose nohpo a,

—Moro rokē kynako otupi ehepyry?

—Ỹ moro rokē kynako, tykase nohpo.

⁹Moraramē Peturu a tozuhse. Ynara tykase ynororo,

—Oty katoḥ moturutou onio maro, “Senekunohne,” mykā onio a? Yrome Ritonōpo zuzenu oenetou. Eneko pahne moxiā, onio ekepyry zonemyhpōkō noehno ropa toto tapyi eutary pota taka. Oekepyry arōko roropa toḥ mana zonētohme, tykase Peturu eya.

¹⁰Axĩ toepukase nohpo nono pona. Toorihse. Moraramē nuasemākō tooehse ropa ahtao tapyi taka, nohpo orihsē tonese eya xine. Tarose toto a zonētohme inio ekepyry myhtokoxi. ¹¹Moraramē tōserehse Jezu poetory tomo. Mokaro ekary etahpōkō tōserehse roropa toto.

**Jamihme tyrise toto Ritonôpo a
kurākōkara kurākatohme ropa**

¹²Kokoro rokẽ tõximõse toh rahkene Peturu tõ maro, Ritonôpo maro oturutoh taka, Saromão nyrihpyry taka. Mame jamihme tyrise toto Ritonôpo a kurākōkara kurākatohme ropa eya xine. ¹³Mame imehnõ mokaro maro oximõpyra toehse toto, zuno toexirykōke. Yrome kure tõturuse toto ipoko xine. ¹⁴Mame tuhke Jezu poetory tõ toehse, orutua komo, nohpo tomo, enara. Tuhke tomãse toto. ¹⁵Moraramẽ kurākōkara kurākary ropa eneryke tyya xine tuhke kurākōkara tonehse eya xine etuehkõ tapo, osema taka Peturu zuzenu rokẽ ytotohme epozakuroko, osemae Peturu ytoryhtao. ¹⁶Tuhke roropa imeimepỹ pata tõ poe tooehse toto Jerusarẽ pona. Kurākōkara tonehse roropa toto a, jorokohpãkõ roropa tonehse eya xine. Emero toh tukurākase ropa eya xine.

Peturu tõ ryhmatopõpyry

¹⁷Moraramẽ Ritonôpo maro oturuketõ tuisary tõ, satuseu to maro Peturu tõ zumoxike toehse toto. ¹⁸Tapoise toto a ãmatohme āpuruhpyry taka. ¹⁹Yrome Jezu nenyokyhpyry toytose koko āpuruhpyry apuruhmakase ropa. Mokaro tutūtanohtose ropa eya.

²⁰—Ytotoko Ritonôpo maro oturutoh taka. Oturutatoko mokamo a Jezu poko, Jezu poetoryme toto ehtohme, orihpyra toto ehtohme jũme, tykase Jezu nenyokyhpyry eya xine. ²¹Morara tykase exiryke toytose toto pakeimo Ritonôpo maro oturutoh taka imehnõ amorepase.

Yrome mokaro Ritonôpo maro oturuketõ tuisary tymarõkõ maro juteu tõ tuisary tykohmase tyya xine. Peturu tõ enehnanõ taropose eya xine āpuruhpyry taka. ²²Moraramẽ toytose toto āpuruhpyry taka. Yrome tynẽmatyãkõ onenepyra tokurehse toto. Naeroro toytose ropa toto kōseriu a oturuse. Ynara tykase toto eya xine,

²³—Āpuruhpyry tapuruse kynako. Erase tõ rokẽ moroto kynako. Ynanetapuruhmaka repe. Yrome aypyra toh kynako, tykase toto. ²⁴Morara kary etaryke tyya xine tõserehse toto, Ritonôpo maro oturuketõ tuisary tomo, oturutoh erase tõ maro.

—Otara toehse toh nae?

—Kũ. Aza rokẽ nytõ toto? tykase toto. ²⁵Moraramẽ imepỹ tooehse oturuse. Ynara tykase ynororo,

—Mokã mōto, onẽmatyãkomo. Oturũko toto Ritonôpo maro oturutoh tao. Imehnõ amorepãko mã toto, tykase ynororo eya xine.

²⁶Moraramẽ soutatu tõ esẽ toytose, typetory tõ maro, Peturu tõ apoise ropa. Opre pyra tõturuse toto eya xine sekerereme, imehnõ kurũke, totaparykõ se pyra toexirykōke.

²⁷Moraramẽ tarose ropa Peturu tomo kōseriu ĕpataka ropa.

28—Oty katoĥ imehnõ amorepãko matou mokyro poko? Toto anamorepapopyra ynanexiase ipoko oya xine. Seromaroro emero Jerusarẽpõkõ tamorepase oya xine. Ynahxirõko roropa matose mokyro exixihmatopõpyry poko, tykase mokyro Ritonõpo maro oturuketõ tuisary.

29Morarame Peturu tomo a tozuhse,

—Ritonõpo omipona se ynanase. Õmirykõ omipona se hkopyra ynanase. 30Ritonõpo mokyro kytamurukõ esemy. Eya Jezu tõsemãkase ropa onexixihmahpyrykomo wewe pokona. 31Mame tuisa konõtome tyrise ropa ynororo Ritonõpo a, emero Kuesẽkõme aehtohme. Kypynanohnekõ mokyro. Kyyrypyrykõ korokary se ynororo. Kyyrypyrykõ rumekary se kuahtao xine ikorokãko mana. 32Naeroro imehnõ tuarõmãko ynanase morohne poko. Yna maro Ritonõpo zuzenu mana yna akorehmãko. Tõmipona exiketomo a Tuzenu ekarõko Ritonõpo mana, tykase Peturu.

33Mame morara kary etaryke tyya xine tyekõtãpãse toto. “Setapatone,” tykase toto. 34Yrome toiro towõse tõturutohme. Parixeume ynororo, esety Kamarieu. Moeze omihpyry poko amorepatõme ynororo. Emero ise roropa toh kynexine. Mokyro a Peturu tõ jarãnaka taropose aporo. Mame ynara tykase ynororo,

35—Izyraeu tomo, tomeseke ehtoko mokã poko. 36Pake imepõ tamuxime toehse, Teuta. Tuhke auturuhpyry ynororo tuisame toexiry poko. Imehnõ roropa toytose imaro, 400mãkomo. Yrome totapase ynororo ahtao, tãtahpahse toh emero, aomipona aehtyamo. “Tuisa konõto mokyro,” kara toehse toto. 37Okomino tyoro, Juta, Karireapono kowenu tineru apoiryhtao ahno a. Tuhke roropa imaro tãtãnonohse toh repe. Yrome toorihse ynororo ahtao ipoetohpyã toytose ropa toto tosaka xine. 38Naeroro ourutorõko ase mokã poko pyra oehtohkõme. Ah nytõ toto. Ahno omi poe rokẽ toto ahtao toto namorepatary enahnõko rokẽ mana. Yrome Ritonõpo omi poe toto ahtao enahpyra mana imehnõ amorepary eya xine. 39Morara exiryke tomeseke ehtoko. Typoetory ryhmaryhtao ozehno xine exiko Ritonõpo mana, tykase Kamarieu eya xine.

40—ÿ, tykase toh repe. Yrome Peturu tõ tonehse ropa tyya xine ahtao typipohse toto a.

—Oturupyra ke ehtoko Jezu poko, tykase toh eya xine. Mame tonyohse ropa toto ipipohxipo xine. 41Morarame toytorykõ ropahntao kõseriu wino tãtãkyemase toto.

—Jezu poetoryme kuexiryke kypipohno toto. Morara exiryke tãkye sytase, tykase toto. 42Mame kokoro rokẽ Ritonõpo maro oturutoh tao tõturuse toto Jezu Kyrixto poko. Imehnõ tapyi tao roropa oturukehpyra toh kynexine.

7me Jezu poetory akorehmananomo

6 1Morarame Jezu poetory tõ tuhke tomãse ahtao kyreku tomo a juteu tõ tykerekereemase.

—Oty katoh juteu tō pyxiamōpyamo a rokē tōsē ekarōko toh nae? Kyya xine onekaropyra mǎ toto, tykase toto. ²Moraramē Jezu poetory tō tonehpose 12mākomo a tōturutohkōme imaro xine. Ynara tykase Peturu tō eya xine,

—Popyra Ritonōpo omiry rumekary yna a nase ōkyrynehtotohkōme rokene. ³Morara exiryke imehnō Jezu poetory tō akorehmananō menekāko ynanase, 7me ajoajohpākōkara rokene, Ritonōpo zuzenu omipona yronymyryme exiketomo, toerokurukō warōkō roropa. ⁴Yrome yna kokoro rokē Ritonōpo maro oturūko ynanase. Imehnō amorepāko roropa ynanase aomiry poko, tykase toto.

⁵Morara kary etaryke tyya xine tātākyemase toto. Ynara tyrise toto a Jezu poetory tō akorehmananōme, Exitewāo. Ritonōpo zuzenu imaro kynexine. Aomipona yronymyryme exikety ynororo. Ynororo, Firiye, Pyrokoru, Nikanoa, Timão, Parymena, Nikorau, enara. Nikorau juteume aeramahpyry kynexine. Ātiokiapōkōme roropa kynexine. ⁶Mokaro tooehse Peturu tō ēpataka. Moraramē tōtururukohtao Ritonōpo a tomarykō tyrise zuhpokoxi xine.

⁷Moraramē Ritonōpo omiry totase tuhkākomo a Jerusarēpōkomo a. Jezu poetory tomāse Jerusarē po. Tuhke Ritonōpo maro oturuketō roropa Jezu omipona toehse toto.

Exitewāo apoitopōpyry

⁸Moraramē Exitewāo Ritonōpo omipona kynexine. Kure kynexine orēpyra roropa Ritonōpo poe. Kurākōkara kurākary waro roropa ynororo kynexine. ⁹Yrome imehnō moroto kynexine, aomipona se pyra exiketomo. Moino aehtyā mokaro kynexine. Xirene poe, Arexātyria poe, Xirixia poe, Azia poe, enara tooehse toh kynexine morotona. Tyorō tao tātamorepase ynaroro. Tōsezusezukurukō se toh kynexine repe Exitewāo maro. ¹⁰Yrome torēse toto Exitewāo maro orēpyrahxo exiryke Ritonōpo zuzenu poe. ¹¹Moraramē imehnō taomipohtomase eya xine.

—Mose ynanetase Moeze kerekeremāko, Ritonōpo kerekeremāko roropa, tykase toto imehnomo a Exitewāo poko ajohpe. ¹²Morara kary etaryke tyya xine juteu tō tyekitapāse. Typatakā maro toytose toto Moeze omihpyry warōkō maro Exitewāo apoise kōseriu a arothme. ¹³Moraramē tokarose eya xine rahkene.

—Mose sē tapyi poihtoase, Ritonōpo maro oturutopo. Moeze omihpyry poihtoase roropa. ¹⁴Ynara nase mose, “Sē tapyi kararahnōko Jezu Nazarepō mana. Moeze namorepatyā myakāmāko roropa mana,” nase mose, tykase toto Exitewāo poko ajohpe rokene. ¹⁵Moraramē mokaro a emero terekatu tō maro iporohtyamo a Exitewāo ēmyty tonese, kapu ae Ritonōpo nenyokyhpyry ēmyty samo.

Exitewāo oturutopōpyry

7 ¹Moraramē Ritonōpo maro oturuketō tuisary a tōturupose,
—Ajohpe pyra moxiā na? tykase ynororo Exitewāo a.

²Ynara tykase Exitewāo eya xine,

—Wekyry tomo, kuetatoko, orutua kō roropa. Pake Aparão a Ritonôpo tōsenepose saerehkane panō ezure, Mesopotamia po Aparão ahtao ro Xarā pona ytopyra ro ahtao. ³Ynara tykase Ritonôpo eya, “Oesary irumekako, oekyry tō roropa. Ymaro eropa. Imepÿ pata enepōko ase oya,” tykase Ritonôpo eya. ⁴Morarame Kautea turumekase Aparão a Xarā pona toytotohme. Morarame tumy orihxīpo tosary turumekase eya. Tarona tooehse kuesaka xine. ⁵Ritonôpo onesaripopyra repe. Yrome ynara tykase ynororo eya, “Sero imeīpo ekarōko ase oya oesaryme, oesahpyo apakō esaryme roropa toorihse awahtao,” tykase Ritonôpo Aparão a tumūkue pyra ro ahtao. ⁶Mame ynara tykase roropa ynororo, “Apakō mā imehnō esaka ytōko osesarise. Moroto 400me zeimānōko mā toto imehnō esao.

⁷—Morarame apakō tuarimahpōkō wānohnōko ase,” tykase Ritonôpo Aparão a. “Morotoino xiaro oehnōko ropa toh mana jeahmatohme kure,” tykase Ritonôpo Aparão a. ⁸Morarame Aparão tamorepase Ritonôpo a aipotapihpyry sahkyry poko. Ynara tykase ynororo, “Kure rokē oritorÿko ase. Morara exiryke aikōpotapihpyry sahkapōko ase oya xine,” tykase Ritonôpo eya. Morarame Aparão toemūkuase, Izakeme. Mame oma etato irānao ae aenurutopōpyry ahtao, tumūkuru aipotapihpyry tysahkase eya. Mame tuātase Izake ahtao toemūkuase ynororo Jakome. Mame Jako toemūkuase 12me, kytamurukōme.

⁹—Morarame kytamurukomo a takorōkō tokarose imehnomo a jehno toexirykōke. Ejitu pona tarose ynororo. Yrome Ritonôpo imaro kynexine. ¹⁰Toenupunase ipoko. Tutuarimakehpose eya. Morarame Ejitu esē Joze se toehse, tuaro aexiryke. Esety Parao kynexine. Joze kowenatume tyrise eya tytapyī esēme roropa. ¹¹Morarame konopo toehkehse Ejitu po, Kanaā po, enara. Toetuarimase toto. ¹²Kytamurukō nykyryry tonahse. Yrome Ejitupōkō nykyryry nae ro kynexine. Morara kary etaryke tyya tumūkuru tō tonyohse Jako a tÿkyryrykō epekahse. ¹³Morarame toytozomose toto ahtao Joze tōsenepose turui tomo a. Tyekyry tō tonepose Parao a eya. ¹⁴Morarame, “Kumykō enehtoko xiaro,” tykase Joze turui tomo a. Mame emero morotona toytose toto, 75me. ¹⁵Morarame kytamurukō toorihse moroto, ¹⁶Jako, imūkuru tō, enara. Yrome toto ekepyry tarose Xikē patahpyry pona zonētohme, Aparão nepekatyhpyry aka. Emo poenomo a topekahse eya orihpyra ro toto ahtao. Xikē zū Emo kynexine.

¹⁷—Morarame Aparão pakō toemūkuase Ejitu po. Tuhke toehse toto moroto. Morarame tynekarotopōpyryae ro toto arory se ropa Ritonôpo kynexine esaka xine. ¹⁸Morarame imepÿ Ejitu tuisaryme toehse, Joze warōkara. ¹⁹Kytamurukō tonekunohse eya. Tyryrhmasse toto eya. Toto zehno toehse ynororo toto emamyryke. Imūkurukō typahpose eya nakuaka. ²⁰Morarame Moeze tonuruse, poeto kuranoryme. Tumy tapyī tao oseruao rokē nuno taropose eya. ²¹Mame tapyi tae jeny a tarose ynororo nakuataka. Mame Parao ēxiry a tanÿse ropa tunuātanopyryme tumūkurume. ²²Ejitupōkomo a tamorepase ynororo itamurume. Tōtururu waro toehse. Emese kure toehse roropa ynororo otyro riry poko.

23—Morarame Moeze tykaripãse ahtao, 40me jeimamyry taropose ahtao tyekyry tō enese toytose ynororo, Izyraeu tō enese. 24Morarame tyekyry osanumary tonese tyya ahtao typynohse eya. Ejitupō totapase eya. 25“Wekyry tō pynohneme jenetupuhnōko toh mana. Ritonōpo nenyokyhpyryme jekarōko toh mana,” tykase Moeze tukurohtao repe. Yrome onenetupuhpyra toh kynexine. 26Yrokokoro tyekyry enese toytory ropahao, atatapoiketō tonese eya. Toto zupokary se kynexine repe. “Aimo, ākorō ananapoipyra exiko. Oxiehno pyra ehtoko,” tykase ynororo eya xine repe.

27—Yrome ajoajohpano a tupurohmase. “Onoky omi poe upokato mano tuisame awahtao samo? 28Ejitupō etapahpō mase. Jetapary se roropa hma?” tykase ynororo Moeze a. 29Morara kary etaryke tyya toepase Moeze Mitiā pona. Toetapyirise moero. Toemūkuase asakoro.

30—Morarame 40me tyeimāse ahtao moroto, Ritonōpo nenyokyhpyry tōsenepose Moeze a ona po, Xinai zopino. Xinai moro ypy esety. 31Moroto pika zatry tonese Moeze a tororo āko. Moro eneryke tyya toemynyhmasse ynororo. “Otāto puhkoke pika ezechpyra nae? Eneta aporo,” tykase ynororo tukurohtao.

—Morarame enese toytose tahtao Ritonōpo omiry totase eya, ameke pyra toehse tahtao. Ynara tykase Ritonōpo eya, 32“Ritonōpo ase, atamurukō esemy, Aparão, Izake, Jako. Emero oesēkōme roropa ase,” tykase ynororo eya.

—Morara kary etaryke tyya tykytyky tykase Moeze. Osenuhmara toehse ynororo tōserepyryke. 33Morarame ynara tykase Ritonōpo eya, “Asapatū touko jēpataka oehtohme. Onoupyra awahtao orihnōko mase,” tykase ynororo eya.

—Mame morara kary etaryke tyya tysapatū touse eya. Mame ynara tykase Ritonōpo eya, 34“Ypoetory tō tuarimary enēko ase Ejitupōkomo a. Morara exiryke oehno toto pynohse. Seromaroro aaropōko ase Ejitu pona,” tykase Ritonōpo Moeze a.

35—Moeze mokyro ro. Apitoryme ise pyra toh kynexine repe tutuisarykōme. “Onoky omi poe upokato mano tuisame awahtao samo?” tykase toto eya. Yrome mokyro ro tyrise Ritonōpo a toto tuisaryme. Juteu tō pynohneme tyrise ynororo Apotohtaonōpo a. 36Morarame tarose ropa toto eya Ejitu poe. Tyjamitunuru tonepose roropa eya moroto Ejitu po, typoetory anaropopyra ropa Ejitupōkō exiryke. Tuna purohpokuroko tarose toto eya. Moro tuna esety Tahpiremy. Mame ahno esao pyra 40me ikonopory taropose toto a, Ritonōpo jamitunuru enery poko roropa tyya xine. Tŷkyryneke pyra toto ahtao tŷkyrynehtose toto Ritonōpo a. 37Mame Moeze ynara tykase Izyraeu tomo a, “Urutō enehpōko Ritonōpo mana, kuekyrykomo, ysā exikety,” tykase Moeze pake tyekyry tomo a. 38Moeze mokyro Ritonōpo poetory amorepahpono ahno esao pyra. Ritonōpo nenyokyhpyry maro roropa kynexine ypy po, Xinai po. Imaro tōturuse ynororo moro ypy po kytamurukō netaryme. Eya Ritonōpo omiry tymerose, kyya xine ekarotohme roropa.

39—Yrome aomipona se pyra kytamurukō kynexine. Tymaro xine ise pyra toh kynexine ipunaka. Ejitu pona ropa toeramarykō se ropa toh kynexine tukurohtao xine. 40Arão a ynara tykase toto, “Ritō tyriko Ritonōpo myakāme, kuesemazupurukōme aytotohme. Aza rokē nytoase Moeze, kuenepyhypōkomo Ejitu poe? Zuario pyra sytatose,” tykase toto. 41Moroto tahtao xine pui mūkuru panō tyrise toto a. Morarame kaneru tō totapase eya xine uuru risē ēpataka, “Kure mase,” katohme tyya xine. “Kuesēkōme mosero nase,” tykase toto. Tātākyemase toto tynryihpyrykō poko. 42Morarame mokaro turumekase Ritonōpo a, “Kuesēkōme sero nase,” kary etaryke tyya. Mame xirikuato tōkehko roropa tyrise eya xine tosēkōme. Ynara tymerose Ritonōpo omiryne pake urutōkomo a, “Izyraeu tomo, oekykō mekarotone ya.

Onekarorykōme oekykō metapatone repe.

Yrome ya pyra mekarotone.

40me ikonopory taropose oya xine oyoytorykohtao ahno hnakuroko.

43Tapyi pitiko maromarotone kamisa risemy, ymyakāme onryihpyrykō tapyīme, onohpetu tapyīme Moroke tapyīme.

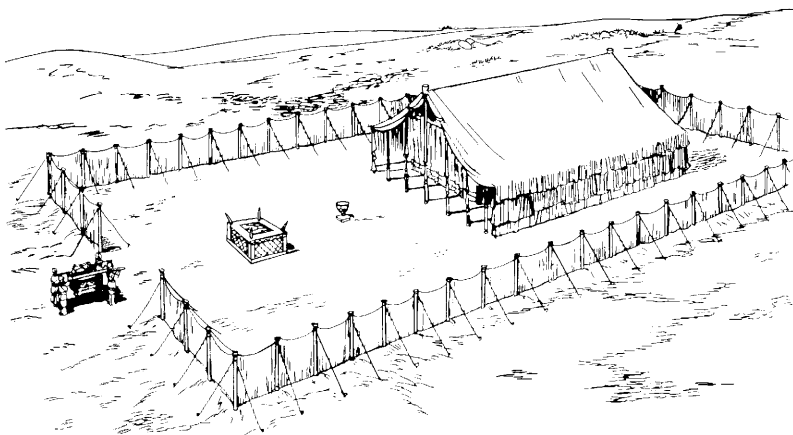
‘Kuesēkōme sero nase,’ matokene mokyro poko.

Rēpā roropa onryihpyrykō xirikuato panō esēme repe.

Morara oexirykōke aarotoryko ase mya Papironia pona,”

tykase Ritonōpo eya xine.

44—Kytamurukō maro Ritonōpo tapyī kynexine, okyno pihpyry risemy, ahno esao pyra, typoko toto amorepatohme. Moeze a moro tapyi tyrise Ritonōpo omi poe, imaro tōturuse exiryke. 45Moro tonehse kytamurukomo a xiaro pake tooepyrykohtao. Mame Jozue tō tōsesarise ropa imehnō esahpyry po, taropose morotōkō exiryke Ritonōpo a. Morarame Tawī Izyraeu to tuisaryme toehse.

(At 7.44)

⁴⁶Ritonõpo omipona exikety ynororo kynexine. Tapyi amory se toehse repe Ritonõpo tapyĩme. ⁴⁷Yrome imükuru a rokẽ tamose, Saromão a, Ritonõpo tapyĩme.

⁴⁸—Yrome imehxo Ritonõpo kapuaono. Tapyi tao nyhpyra mana, ahno nyrihpyry tao, tykase Exitewão. —Ynara Ritonõpo nekarohpyry sero poko pake urutonõpo a,

⁴⁹“Kapu esẽ ase, nono esẽ roropa.

Otãto tapyi amõko matou ytapyĩme?

Tapyi amõko matose repe, yrome upune pyra mana.

⁵⁰Ywy rokẽ Ritõme ase emero,”

tykase Ritonõpo pake urutono a, tykase Exitewão mokaro a.

Mame ynara tykase roropa eya xine,

⁵¹—Otato pyra matose, Ritonõpo omipona pyra. Zuzenu okorokarykõ se mã repe. Yrome ise pyra matose. Atamurukõ saaro matose. ⁵²Urutõkõ tyryhmase atamurukomo a emero. “Ritonõpo mükuru oehnõko mana,” kananõ totapase toto a. Mokaro saaro matose. Mokyro mexixihmatose tooehse ahtao. ⁵³Ritonõpo a tõmiry tokarose oya xine inenyokyhpyry tomo a repe. Yrome aomipona pyra matose, tykase Exitewão eya xine.

Exitewão etapatopõpyry topu ke

⁵⁴Morara kary etaryke tyya xine tyekĩtapãse toto. Exitewão ãpataka tyerykõ totose toto a tynyetükõke. ⁵⁵Yrome Ritonõpo zuzenu Exitewão maro kynexine. Kakoxi tõsenuhmase tahtao Jezu tonese kapu ao xixihme, Ritonõpo maro. Saerehkane konõto tonese roropa eya Ritonõpo ezurume. ⁵⁶Moraramẽ ynara tykase ynororo,

(At 7.60)

—Enetoko ke! Kapu enēko ase tātapiakase. Jezu Kyrixtu enēko ase. Ahnome aexihpyry enēko xikihme, Ritonōpo maro, tykase ynororo eya xine.

⁵⁷—Ajohpe mase! tykase toto. Toepanapuruse toto. Axī toytose toto tururume Exitewāo apoise. ⁵⁸Pata ehpioksi tarose toto a topu ke etapatohme. Moraramē etapatohme tupōkō tapoipose nuasemano a. Toto zupō apoihpō Sauru kynexine. ⁵⁹Mame topu ke totaparyhtao ro ynara tykase Exitewāo,

—Tuisa Jezu, kuaroko oesaka, tykase rokē ynororo. ⁶⁰Moraramē tosekumuru po toepukase tahtao opore tōmitase rahkene,

—Jezu kapuaono moxiā onyhxiropyra exiko jetapary poko, tykase ynororo toorihtho. Morara kaxīpo sā rokē toorihse ynororo rahkene.

Sauru a Jezu poetory ryhmatopōpyry

8 ¹Moraramē Exitewāo tomīnose Sauru a jehno toexiryke. Moraramē Exitewāo etapaxīpo Jezu poetory tō totapazomose moroto ro zehnotokomo a. Morara exiryke tātahpahse toh emero Jutea pona, Samaria pona, enara. Peturu tō rokē epara kynexine. ²Moraramē Ritonōpo omīpona exiketomo a Exitewāo tyhnamose. Tātarekase toto. Ekepyry tarose eya xine zonētohme.

³Mame Sauru toytose Jezu poetory zupise, toto zehno toexiryke. Emero rokē tapyī taka toytose ynororo toto apoise. Orutua kō tapoise aporykō poko, nohpo tō maro āpuruhpyry taka ēmatohme.

⁴Morara exiryke toepase toto. Emero pata tō poro toytose toto imehnō zuruse Ritonōpo omiry poko.

Ritonōpo omiry ekarotopōpyry Samaria po

⁵Moraramē Firipe toytose Samaria pona morotōkō amorepase Jezu Kyrixtu poko. ⁶Kure Firipe omiry totase imoihmākomo a. Otato toehse toto kurākōkara kurākary ropa eneryke tyya xine. ⁷Joroko tō tutūtanohpose ropa eya ahno ae. Joroko tō tūtary ropahtao toto kurohtae kui tykase toto. Tuhke ytoytopynypōtō roropa tukurākase ropa eya.

⁸Morara exiryke tātākyemase toto morotōkomo, Samariapōkomo.

⁹Moroto pyaxi kynexine, esety Ximāo. Pake tunuhnataše itamurume ynororo Samaria po.

—Pyaxime ase, tykase ynororo repe. ¹⁰Mokyro omipona toehse toto poetohtimākomo, ikaripātyamo, enara.

—Mokyro jamihme mana Ritonōpo poe, tykase toh repe. ¹¹Yrome joroko poe uhnato ynororo kynexine, Ritonōpo poe pyra. Pake aepyaximahpyryme aexiryke toytose toto eya enetao. ¹²Yrome Firipe tōturuse eya xine Ritonōpo kuesēkōme exiry poko. Moraramē zae aomiry tonetupuhse toto a. Jezu Kyrixtu poetoryme toehse toto. Tōpurihkase roropa toto Jezu omi poe, orutua komo, nohpo tomo, enara. ¹³Moraramē Ximāo a roropa Jezu tonetupuhse. Moraramē Firipe a tōpurihkase tahtao tōpurihkaphō onurumekara toehse ynororo. Kurākōkara kurākary ropa tonese eya. Tōsenuruhkase ynororo pitiko rokē pyra.

¹⁴Moraramé, “Samariapōkomo a Ritonōpo omiry tapoise mana,” kary totase Jezu poetory tomo a, Jerusarēpōkomo a. Naeroro asakoro orutua tonyohse toto morotōkomo a, Peturu, João, enara tonyohse toto.

¹⁵Moraramé Samaria pona tooehse tahtao xine tōturuse toto Ritonōpo a, —Ouzenu ekaroko moxiamo a ōmiry apoihpōkomo a, tykase toto Ritonōpo a, ¹⁶Tuzenu onekaropyra ro Ritonōpo exiryke toto a, nakuaka rokē tōpurihkase toto Jezu omi poe. ¹⁷Moraramé tomarykō tyrise ahtao eya xine morotōkō zuhpokoxi, Tuzenu tokarose Ritonōpo a eya xine rahkene.

¹⁸Moraramé moro eneryke tyya tytinerū ekarory se Ximão toehse Peturu tomo a, toto sã Ritonōpo zuzenu ekaroneme toehtohme repe.

¹⁹Ynara tykase ynororo eya xine,

—Ritonōpo zuzenu ekaroneme kyritoko, imehnō zuhpokoxi jemary riryhtao ya moxiã aka Ritonōpo zuzenu omōtohme, tykase ynororo Peturu tomo a.

²⁰Yrome Peturu a tozuhse ynororo. Ynara tykase ynororo, —Ritonōpo oenyohsasaka mana apotoimo htaka otinerū maro, inekarohpyry epekatyry se oexiryke tineru poko. ²¹Oesary kara sero taro, tykase Peturu eya. —Ritonōpo omipona pyra oexiryke ipoetoryme pyra mase. ²²Iirypyryme mase okurohtao Ritonōpo a. Moro oorypyry irumekako! Ekorokapoko Ritonōpo a. Otarāme oorypyry korokāko ropa mana, tykase ynororo eya. ²³—Iirypyryme oexiry waro ase. Itū sã okurohtao mana zumoxike oexiryke. Tymyhse sã roropa mase oorypyry a, tykase Peturu, Ximão tyenonohse.

²⁴Mame ynara tykase Ximão eya xine,

—Ajohpāme sã kaxitoko amarokō ypoko. Oturutoko Ritonōpo a kure rokē jehtohme, juānohpyra Ritonōpo ehtohme, tykase ynororo Peturu tomo a.

²⁵Moraramé imehnō tamorepase Peturu tomo a João maro Ritonōpo omiry poko. Kure rokē turuse toto Jezu poko. Moraramé axī pyra toytose ropa toto imehnō amoreparyme pata tō poro, tosaka xine, Jerusarē pona.

Firipe Etiapiapō maro oturutopōpyry

²⁶Moraramé Ritonōpo nenyokyhpyry kapu ae tōturuse Firipe a, —Ytokose osemāe Jerusarē esema taka, eporehkakety ae oytotohme ona pona, Kaza pona. ²⁷Mame Firipe toytose moro ae. Moroto orutua tonese eya Etiapiapono. Mokyro Kātase mōkomory esē kynexine. Kātase Etiapiapōkō esē kynexine. Mokyro ipoetory ytōko ropa kynexine Jerusarē poe Ritonōpo omiry poko tātamorepaxīpo. Ritonōpo omipona toehtohme toytose ynororo Jerusarē pona.

²⁸Moraramé Ritonōpo omiry sekeremaryme ytōko ropa kynexine kahosa ae, Izaja nymerohpyry sekeremaryme. ²⁹Moraramé Firipe taropose Ritonōpo zuzenu a,

—Kahosa aka ytoko mose maro oytotohme, tykase ynororo eya. ³⁰Tururume toytose Firipe kahosa aka. Moraramé Izaja nymerohpyry sekeremary totase eya.

—Onysekeremary enetupuhnōko hma? tykase ynororo Etiapiapono a.

(At 8.28)

³¹—Arypyra, onenetupuhpyra reahse. Tamorepane ke jahtao enetuputyry. Otyriko. Ymaro eropa, tykase ynororo Firiye a. ³²Ynara Ritonôpo omiry sekeremâko kynexine,

“Mokyro tarose kaneru samo, etapatohme.

Kaneru mûkuru tuhpoty sahkyryhtao oty kara.

Mokyro sã oty kara toehse ynororo tyryhmaryhtao.

³³ Mokyro tutuarimanohpose toto a.

Pohnomo a tyhtomase.

Tumûkue pyra ro ahtao taorihmapose eya xine,”

tykase, tysekeremase Firiye ytotozôpyry a.

³⁴Morarama Etiopiapô töturupose Firiye a,

—Onoky poko Izaja nymerohpyry sero? Typoko, imepÿ poko? tykase ynororo Firiye a.

³⁵Mame Firiye töturuse imaro Ritonôpo omiry poko, inysekeremahpyry poko. Kure turuse eya Jezu poko. ³⁶Morarama toytorykohtao tuna pona toeporehkase toto.

—Tunahxo mony. Jêpurihkary se pyra hma? tykase mokyro Etiopiapô Firiye a.

³⁷—Arypyra, Jezu enetuputyryhtao oya oesême oêpurihkâko ase, tykase Firiye eya.

—ÿ, Jezu Kyrixtu enetupuhnôko ase, Ritonôpo mûkuru nymyry mokyro, jesemy, tykase ynororo Firiye a.

³⁸Mame kahosa totypohkapose eya. Toytose toto nakuaka, Firipe maro. Mokyro Etiopiaṗō tōpurihkase eya Jezu omi poe. ³⁹Moraramē towōse ropa nakuae toto ahtao, Firipe tarose ropa Ritonōpo zuzenu a. Onenepyra ropa toehse Etiopiaṗono. Mame toytoryme ropa tātākyemase ynororo. ⁴⁰Moraramē Firipe tonese ropa imehnomo a rokene, Azotu po ahtao. Mame imeimepý pata tō poro toytoryhtao Ritonōpo omiry poko tōturuse ynororo morotōkō netaryme, Sezarea pona toytoryme.

Jezu enetuphuhtopōpyry poko Sauru a

9 ¹Moraramē Jezu poetory tō zehno ro Sauru kynexine. Toto ryhmary se ro kynexine. Toto etapary se roropa toehse ynororo. ²Naeroro Ritonōpo maro oturuketō tuisary a toytose ynororo pape meropose. Pape arory se kynexine Tamaxikupōkō neneryme toto atamorepatoh tao. Moro pape se kynexine Jezu poetory tō moero ahtao enehtohme ropa tyya, tymyhse, Jerusārē pona, orutua komo, nohpo tomo, enara.

³Yrome aytory rohtao, moe hkopyra Tamaxiku toehse ahtao, mōtoino rokē etonie saereh tykase itamurume, kaino kapu ae. ⁴Nono pona toepukase ynororo. Omi totase roropa eya. Ynara tykase,

—Sauru, Sauru, oty katoḥ ypoetory tō ryhmāko mah? Samū kamexipōko mase ya, tykase.

⁵—Onoky hma? tykase Sauru tōserehse toexiryke.

(At 9.4)

—Ywy ase, Jezu, tykase. —Oty katoḥ yryhmāko mah? ypoetory ryhmāko?
⁶Owōko ropa hkoty. Ytokose pata pona. Morotona toytose awahtao ypoetory
 enyohnōko ase oenese. Jomiry ekarōko oya mana, tykase Jezu Sauru a.

⁷Moraramē Sauru marōkō mynyhme toehse. Omi totase eya xine repe.
 Yrome oturukety onenepyra toḥ kynexine. ⁸Mame Sauru towōse ropa.
 Yrome pīpokah tykase ropa tahtao onetopyra toehse. Emary poko rokē
 tarose imehnomo a Tamaxiku pona. ⁹Moraramē moroto oseruao tōmehse
 ynororo enutara ro. Otuhpyra roropa kynexine, tuna onēpyra, enara.

¹⁰Mame Jezu poetory moroto kynexine Tamaxiku po, esety Anania.

Mokyro a tōsenepose Jezu aosenety. Ynara tykase sā ynororo,

—Anania, tykase.

—Otara āko ma Tuisa? tykase ynororo.

¹¹—Ytokose Topohmā ae Juta tapyī taka. Moroto awahtao Sauru ekaropoko
 Tasupono. ¹²Mokyro mā Ritonōpo maro oturūko. Oenēko roropa mana tōsenety.
 Oytory enēko oemary rise epona aosenuhmatohme ropa, tykase sā Jezu eya.

¹³Yrome Anania a tozuhse,

—Tuhke tokare mokyro mana. Opoetory tō zehnoto mokyro Jerusarē
 po. Toto tyryymase eya itamurume. ¹⁴Tarona roropa tonehpose ynororo
 Ritonōpo maro oturukety a opoetory tō myhtohme, tykase Anania.

¹⁵Yrome Jezu ynara tykase sā eya,

—Ytoko jomi poe. Sauru ynymenakahpyry mokyro ypoetoryme.
 Imeimehnō pataka ynenyokyryme roropa exīko mana, juteu tō pataka,
 juteutōkara pataka, enara, pata esā maro auturutohme ypoko. ¹⁶Sauru
 osanumāko toḥ mana itamurume jomiry poko tamoreparykohtao,
 jomipona aexiryke. Moro ekarōko ase eya, tykase.

¹⁷Moraramē Anania toytose Juta tapyī taka, Sauru enese. Epona
 tomary tyrise eya.

—Jepe Sauru, Jezu nosenepoase oya osemāe oepiryhtao. Mokyro jeneḥpo
 oya ōsenuhmatohme ropa, Ritonōpo zuzenu ekarotohme oya, tykase Anania.

¹⁸Axī toepukase kana puhturu panō enuru ae. Moro esahpyo kure
 ropa toehse ynororo. Tōsenuhmase ropa. Moraramē tōpurihkase ynororo
 rahkene. ¹⁹Mame tōtuhxīpo tyjamihtase ropa ynororo.

Jezu poko Sauru oturutopōpyry Tamaxiku po

Moroto tuhke pyra tōmehse Sauru Jezu poetory tō maro,
 Tamaxikupōkō maro. ²⁰Moraramē juteu tō oturutoh taka toytose ynororo
 morotaōkō amorepase Jezu poko.

—Ritonōpo mūkuru nymyry mokyro, tykase ynororo.

²¹Mame Sauru etaryke tyya xine toemynyhmase toto.

—Ajohpe pyra mosero Jezu poetory ryhmāpō Jerusarē po? Xiaro
 noepyase roropa Jezu poetory poko, tymyhse toto arotohme tyya Ritonōpo
 maro oturukety a ekarotohme, tykase toto, tōturuse oxime rokene.

²²Mame orēpyra tōturuse ynororo Jezu Kyrixtu poko,
 —Ritonōpo mükuru nymyry mokyro, tykase ynororo toto amoreparyme. Mame orēpyra Sauru exiryke tōtururukō tupise toto a, juteu tomo a, Tamaxikupōkomo a.
²³Moraramame tuhke tynyhse ahtao juteu tō tōturuse Sauru poko,
 —Setapatone, tykase toto. ²⁴Yrome Sauru tuaro. Totapary se exiketō poko tuaro ynororo. Osema apuru pūto eraximāko toh kynexine, kokoro rokene, koko, saereme, enara, Sauru tūtary eraximāko, apoitohme tyya xine repe. ²⁵Morara exiryke Jezu poetory tomo a tarose ynororo koko. Tonyhtose eya xine ruto ao, pata apuru poe.

Sauru Jerusarē po ehtopōpyry

²⁶Moraramame Jerusarē pona Sauru toytose ropa ahtao tōtururu se ynororo Jezu poetory tō maro. Yrome zuno toh kynexine.
 —Otarāme Jezu poetory kara mokyro, tykase toto Sauru poko. ²⁷Mame Sauru tarose Panape a, Peturu tomo a ekarotohme.
 —Mose Jezu poetoryme nase. Kuesēkō toneye eya Tamaxiku pona toytoryhtao. Imaro tōturuse roropa ynororo. Moromeīpo Jezu poko tōturuse ynororo orēpyra samo Tamaxikupōkō netaryme, tykase Panape toto a.
²⁸Mame Jezu poetory tō maro Sauru toytose Jerusarē poro. ²⁹Orēpyra tōturuse ynororo Jezu poko mokaro a, kyreku omiryae exiketomo a. Yrome Sauru zehno toh kynexine. Etapary se toehse toto. ³⁰Yrome moro etaryke tyya xine Sauru arone toto Jezu poetory tomo Sezarea pona, aropotohme Tasu pona.
³¹Moraramame Jezu poetory tō onyryhmara toehse imehnō mana, Jutea po, Karirea po, Samaria po, enara. Eanokō jamihme toehse ropa Ritonōpo omiry etaryke tyya xine. Tomāse roropa toto. Tuhke toehse toto. Ritonōpo zuzenu ke tākye toehse toto.

Peturu Rita po ehtopōpyry Jope po roropa

³²Moraramame Peturu toytose Jezu omipona aehtyā pata punero. Rita pona toytose roropa ynororo. ³³Moroto pakaihkapŷ toneye eya, esety Eneja. Mokyro ytoytopyry roropa kynexine. 8me ikonopory taropose eya tohrame rokene. ³⁴Moraramame Peturu tōturuse eya,
 —Eneja, Jezu Kyrixtu okurākāko ropa mana. Owōko ropa oetueh tapoe, tykase ynororo eya. Axī toekurākase ropa ynororo. ³⁵Moraramame mokyro kurākary ropa enexīpo tyya xine, Jezu poetoryme toehse toto, Ritapōkomo. Morararo Saronapōkō roropa Jezu poetoryme toehse toto.
³⁶Moraramame Jope po Jezu poetory kynexine roropa, nohpo, esety Tapita, esety akorō Toaka. Mokyro kure kynexine. Tymōkomokākara poko enupunakety kynexine. ³⁷Mame takuruhtase ynororo. Toorihse rahkene. Mame aorikyhpory ekepyry typyse eya xine ahtao otuato tapona tyrise. Zara taka tarose eya xine.
³⁸Moraramame Rita pona Peturu oehtopōpyry waro Jopepōkō kynexine oseponaro

moro pata tō exiryke. Mame asakoro tymarōkō taropose Jezu poetory tomo a, Rita pona, Peturu poko, axī aehtohme. ³⁹Mame Peturu toytose toto maro Jope pona. Zara taka tarose ynororo toto a. Moro tao pytŷpo tō kynexine xitāko. Tupōkō tonepose toto a Peturu a, Toaka nyxixityāmo, orihpyra ro ahtao.

⁴⁰—Ytotoko ropa sero tae mō taka, tykase Peturu pytŷpo tomo a. Mame tosekumuru po typorohse ynororo tōturutohme Ritonōpo a. Okepy ēpataka toeramase Peturu. Ynara tykase ynororo,

—Tapita owōko, tykase ynororo. Tōsemāse ropa aorikyhpŷry. Pīpokah tykase ropa ynororo. Mame Peturu eneryke tyŷa sēpe towōse ropa.

⁴¹Mame tomary tapoipose mokyro a tanŷtohme ropa. Moraramē Jezu poetory tō tykohmase Peturu a pytŷpo tō maro, aēsemāse ropa enetohme.

⁴²Moraramē aēsemātopōpyry ropa poko tokātose toto morotōkomo a emero pata tō po. Mame tuhke Jezu omipona toehse toto. ⁴³Moroto Peturu okynā kynexine Jope po, Ximāo tapyī tao, okyno pihpyry poko erohkety tapyī tao.

Peturu Koneriu maro ehtopōpyry

10 ¹Moraramē Romano kynexine Sezarea po, esety Koneriu. Soutatu esē kynexine ynororo. 100me ipoetory tō kynexine, soutatu tomo. Itariapōkōme toto esety. ²Mokyro Ritonōpo waro exikety kynexine. Aomipona roropa kynexine tytapyītaōkō maro. Tuhke tytinerū tokarose eya juteu tomo a, tymōkomokākara a. Kokoro rokē Ritonōpo maro tōturuse ynororo. ³Moraramē Koneriu a Ritonōpo nenyokyhpŷry tonese tōsenety, xixi tywykahme ahtao. Moraramē ynara tykase sã ynororo eya, —Koneriu, tykase.

⁴—Otara myka? tykase Koneriu Ritonōpo nenyokyhpŷry a, tōserehse.

—Ōtururu Ritonōpo a totase eya mana. Tymōkomokākara pyno oexiry tonese roropa eya. ⁵Wenikehpyra ynororo kure oexiry poko. Naeroro opoetory aropoko Jope pona Ximāo enehtohme xiaro. Esety akorō Peturu. ⁶Tosetyae exikety maro reh mahna, okyno pihpyry rine mahro. Itapyī mā tuna ehpio. Āmorepāko mā mokyro Ritonōpo omiry poko zuaro oehtohme, tykase Ritonōpo nenyokyhpŷry Koneriu a. ⁷Moraramē tymaro auturuhpyry toytose ropa ahtao, tynamoto tonehpose tyŷa, oseruao soutatu maro, toto a tōturutohme. ⁸Mame tōsenehtopōpyry poko toto zuruxīpo, tonyohse toto Jope pona.

⁹Yrokokoro Koneriu poetory moe pyra Jope poko toehse toto ahtao, Peturu tōnuhse tapyi mypatarānaka, tōturutohme Ritonōpo a, tāxiahtao toehse ahtao. ¹⁰Moraramē Peturu tomitapāse. Tōtukuru se repe. Yrome tōsē atahnopyra ro ahtao tōsenehse ynororo Ritonōpo poko. ¹¹Kapu atapiakary tonese eya. Otuatō konōto panō tyhtose eary poko Peturu myhtokoxi. ¹²Moro tapo onokyro panō tonese eya, nono po ro ytoketomo, torō tō roropa. ¹³Moraramē ynara tykase Ritonōpo,

—Mokaro etapako ōtyme, tykase Peturu a.

14—Onetapara ase. Moinoro ase tōsē rypyry onōpyra ypoetoae ro, tykase Peturu eya.

15Morarame sekere tykazomose inetaryme,

—Ōtyme ynekarohipyry poko, “Tōsē rypyryme nase,” kara exiko, tykase.

16Mame tōnuhse ropa otuato panono. Morarame tyhtozomose osemazuhme ayhtohpyry saaro. Mame tōnuhse ropa rahkene, jūme, kapu aka.

17Morarame Peturu toepohnohse tynenehpyry poko. Aemynyhmary rohtao Koneriu nenyohityā toeporehkase toto.

—Otokohko Ximão tapyī nae? tykase toto osemataōkomo a.

—Seny, tykase toto.

18—Taroh Ximão Peturu nahe? tykase toto tōturupose.

19Morarame toepohnopyryhtao ro Ritonōpo zuzenu omiry totase Peturu a,

—Etako pahne, ahno mokaro oupīko. 20Oyhtoko. Enaromyra exiko. Toto maro ytokose. Ynenehpotyā mokaro, tykase Ritonōpo zuzenu eya. 21Morara kary etaryke tyya Peturu tyhtose ropa zara tae Koneriu nenyohityā omikase.

—Taro ase. Oty kase moehtou? tykase Peturu eya xine.

22Morarame tōturuse toh eya. Ynara tykase toto,

—Koneriu yna enehpoase tarona, tykase toto. —Kure ynororo, Ritonōpo omipona exikety. Emero juteu tō, “Kure mana,” āko roropa ipoko toh mana. Ritonōpo nenyokhyhpyry kapu ae imaro tōturuse, itapyī taka oytotohme, imaro ōturutohme, tykase toto Peturu a.

23—Omōtoko tapyi taka, tykase Peturu eya xine. Mame moro tao tynyhse toto.

Yrokokoro toto maro Peturu toytose imehnō Jezu poetory tō maro, Joepōkō maro. 24Sā aeporehkatohkomo Sezarea pona. Moroto Koneriu kynexine toto eraximāko, tyekyry tō maro, tope tō maro, Peturu otururu etatohme. 25Morarame Peturu omomyryhtao tapyi taka, Koneriu tooehse aomikase. Tosekumuru po typorohse ynororo Peturu ēpataka.

—Kure mase. Ritonōpo nenyokhyhpyryme mase, tykase ynororo eya.

26Yrome Peturu a tanỹse ropa ynororo.

—Owōko ropa. Xikihme rokē exiko. Ritonōpo kara ase, ahno rokē ase, apano ro, tykase Peturu eya. 27Morarame tōtururukōme Koneriu maro tomōse ynororo tapyi taka. Tuhke ahno tonese eya moro tao. 28Mame tōturuse ynororo eya xine. Ynara tykase,

—Juaro matose. Juteume ase. Imehnō maro juteutōkara maro yna ahtao popyra mana yna a. Itapyīkō taka roropa yna omomyryhtao popyra mana yna tamuru tō omi poe. Yrome Ritonōpo utuarōmase imehnō poko, “Nuriame mose nase,” kara jehtohme. 29Morara exiryke tykohmase jahtao oya xine kure rokē ezukuase anaropotyamo. Oehno oturuse oya xine. Oty katohme kuenehpoase tarohna? tykase Peturu, tōturupose.

30Morarame Koneriu a tozuhse,

—Mokokonie otuhyra exiase jotururuke Ritonōpo maro. Tapyi tao exiase. Morarame xixi tywykahme toehse ahtao orutua enease jēpataka, tupoke

saerehkane ke. ³¹Ynara nase sã ya, “Koneriu, òtururu totase mã Ritonôpo a. Tymôkomokākara pyno oexiry roropa tonese eya mana. Wenikehpyra ynororo kure oexiry poko. ³²Naeroro opoetory aropoko Jope pona Ximão enehtohme xiaro. Esety akorô Peturu. Tosety ae exikety tapyĩ tao mana, okyno pihpyry rine tapyĩ tao. Tuna ehpio mã itapyĩkomo. Tooehse ynororo ahtao oturũko oya xine mana,” nase Ritonôpo nenyokyhpyry ya. ³³Morara kary etaryke ya ypoetory tō aropoase axĩ oehtohme. Tãkye ase tooehse oexiryke. Seromaroro taro ynanase Ritonôpo poko. Òtururu etase moxiã noehno, tykase Koneriu eya.

Peturu oturutopõpyry Koneriu tomo a

³⁴Morarama Peturu tõturuse eya xine. Ynara tykase,
—Seromaroro zuaro ase. Emero kypyno xine Ritonôpo exiry waro ase, yna rokẽ kara pyno Ritonôpo mana, tykase Peturu eya xine. ³⁵—Emero tòmipona exiketõ kure Ritonôpo a mana, ajoajohpe pyra toto exiryke, juteu tomo, juteutõkara, enara, tykase Peturu. ³⁶—Ritonôpo a Izyraeu tō tamorepaposе urutõkomo a, Jezu Kyrixtu waro toto ehtohme, zehzehno pyra toto ehtohme. Emero Kuesêkõme Jezu Kyrixtu mana. Moro waro matose. ³⁷Kuesêkõme aexiry poko João tõturuse ahno êpurihkaryhtao tyya. Morotoino Jezu poko tutuarõtase toto Karireapõkomo. Juteapõkõ roropa tutuarõtase toto. Zuaro matose. ³⁸Seromaroro amarokõ roropa Jezu waro exiko matose, tykase Peturu eya xine. —Ritonôpo a Tuzenu tokarose eya emero zuaro ehtohme. Morarama toytotose ynororo. Ahno poko toenupunase. Joroko nyryhmatyã tukurākase ropa eya, kurākõkara roropa, Ritonôpo imaro exiryke. ³⁹Jezu waro ynanase, imaro toytose yna exiryke yna patary poro, Jerusarẽ poro, enara. Toxixihmase ynororo juteu tomo a wewe pokona, aorihtohme.

⁴⁰—Yrome Ritonôpo a tõsemākase ropa oseruao tõmehse ahtao. Mame tõsenepose ropa ynororo. ⁴¹Emero pyra, tunutuarõtanohtyamo a rokẽ tõsenepose ynororo, yna a rokene, tykase Peturu. ⁴²—Ynanotukuase imaro tõsemāse ropa ynororo ahtao. Mame yna enyokyase āmorepatohkõme typoko, tykase Peturu. —Imeĩpo typoetory tō apiakase oehnõko ropa mana iirypyrymākõ aropotohme apotoimo htaka. Aorihtyã roropa apiakase oehnõko mana Ritonôpo omi poe. Moro poko ourutohkõme yna enehpoase Jezu xiaro. ⁴³Mokyro poko tymerose Ritonôpo poe urutõkomo a. Enetuputyryhtao oya xine oorypyrykõ korokãko mana, tykase Peturu eya xine.

Ritonôpo a Tuzenu ekarotopõpyry juteutõkara a

⁴⁴Peturu a toto zururuhtao ro Ritonôpo zuzenu tyhtose. Tõmiry etananõ aka tomõse. ⁴⁵Moroto juteu tō kynexine roropa Peturu marõkomo.

—To! tykase toto. Tõsenuruhkase toto, juteutõkara aka roropa Ritonôpo zuzenu tomõse exiryke. ⁴⁶Toto aka Ritonôpo zuzenu omomyry tonetupuhse

eya xine, imeimehnō omiryae toto otururuke, “Imehxo Ritonōpo mana,” kary etaryke roropa tyya xine. Moraramé Peturu tōturuse tymarōkomo a,
 47—Sēpurihkatone toto tuna kuaka, kysā xine moxiā aka Ritonōpo zuzenu tomōse exiryke, tykase Peturu eya xine. 48Moraramé tōpurihkase toto eya xine Jezu poetoryme toehse toto exiryke.

Moraramé,

—Taro exiko aporo yna maro. Oytory se pyra ynanase aporo, tykase toto Peturu a.

Peturu oturutopōpyry Jezu poetory tomo a Jerusarē po

11 1Moraramé, “Juteutōkara a Ritonōpo omiry tapoise mana,” kary totase Jezu poetory tomo a, Juteapōkomo a. 2Moraramé Jerusarē pona Peturu toytose ropa ahtao, imaro tōsezusezuhse toto oxime jekyry tomo, juteu tomo.

3—Oty katoḥ juteutōkara maro mexiase? Oty katoḥ roropa imaro xine motukuase? tykase toto Peturu a.

4Mame Peturu a turuse ropa toto emero. Kure turuse toto. Ynara tykase ynororo eya xine,

5—Jope po exiase oturūko Ritonōpo maro. Moraramé otuato panō enease josenety. Nyhtoase sã kapu ae yneneryme. Mame typorohse ymyhtokoxi. 6Moro ao onokyro panō enease eeryhpo, kapau, pakira, mūpo, rere, okoi, torō tō panono, enara sã tonese ya. 7Moraramé omi etase, “Peturu, moxiā etapako ōtyme,” nase sã ya. 8Yrome ezukuase, “Onetapara ase. Jotýtory tō moxiaro. Moinoro ase toto onōpyra, ypoetoae ro,” ase eya. 9Yrome jezukuase ropa, “Ōty ynekarohpyry poko, ‘Jotýtory tō moxiaro,’ kara exiko,” nase ropa ya. 10Moraramé nonukuase ropa sã repe, otuato panono. Moraramé nyhtoase ropa samo osemazuhme ayhtohpyry panono. Oseruao nyhtoase ropa sã moro. Moraramé nonukuase ropa rahkene jūme kapu aka. 11Moraramé ahno neporehkase, oseruao, morotona ytapýi taka, Sezarea poe Koneriu nenyohityamo. 12Moraramé ynara tykase Ritonōpo zuzenu ya, “Moxiā maro ytoko. Enaromyra exiko,” nase ya. Morara exiryke toto maro ytoase rahkene. Moxiā roropa wekyry aroase ymaro 6me Joepēkomo Koneriu tapýi taka. 13Moraramé tytapýi tao noturuase yna a. Ynara tykase ynororo, “Taro Ritonōpo nenyokyhpyry nosenepoase ya. Ynara tykase ynororo ya, ‘Opoetry aropoko Jope pona, Ximāo enehtohme. Esety akorō Peturu. 14Mokyro oturūko oya xine mana oorypyrykō korokary poko Ritonōpo a opynanohtohkōme,’ nase Ritonōpo nenyokyhpyry ya,” nase Koneriu ya, tykase Peturu eya xine. 15—Moraramé jotururuhtao ro eya xine Ritonōpo zuzenu tyhtose. Tomōse toto kurohtaka kukurohtaka xine aomōtopōpyry saaro. 16Moraramé Jezu a yna zurutopōpyry enetuputyase ropa, ynara katopōpyry eya, “João a imehnō tōpurihkasēpo rokē mana. Yrome ywy Ritonōpo zuzenu ekaroneme exiko ase oya xine,” katopōpyry Jezu a yna a. 17Juteutōkara a roropa Tuzenu tokarose

Ritonôpo a, kyya xine Tuzenu ekarotopôpyry saaro. Morara exiryke zae se rokê exiase Ritonôpo a, tykase Peturu eya xine.

¹⁸Morara kary etaryke tyya xine sekere tykakehse toto. Kure rokê töturuse ropa toto Ritonôpo poko. Ynara tykase toto,

—Kure Ritonôpo mana. Emero kypyno xine mana. Juteutôkara rypyry korokary se roropa mana, orihpyra toto ehtohme, toorihse toto ahtao toto êsemâkatohme ropa, tykase toto.

Jezu poetory tō Ātiokia po

¹⁹Morarama Exitewão totapase ahtao Jezu poetory tō atapiaka toepase toto totaparykôke. Mame Ritonôpo omiry ekaroryme toytose toto. Penixia pona toytose toto, Xipere pona, Ātiokia pona, enara. Tyekyry tomo a rokê Ritonôpo omiry tokarose eya xine. ²⁰Mame imehnô Jezu poetory tō kynexine Xiperepôkomo, Xirenepôkô roropa. Tosae xine toytose toto Ātiokia pona. Moroto töturuse toto juteutôkara a Ritonôpo omiry kurâ poko Jezu Kyrixtu poko. ²¹Morarama Ritonôpo zuzenu toto jamihtanohnô kynexine imehnô zururuhtao. Tyrypyrykô turumekase eya xine Jezu omipona toehtohkôme.

²²Morarama, “Tuhke Jezu poetoryme toehse,” kary totase Jezu poetory tomo a, Jerusarêpôkomo a. Naeroro Panape taropose eya xine Ātiokia pona. ²³Mame toeporehkase tahtao tăkye toehse ynororo mokaro eneryke tyya kure rokê tyrise toto exiryke Ritonôpo a. Morarama töturuse imaro xine ynororo,

—Mâsa rokê pyra Ritonôpo enetupuhtoko. Yronymyryme aomipona ehtoko, tykase ynororo eya xine. ²⁴Panape kurâ kynexine, Ritonôpo zuzenu nae. Orêpyra aomipona roropa kynexine. Naeroro tuhke morotôkô Jezu poetoryme toehse.

²⁵Morarama Panape toytose Tasu pona, Sauru enehse.

²⁶Takorehmaneme tonehse eya Ātiokia pona. Morarama moroto toiro tyeimâse ynaroro morotôkô amoreparý poko. Mame moroto Ātiokia po Jezu poetory tō Kyrixtujaname tosehpase osemazuhme morotôkomo a.

²⁷Morarama Ritonôpo omi poe urutôkô toytose Jerusarê poe Ātiokia pona. ²⁸Tôximôse toto ahtao, Akapu towôse oturuse. Ynara tykase ynororo eya xine Ritonôpo zuzenu poe,

—Okynâ pyra konopo oehpyra exîko mana. Tykyrysâ ahtara exîko roropa mana emero pata tō punero. Tomirykô ke roropa apotûkehnôko mǎ toto. Etuarimâko roropa toh mana, tykase Akapu toto a.

Morarama Kyrautiu Seza kowenu tuisaryme toehse ahtao konopo toehkehse rahkene. ²⁹Morarama Jezu poetory tomo a tytinerûkô taropose tope tomo a, Juteapôkomo a, toto a tynapyrykô epekahtohme. ³⁰Mame Ātiokiapôkomo a roropa tytinerûkô taropose, nae toexirykôke. Panape tō taropose eya xine tineru aronanôme, Ritonôpo poko urutôkomo a ekarotohme Jutea po. Mame Panape tō toytose Sauru maro.

Jezu poetory ryhmatopöpyry

12 ¹Morarame Erote juteu tō tuisary kynexine. Jezu poetory tō zehno toehse ynororo. Tyyryhmase toto eya. ²Tiaku tuhkase eya, João rui. ³Mame juteu tō tākye toehse. Moro eneryke tyya Peturu roropa tapoipose eya Paxikoe, wyi pipahmā ohtohae. ⁴Morarame Peturu apoixīpo āpuruhpyry taka tarose eya. Soutatu tō tyrise roropa eya Peturu eraximaneme. ¹⁶me soutatu tō tyrise eya morotona. Peturu arory se kynexine otuhtoh konōto tōtyhkase ahtao, āpuruhpyry tae, imoihmākomo a enepotohme repe. ⁵Moroto Peturu kynexine tapuruse āpuruhpyry tao. Mame orēpyra Jezu poetory tō tōturuse Ritonōpo a, Peturu tūtatohme ropa.

Peturu tūtatohpöpyry ropa poko āpuruhpyry tae

⁶Morarame Peturu enehpory se ropa Erote toehse.

—Kokoro Peturu enehpōko ropa ase soutatu tomo a, tykase ynororo repe. Mame koko Peturu nyhnōko kynexine. Emekū poko osetato ro soutatu tomo a tymyhse kynexine keti ke. Imehnō soutatu tō roropa tapyi eutary pota tao kynexine eraximāko. ⁷Morarame Peturu tuaro pyra ahtao Ritonōpo nenyokyhpyry toytose eya. Mōtoino rokē saereh tykase āpuruhpyry tao. Peturu tōpakase eya. Tymotatemuhmase eya.

—Owōko axiny, tykase ynororo eya. Mame imyhtopöpyry toemyhpokase ropa.

⁸—Omety eary imyhzomoko. Asātajā roropa amuruko, tykase ynororo Peturu a. Mame tōtupohtose ropa ynororo rahkene. —Ymaro eropa, tykase ynororo eya.

⁹Morarame tutūtase ropa Peturu Ritonōpo nenyokyhpyry maro. Yrome tuaro pyra rokē kynexine. Tuamekaro rokene. ¹⁰Morarame soutatu tō kuroko toytose tahtao xine tapyi apuru myhtokoxi toytose, kurimene konōto myhtokoxi, pata pona toytotohkōme. Morarame moro tamoreme tātāpuruhmakase, itūtatohkōme ropa. Mame toytose toto osema atapiakatoh pona. Moroto Peturu turumekase Ritonōpo nenyokyhpyry a.

¹¹Morarame Peturu tutuarōtase ropa,

—Ritonōpo nenyokyhpyry tokoh jutūtanohno ropa. Ohkato! Erote tomo a jetaparyino, tykase Peturu tukurohtao.

¹²Morarame toepohnohse tahtao, Peturu toytose Maria tapyi taka, João ē tapyi taka. João esety akorō Maku. Moro tao tuhke ahno oturūko toh kynexine Ritonōpo maro. ¹³Morarame Peturu tomary ke tahtah tykase ahtao oryximā tooehse tapyi pota taka Peturu enese. Mokyro esety Rote kynexine. ¹⁴Mame Peturu omiry totase eya repe. Yrome tapyi anāpuruhmakara aporo, tākye toehse toexiryke. Toeramase ropa rokē aporo imehnō zuruse,

—Peturu noehno ropa. Tapyi pota tao mana, tykase ynororo.

¹⁵—Ajohe, tykase toh repe.

—Ajohe pyra, moky tapyi pota tao, tykase ynororo.

—Otarāme akuaryhpyry rokē mokyro, tykase toh repe.

¹⁶Yrome Peturu tahtah tykase ropa. Morotoino tapyi totapuruhmakase tyya xine ahtao, tonese eya xine.

—To! tykase toto tōsenurukhase.

¹⁷—Mynyhme ehtoko, tykase Peturu eya xine. Mame turuse toto eya tutūtanohpotopōpyry ropa poko Ritonōpo a. Morarame morotaōkō tonyohse Peturu a Tiaku tō zuruse tutūtatopōpyry ropa poko. Mame Peturu toytose imep̃y pona.

¹⁸Morarame tōmehse ahtao torētyke soutatu tō toehse, zuaro pyra toexirykōke.

—Otāto puhko ke Peturu nutūta ropa? tykase toto. ¹⁹Peturu tupipose Erote a repe. Yrome onenepyra ropa tokurehse toto. Morara exiryke Erote a Peturu tokaropose soutatu tomo a repe. Mame onekaropyra tokurehse toto ahtao totapapose toh emero Erote a, Peturu eraximahpōkomo.

Moromeīpo Jutea poe toytose ropa Erote Sezarea pona. Moroto tōsesarise ynororo.

Erote orihtopōpyry

²⁰Morarame Xitōpōkō poko tyekītapāse Erote kynexine, Tiropōkō poko roropa. Morara exiryke t̃ykyryry taropokehse eya Xitōpōkomo a, Tiropōkomo a, enara. Morarame topeme Paraxitu tyrise toto a, Erote tapyī esemy. Mame ynara tykase toto eya,

—Kaxiko Erote a, “Tyzehno xine oexiry se pyra Tiropōkō mana Xitōpōkō maro,” kaxiko Erote a, tykase toto Paraxitu a. T̃ykyryrykō se rokē toh kynexine Erote a. Mame tōturuse roropa toto Erote a.

²¹Morarame imoihmākō tātānonohse Erote otururu etase. Mame tupō kurā amuruxīpo tapō pona typorohse ynororo tōturutohme mokaro netaryme. Tōturuse rahkene.

²²Mame aomiry etaryke tyya xine tōmitase toto opore,

—Ritonōpome nase, ahnome rokē pyra, tykase toto Erote poko repe.

²³Morarame mokaro omiry etaryke tyya Erote zehno toehse Ritonōpo.

“Arypyra ase Ritonōpo rokē imehxo mana,” kara exiryke. Naeroro Erote totapase rahkē Ritonōpo nyenyokhyppyry a. Moromoro a tuhmokapose. Toorihse.

²⁴Morarame Ritonōpo omiry tokātose itamurumehxo. Tuhkākō aomipona toehse.

²⁵Morotoino tineru tokamokehse tyya xine ahtao toytose ropa toto Jerusarē poe tosaka xine, Panape tomo Sauru maro. João roropa tymaro xine tarose morotoino. Esety akorō Maku kynexine.

Panape tō ytotoptōpyry Sauru maro

13 ¹Mame moroto Ātiokia po Jezu poetory tō maro Ritonōpo omiry poko urutōkō kynexine, amorepatōkomo. Mokaro esety Panape, Ximeão Xinukutumano, Ruxiu, Manaē, Sauru, enara toh kynexine moroto. Ruxiu Xirenepō kynexine. Manaē Erote akorōmane kynexine roropa. ²Morarame

oximõme toehse toto. Otuhypra toh kynexine Ritonõpo maro tötururukõke. Morarame Ritonõpo zuzenu töturuse eya xine. Ynara tykase,

—Orutua kõ asakoro se ase, Panape, Sauru, enara, ymaro aerohtohkõme, tykase eya xine.

³Morarame tötururukohtao ro Ritonõpo maro tomarykõ tyrise Sauru tō zuhpokoxi, Panape maro, kure Ritonõpo maro toto ytotohme.

Xipere po Panape tō ehtopõpyry

⁴Morarame Ritonõpo zuzenu a tonyohse tahtao xine, toytose toto Sereuxia pona. Morotoino toytose toto Xipere ahmõtary pona.

⁵Morotoino toytose toto owõse Saramina pona. Moroto Ritonõpo omiry poko töturuse toto juteu tō atamorepatoh tao. João Maku roropa imaro xine toytose, toto akorehmaneme imehnō amorepary poko.

⁶Morarame moro ahmõta poro toytose toto, Papo pona. Moroto pyaxi tonese eya xine, Papo po. Juteu kynexine esety Pajezu. Mokyro popyra sã amorepatõ kynexine ajohpe rokene. “Ritonõpo omiry waro ase,” kane ynororo ajohpano.

⁷Mokyro ahmõta esẽ epeme kynexine, Sexiu Pauru epeme. Mokyro ahmõta esẽ tuaro kuhsehxo kynexine. Panape tō tonehpose tyya, Sauru maro, Ritonõpo omiry etary se toexiryke. ⁸Yrome typanaikase tōmiry ke pyaxi a Ritonõpo omiry onetara aehtohme. Mokyro pyaxi esety akorõ Erima. ⁹Mame Sauru Ritonõpo zuzenu nae kynexine. Sauru esety akorõ Pauru. Mame mokyro pyaxi tonese eya akye pyra.

¹⁰—Oty katoth onekunohto mano? Joroko mūkurume mase. Emero kurākō zehno mase. Popyra oexiry se rokẽ mase. Oty katoth, “Ritonõpo omiry popyra,” kakehpyra mahno? ¹¹Seromaroro awānohnōko Ritonõpo mana. Oenukehkapōko mana jūme pyra repe, saereme osenuhmara oehtohme, tykase Sauru eya.

Morara kaxīpo Sauru a axī tonukehse ynororo. Toytotose. Tarotarone tupise eya, tātarypose ynororo. ¹²Morarame mokyro aenukepyhpyry eneryke tyya tosẽme Ritonõpo tonetupuhse eya, ahmõta esemy a.

—To! Ajohpe pyra, tykase ynororo tutuarõtase. Toemynyhmasa roropa ynororo Jezu omiry etaryke tyya.

Ātiokia po Panape tō ehtopõpyry

Pizitiapō po

¹³Morotoino Pauru tō toytose wapu ae Papo poe Peje pona, Pāpiria pona, enara. Moroto João Maku a toytotozōpyā turumekase. Jerusarẽ pona toeramase ropa ynororo. ¹⁴Yrome Pauru tō toytose Peje poe Ātiokia pona, Pizitiapō pona. Morarama juteu tō atamorepatoh taka toytose toto oserematohae. Typorohse toto. ¹⁵Morarama Moeze nymerohpyry tysekeremase morotōkomo a. Urutōkō nymerohpyry roropa tysekeremase eya xine. Morarama Pauru tō tykohmasa morotōkō amorepananomo a. Ynara tykase toto Pauru a,

—Ōtururukō se awahtao xine oturutokose yna atākyematohme, tykase toto. ¹⁶Moraramē Pauru towōse xikihme. Tōsemahxirarahmase ynororo tōturutohme toto netaryme. Ynara tykase ynororo,

—Wekry tomo, Ritonōpo omipona exiketomo, kuetatoko ke. ¹⁷Izyraeu tō sytatose. Kuesēkōme Ritonōpo mana. Eya kytamurukō tymenekase typoetoryme. Toenupunase ynororo kytamurukō poko imehnō patao toto ahtao, katonōme Ejitu po toto ahtao, tykase Pauru eya xine. —Moraramē Ejitu poe tonehpose toto Ritonōpo a tyjamitunuru enepotohme eya xine. ¹⁸40me ikonopory taropose kytamurukomo a Ritonōpo kerekeremary poko ona po, ahno esao pyra, tykase Pauru eya xine. —Mame tōseanahtose rokē ynororo tykerekeremary poko kytamurukomo a. ¹⁹Moraramē tuhke pata tamurupōkō typoremākapose Ritonōpo a. 7me pata tamuru kynexine Kanaā po. Moraramē toto patahpyry tapiakase kytamurukomo a tosarykōme.

²⁰—Moraramē terekatu tō tokarose Ritonōpo a kytamurukō tuisaryme. Tuhke ikonopory taropose eya xine 450me, Samueu enurutāne rokene. ²¹Moraramē imep̄y tutuisarykō konōto se toto exiryke, Sauru tokarose Ritonōpo a toto tuisaryme. Kixi mūkuru mokyro, Pēxamī pary. (Mokyro tuisame kynexine okynano. 40me ikonopory taropose eya.) ²²Morotoino mokyro tymyakāmase Ritonōpo a Tawi ke. Ynara tykase Ritonōpo Tawi poko, “Tawi kure mana, Jese mūkuru. Yzamaro mana jomipona exiryke,” tykase Ritonōpo Tawi poko. Mame ynara tykase roropa ynororo Tawi a, ²³“Izyraeu tō poko enupunaketyme apary riko ase. Iirypyrykō poe toto an̄yneme,” tykase Ritonōpo Tawi a. Morotoino Tawi paryme Jezu tonuruse rahkene. Izyraeu tō pynanohneme tyrise ynororo rahkene tōmihpyryae ro. ²⁴Yrome Jezu oehsasaka ahtao, João ahno ēpurihkane osemazuhme tooehse Izyraeu tō zuruse, “Oorypyrykō irumekatoko Ritonōpo omipona oehtohkōme. Oorypyrykō rumekary se awahtao xine oēpurihkatorykō ase,” tykase João eya xine. ²⁵Moraramē tōturukepyry aka ynara tykase ynororo eya xine, “Ritonōpo mūkurume jekarōko matohu? Ynoro kara ase. Okomino oehnōko mā oneraximarykomo, Ritonōpo mūkuru nymyry, Kuesēkō kurano. Imyhtoxi typorohse jahtao ihxitapānōko ase tuisa konōtome exiryke, Kuesēkōme exiryke,” tykase João eya xine, tykase Pauru eya xine.

²⁶—Wekry tomo, Aparão pakomo, oya xine mā Ritonōpo a tōmiry tonehpose, opynanopyrykō se toexiry poko. Oya xine rokē pyra imehnomo a roropa tōmipona exiketomo a tōmiry tonehpose, tykase Pauru toto a. ²⁷—Yrome Jerusarēpōkō Jezu onenetupuhpyra. Tosēkō onenetupuhpyra toto Ritonōpo omiry waro pyra toexirykōke. Oserematohae rokē Ritonōpo omiry sekeremāko toh repe. Yrome Jezu exixihmary se toehse toto. Tosēkōme pyra tokarose eya xine. Moro poko Ritonōpo poe urutōkomo a tymerose Jezu orihmapory poko. Yrome onenetupuhpyra toto. ²⁸Kure Jezu exiry waro toh kynexine repe. Yrome tōturuse toto Pirato maro, “Jezu exixihmapoko ajohpāme samo,” tykase toto. ²⁹Moraramē Ritonōpo nekarohpyryae ro toxixihmase Jezu eya xine. Morotoino ekepyry touse ropa wewe pokoino, zonētohme topu aka. ³⁰Yrome Ritonōpo a tōsemākase ropa

ynororo. ³¹ Tuhke tõmehse Jezu tõsenepory poko tymaro aytotyamo a Jerusarẽ pona Karirea poe. Mame imehnõ tutuarõtanhse roropa mokaro a Jezu poko.

³²—Mokaro saaro omi kurã poko ourutorỹko ynanase ipoko, aẽsemãtopõpyry ropa poko. ³³Ritonõpo nekarohpyryae ro kytamurukomo a, Jezu ẽsemãse ropa tonepose yna a, tykase Pauru morotõkomo a. — Ynara Saumo poko tymerose Tawi a pake Ritonõpo omiryme,

“Umükuru nymyry mase. Seroae omyme exino,”
tykase ynororo. Morara tymerose Tawi a Ritonõpo omiryme Jezu ẽsemamyry ropa poko.

³⁴—Ynara mã tymerose ropa Ritonõpo omiryme Jezu ẽsemãkary ropa poko orihzomopyra aehtohme,

“Apary rĩko ase tuisame,’
katopõpyryae ro Tawi a,
ahno esẽme orĩko ase jũmanatome,”
tykase Ritonõpo Tumükuru a. ³⁵Imepỹ Saumo poko Tawi ynara tykase,
“Omükuru ekepyry onymotanhpopyra mase,”
tykase.

³⁶—Tawi orihpyra ro tahtao Ritonõpo omipona kynexine. Toorihse ahtao ekepyry tonẽse. Ẽsemãpyra ropa tokurehse. Ekepyry tymotase. ³⁷Yrome Jezu tõsemãkase ropa Jumy a. Ekepyry motara tokurehse. ³⁸Wekyry tomo, etatoko ke jotururu. Jezu rokẽ oorypyrykõ korokapõko mã Tummy a, emero. ³⁹Jezu enetuputyryhtao oya xine oesẽkõme okurãkatorỹko Ritonõpo mana. Oorypyrykõ korokãko mana. Moeze nymerohpyry omipona kukuruhtao oya xine oorypyrykõ onykorokara mana. ⁴⁰Pake Ritonõpo omipona pyra exiketõ toorihse. Naeroro tomeseke ehtoko mokaro sã pyra oehtohkõme. Toto poko ynara tymerose pake Ritonõpo omiry ekaronanomo a,

⁴¹ “Enetoko ke Ritonõpo kerekeremary se exiketomo.

Emynyhmatoko. Orihtoko roropa.

Yjमितunuru enepõko ase oya xine.

Yrome onenetupuhpyra matose.

Yjमितunuru poko ourutorỹko imehnõ mã repe.

Yrome onenetupuhpyra matose,”

me tymerose Ritonõpo omiryme, tykase Pauru juteu tomo a, toto amorepatoh tao.

⁴²Moraramẽ tutõtase ropa ahtao oturutoh tae toahmase ynororo eya xine zomory auturutohme ropa,

—Mo oserematohae yna amorepako ropa onurutopõpyry samo, tykase toto Pauru a. ⁴³Mame aytorykõ ropahtao, Pauru tõ tokahmase jekyry tomo a, imehnomo a roropa juteu tõme aehtyamo a. Mokaro turuse Pauru tomo a Panape maro, jũme Ritonõpo omipona toto ehtohme. Tãkye tyripose toto eya xine.

⁴⁴Moraramẽ imepỹ oserematohae moro patapõkõ emero tõximõse toto Ritonõpo omiry etase. ⁴⁵Mokaro oepyyry eneryke tyya xine Pauru

zumoxike juteu tō toehse. Tykerekereemase ynororo eya xine, typoihtose roropa eya xine imoihmākō zururuke eya Ritonōpo poko.

—Oenekunohtorŷko rokē mana, tykase toto. ⁴⁶Mame Pauru orēpyra toehse Panape maro. Ynara tykase ynororo juteu tomo a,

—Osemazuhme Ritonōpo omiry ynanekearose oya xine repe. Yrome aomiry se pyra matose, esaka oytorykō se pyra oexirykōke. Morara exiryke juteutōkara a aomiry ekarōko ynanase, tykase Pauru eya xine. ⁴⁷—Ritonōpo yna enehpoase tarona moxiaro amorepase. Ynara nase ynororo yna a,

“Aaropotorŷko ase moinōkō pataka
juteutōkara kurākaneme oehtohkōme ypoetoryme toto ehtohme,”
nase Ritonōpo yna a, tykase Pauru eya xine.

⁴⁸Morara kary etaryke tyya xine tākye toehse toto, juteutōkara.

—Kure mā Ritonōpo omiry yna a, tykase toto. Mame Ritonōpo napoihpury tomo a Jezu tonetupuhse tosēkōme. Ipoetoryme toehse toto.

⁴⁹Mame Ritonōpo omiry tokātose toto a emero pata tō poro. ⁵⁰Yrome Pauru tykerekereemase juteu tomo a typatakā pyxiā netaryme. Morara exiryke typatakamo a Pauru tō tonyohse ropa moro pata poe Panape maro jetū ke.

⁵¹Mame tupupurukō tysasakase eya xine toytotohkōme ropa, Ritonōpo omiry se pyra morotōkō exiryke. Mame toytose ropa toto Ikoniu pona. ⁵²Mame Jezu poetory tō tākye toehse Ātiokiapōkomo Ritonōpo zuzenu tymaro xine exiryke.

Ikoniu po Pauru tō ehtopōpyry

14 ¹Morame morara toehse Ikoniu po roropa Ātiokia po Pauru ehtopōpyry saaro. Pauru tō toytose aporo juteu tō atamorepatoh taka. Morotaōkō tamorepase eya xine. Mame tuhke Jezu tonetupuhse eya xine tosēkōme juteu tomo a, juteutōkara a, enara. ²Yrome imehnō Pauru tō zehno toehse, turuse toexirykōke mokaro a juteu tomo a, Jezu onenetupuhpynomo a. ³Mame Pauru tō okynā kynexine Ikoniu po orēpyra toto zurūko Jezu poko. Mame typoetory tō tyjamihtanohse Jezu a kurākōkara kurākatohme eya xine. Tōmiry etananō, “Ajojhe,” kara toto ehtohme. ⁴Mame morotōkō tātapiakase osepune. Tuhke patapōkō juteu tō maro kynexine. Imehnō roropa tuhke Pauru tō maro kynexine, enara.

⁵Morame morohnome tooehse toto Pauru ryhmary se exiketomo, juteutōkara, juteu tomo, pata esamo, enara. ⁶Yrome Pauru tō tuaro kynexine. Toepase toto Rixityra pona, Terepe pona roropa Rikaoniapō pona. ⁷Mame morotōkō Ritonōpo omiry poko tamorepase Pauru tomo a.

Rixityra po Pauru tō ehtopōpyry

Terepe po roropa

⁸Morame Rixityra po orutua kynexine. Moinoro tonurutopōpyry poero jaxiry ātakamahpyry kynexine. ⁹Mokyro a Pauru omiry totase

(At 14.13)

kure. ¹⁰Zae tonetupuhse eya rahkene. Mame Ritonôpo omiry enetuputyry eya eneryke tyya ynara tykase Pauru eya,
—Owôko xikihme, tykase eya.

Moraramé pyhsekyh tykase ynororo xikihxikihme toytose. ¹¹Mokyro ekurâkasê eneryke tyya xine tôturuse toto oxime tômirykôae imoihmâkomo. Ynara tykase toto,

—Ritô kô noehno kyya xine ahnome, tykase toh repe, Pauru tō poko.

¹²Moraramé Panape tosehpase Jupiteme toto a. Pauru roropa tosehpase Mekuriome, ynororo rokê oturuketyme exiryke. ¹³Moraramé pyaxi tooehse Jupite pyaxiry. Pui tonehpose eya jahkatohme pata ehpikoxi tynekarorykôme Pauru tomo a repe. Otyro ekuru roropa tonehse eya xine ekarotohme Pauru tomo a.

¹⁴Yrome moro eneryke tyya xine tururume toytose ynaroro toto htoko. Tupôkô tyxihxihkase eya xine. Tômitase ynaroro eya xine,

¹⁵—Oty katoh pui zahkâko matou? Ahno rokê ynanase, ritô kara. Ritonôpo omiry ekarose ynanoehno oya xine, oorypyrykô rumekatohme oya xine, tykase Pauru tō eya xine. —Ritonôpo omipona rokê oexirykô se ynanase. Ritonôpo mokyro kapu rihpono, nono roropa, tuna roropa, kapuaôkô roropa, nonopôkô roropa, nakuaôkomo, enara. Emero tyrise Ritonôpo a, tykase Pauru eya xine. ¹⁶—Pake Ritonôpo tôturuse tyya rokene seropôkô poko emero porehme. Ynara tykase ynororo, “Ah tamoreme nexi toto,” tykase Ritonôpo. ¹⁷Yrome tahxime kynosenepone samo. Tynyrihpyry

kurã enepone roropa. Ynororo rokẽ konopo enehpõko mana kÿkyryrykõ ahtatohme, eperytatohme roropa. Kuohkõ ekarõko roropa mana tãkye kuehtohkõme kutuarõtatohkõme typoko, tykase Pauru Rixityrapõkomo a. ¹⁸Morara karyke eya kuremÿme pui tõ onyahkara toh kynexine.

¹⁹Morarama juteu tõ tooehse Ætiokia poe Ikoniu poe roropa. Tuhkãkõ maro tãtaomihtose toto Pauru etapatohme. Mame topu ke totapase eya xine rahkene. Ekepyry tarose eya xine soororome pata ehpikoxi etapahpõkomo a.

—Toorihse nase, tykase toto. ²⁰Yrome topoe xikihxikihme Jezu poetory tõ ahtao, towõse ropa Pauru. Mame pata pona toytose ropa toto. Mame yrokokoro toytose ropa Pauru, Panape maro Terepe pona.

Pauru tõ ytotoþõpyry ropa Ætiokia pona

²¹Morarama Ritonõpo omihpyry kurã tokarose moro patapõkomo a Terepeþõkomo a. Turuse toto ahtao Pauru a Jezu poetoryme toehse toto tuhkãkomo. Moromeþpo toto tamorepakehse tyya xine ahtao toytose ropa toto Rixityra pona. Morotoino toytose toto Ikoniu pona. Morotoino Ikoniu poe toytose ropa toto Ætiokia pona, Pizitiapõ pona. ²²Moroto Jezu poetory tõ tyjamihtanohse ropa Pauru tomo a. Turuse roropa toto eya xine jũme Ritonõpo omipona toto ehtohme.

—Jetujetũ kuahtao xine Jezu maro ytõko sytatose Ritonõpo esaka, tykase toto Jezu poetory tomo a. ²³Morarama Jezu poetory tõ oximõtõh punero Ritonõpo omiry poko amorepatõkõ tymenekase Pauru tomo a. Mame tõturuse toto Ritonõpo maro. Tõtururukõke Ritonõpo maro otuhpyra toto, amotyryae rokẽ tõtuhse toto.

—Onymenekatyã ewomako Papa, oenetuputyryke eya xine tosẽkõme, tykase toto Ritonõpo a.

²⁴Morotoino Pizitia enatyry tymakuohse Pauru tomo a Panape maro. Etypohpyra toytose toto Pãpiria pona. ²⁵Morotoino Peje po Ritonõpo omiry tokarose ropa eya xine. Moromeþpo Ataria nakuataka toytose toto. ²⁶Moroto tõtyrise toto wapu aka tosaka xine toytotohkõme ropa Ætiokia pona, Xiriapõ pona. Moroto ro Pauru ahtao pake, Jezu poetory tõ tõturuse Ritonõpo a toto ewomatohme, aomiry poko imehnõ amorepase toto ytoryhtao. Morarama aomiry poko toto amorepakehþpo toeramase ropa toto.

²⁷Morarama tooehse ropa toto ahtao Jezu poetory tõ tãnonohpose toto, tõtururukõ etatohme eya xine, Ritonõpo zuzenu maro toerohtopõpyrykõ poko.

—Tuhke juteutõkara a Jezu tonetupuhse tosẽkõme Ritonõpo poe, tykase mokaro Pauru tomo. ²⁸Morarama okynã toehse toto moroto Jezu poetory tõ maro.

Jezu poetory oximõme ehtopõpyry Jerusarẽ po

15

¹Morarama imehnõ orutua kõ toytose Jutea poe Ætiokia pona, Jezu poetory tõ amorepase Moeze namorepatopõpyry poko. Ynara tykase toto,

—Jezu poetoryme exisaromepyra matose Moeze omihpyry omipona pyra awahtao xine, onysahkara roropa awahtao xine, tykase toh repe. ²Morarama moro poko tõsezusezuhse Pauru tomo itamurume mokaro maro. Mame Pauru tõ taropose morotõkomo a Panape maro Jerusarē pona, Peturu tõ maro auturutohkõme imehnõ Jezu poetory tõ amorepananõ maro.

³Morotoino Jezu poetory tomo a Ātiokiapõkomo a Pauru tõ tonyohse. Mame toytose toto pata tõ poro, Penixiapõ pata poro, Samariapõ pata poro roropa, Jezu poetory tõ zuruse. Ynara tykase toto eya xine,

—Juteutõkara a Ritonõpo tonetupuhse, tuhkākomo a, tykase toto. Mame morara kary etaryke tyya xine tātākyemase toto. ⁴Morarama Jerusarē pona toeporehkase toto ahtao, taomikase toto, Peturu tomo a. Mame Peturu tõ turuse rahkene Ritonõpo zuzenu maro tynyrihpyrykõ poko emero. ⁵Morarama parixeu tõ moroto kynexine, Jezu poetoryme aehtyamo. Pauru otururu etaryhtao tyya xine towõse xikihme toto oturuse. Mame ynara tykase toto,

—Juteutõkara aĩpotapihpyry sahkapõko naryh matou?

—Arypyra, tykase toto.

—Oty katohme? Tysahkase ahtao rokē Jezu poetoryme exīko mǎ toto, Moeze nymerohpyry omipona toto ahtao roropa, tykase toto Pauru tomo a.

⁶Morara kary etaryke tyya xine tõximõse toto Peturu tõ maro, imehnõ Jezu poetory tõ amorepananõ maro, moro poko tõturutohkõme.

⁷Morarama tõtururukohtao ro towõse Peturu xikihme tõturutohme ropa toto netaryme. Ynara tykase ynororo,

—Wekry tomo, pake pitiko Ritonõpo jenyokyase juteutõkara amorepatohme Jezu poko, ipoetoryme toto ehtohme. ⁸Ritonõpo emero kuosenetupuhthõkõ enēko mana. Naeroro mokaro juteutõkara tonetuputyryke eya xine Tuzenu tokarose eya xine, kyya xine Tuzenu ekarotopõpyry saaro. Toenupunase toto poko kypoko xine toenupunatopõpyry saaro. ⁹Emero oxisā Ritonõpo kuenetoryko mana juteu tomo, juteutõkara, enara, tykase Peturu eya xine. —Emero kyyrypyrykõ korokāko mana, Tumūkuru enetuputyryhtao kyya xine. ¹⁰Naeroro oty katoh Moeze omihpyry omipona Jezu poetory tõ riko matohu? Pakatokõ Moeze omihpyry omipona pyra toh kynexine. Kymarokõ roropa aomihpyry omipona ehsaromepyra sytatose, tykase Peturu eya xine. ¹¹—Ynara rokē enetupuhnõko ase, Jezu enetuputyryhtao kyya xine kuesēkõme typoetoryme kyritoriko mana. Morararo juteutõkara, Jezu enetuputyryhtao eya xine ipoetoryme exīko toh mana, Ritonõpo kure kyya xine exiryke, tykase Peturu eya xine.

¹²Morarama Panape tõ otururu etatohme emero tymynyhpāse toto. Mame Pauru tõturuse toto netaryme Ritonõpo zuzenu nyrihpyry kurā poko, kurākõkara kurākatopõpyry poko roropa juteutõkara maro.

¹³Mame tõturukehse toto ahtao, ynara tykase Tiaku,

—Wekry tomo, kuetatoko ke. ¹⁴Ximão ourutou seromaroro Ritonõpo poe juteutõkara amorepatopõpyry poko tyya. Mokaro poe tymenekase

toto Ritonôpo a typoetoryme toto ehtohme. ¹⁵Moro saaro Ritonôpo poe urutôkô nymerotyã pake. Ynara tymerose eya xine Ritonôpo omiryne,

¹⁶ “Ritonôpo ase. Tuisame Tawi tyrise ya.

Yrome ipakomotyã tutuisake pyra toehse toto.

Tãtahpahse toto. Imeïpo toto eahmãko ropa ase

Tawi parÿpyry poetoryme toto ehtohme.

Patãpo kurākary ropa sã toto kurākãko ropa ase.

¹⁷ Morarame imehnô jenese oehnôko emero pata tō poe,

juteutôkara roropa, jomipona toto ehtohme,

Umükuru poetoryme toto ehtohme.

Morara ãko Kuesêkô mana,

¹⁸ pake moro poko tuarôtanohpohpono,”

me tymerose pake.

¹⁹—Naeroro ynara enetupuhnôko ase, juteutôkara Ritonôpo poetoryme se ahtao, toto onêkoropyra sehtone. ²⁰Pape rokê saropotone inenerykôme tuaro toto ehtohme. Ynara symerotone, “Ahno nyrihpyry Ritonôpo myakãme mokyro zotÿpyry onôpyra ehtoko. Oorypyrykô poko pyra roropa ehtoko. Imehnô nohpo tō poko pyra ehtoko. Opyxiãkô maro rokê ehtoko. Esenãtyã onôpyra ehtoko, munu onenahpyra roropa ehtoko, enara.” Morara rokê symerotone mokaro neneryme, tykase Tiaku eya xine. ²¹—Ynara exiryke Moeze omihpyry poko amorepatôkô nae emero pata tō punero. Oserematohae rokê Moeze nymerohpyry sekeremãko mã toto juteu tō atamorepatoh tao, tykase Tiaku eya xine.

Peturu tō nymerohpyry juteutôkara neneryme

²²Morarame Jezu poetory tō maro Peturu tō tōximôse tahtao xine orutua kô tymenekase eya xine tynenyokyrykôme Âtiokia pona Pauru tō maro. Juta te, Xira te, enara. Juta esety akorô Pasapa. Mokaro imehxo kynexine tunomamehxo Jezu poetory tō rãnao. ²³Ynara tymerose toto a Âtiokia pona tynaroporykôme,

“Yna nymerohpyry moro. Ynanase Jezu poetory tomo, Jerusarêpôkomo. Ritonôpo omiry poko amorepatôkô ynanase. ‘Kure pãna matou,’ kary se ynanase oya xine, Jezu poetory tomo a, juteutôkara a Âtiokiapôkomo a Xiriapôkomo a, Xirixiapôkomo a, enara.

²⁴Imehnô orutua kô ytotopôpyry taroino oerekohmase xine totase yna a. Ynara kary ynanetase, ‘Juteutôkara aïkôpotapihpyry sahapôko monexiã toto,’ kary ynanetase. Moeze omipona orirykô se toto exiry ynanetase roropa. Mokaro anaropopyra ynanexiase. Tamoreme xine rokê nytoase toto. ²⁵Morara exiryke oximôme ynanase ourunanôkô aropotohme myaro yna ekyry kurã maro Panape tō maro oya xine. ²⁶Osepynotokô kara Panape tomo, Pauru maro. Ritonôpo omiry poko zehnotokô amorepane toto. ²⁷Morara exiryke Juta tō aropôko ynanase Xira maro ouruse xine senohne poko, ynanymerohpyry poko, zuaro oehtohkôme. ²⁸Ynara exiryke Ritonôpo zuzenu omi poe oêkororykô se pyra ynanase. Ynara rokê ãko ynanase oya xine, ²⁹Joroko tō zotÿpyry onôpyra

ke ehtoko. Munu onenahpyra ehtoko. Esenamyhpyry onõpyra roropa ehtoko. Nohpo tō poko pyra ehtoko roropa. Opyxiākō maro rokē ehtoko. Morara awahtao xine iirypyryme pyra matose. Enara.”

Morara tymerose Jerusarēpōkomo a.

³⁰Mame tonyohse toh rahkene Xira tomo Ātiokia pona, pape arose. Mame moroto Ātiokiapōkō tōximōse ahtao pape tokarose eya xine, Jerusarēpōkō naropohpyry toto neneryme. ³¹Moro eneryke tyya xine morotōkō tātākyemase toto. ³²Mame Juta tō tōturuse Jezu poetory tō maro, urutōkōme toexirykōke Ritonōpo poe. Toto omiry etaryke eanokō tyjamihtase. ³³Morotoino tuhkehxo tynyhse tahtao xine,

—Ytōko ropa ynanase, tykase Juta tomo tōsekazumase ropa toto a morotōkomo a.

—Ytōko ropa matou? tykase morotōkomo. —Kure rokē ytotoke ropa, tykase toto, toto eramary ropahao. ³⁴Yrome moroto rokē se Xira toehse aporo.

³⁵Yrome Pauru tō tōxinomose moroto Ātiokia po imehnō amorepāko, Ritonōpo omiry poko. Imaro xine tuhke moroto amorepatō kynexine Ritonōpo omiry poko imehnō amorepananomo.

Pauru oxirumekatopōpyry Panape maro

³⁶Mame tuhkehxo tynyhse moroto tahtao xine, ynara tykase Pauru Panape a, —Eropa ropa, tykase. —Kuekyry tō senetase ropa pata tō poro, Ritonōpo omiry ekarotopōpyry punero kyya, tykase.

³⁷Mame João Maku arory se Panape kynexine tymaro xine repe. ³⁸Yrome Pauru mokyro arory se pyra Pāpiria poe toeramase ropa aexiryke, imaro xine toytōxīpo zokonaka rokē toeramase ropa exiryke. ³⁹Moraramē tōsezusezuhxīpo xine tātapiakase toto. Mame Panape a Maku tarose toytotozome Xipere pona. ⁴⁰Moraramē Xira tymenekase Pauru a toytotozome. Mame tōturuxīpo xine Ritonōpo a, Pauru tō Xira maro tonyohse Jezu poetory tomo a. ⁴¹Moraramē toytose toto Xiria poro, Xirixia poro, enara. Jezu poetory tō eanokō kynyjamihtane Ritonōpo omiry ekaroryke Pauru a inetarykōme.

Timoteu ytotoptōpyry Pauru tō maro Xira maro

16 ¹Morotoino Terepe pona toeporehkase toto, Rixityra pona roropa. Moroto Jezu poetory tonese eya xine esety Timoteu. Jeny juteu kynexine. Jummy juteukara kynexine. ²Mokyro poko kure āko toh kynexine Jezu poetory tomo Rixityrapōkomo, Ikoniupōkō roropa, enara. ³Mame Timoteu arory se Pauru kynexine tymaro juteu tō rānakuroko. Naeroro tysahkapose ynororo eya, tymaro aytotohme, “Juteukara mose,” karyino ipoko juteu tomo a, jū waro toto exiryke. ⁴Moraramē pata tō poro toytorykohtao, Peturu tō omihpyry tokarose eya xine juteutōkara netaryme aomipona toto ehtohme. ⁵Mame morara kary etaryke tyya xine Jezu poetory tō tyjamihtase Ritonōpo omiry enetuputyry poko tyya xine. Tomāse roropa toto ēmepyry punero.

Tyroa po Pauru osenehtopöpyry

⁶Moraramé Piritia poro toytose toto, Karaxia poro, enara, morotōkō amorepase Ritonōpo omiry poko. Yrome Azia pona toto anaropopyra Ritonōpo zuzenu kynexine. ⁷Morotoino Mixia po tōtyryhkarykō se toh kynexine repe Pitinia pona toytotohkōme. Yrome morotona Ritonōpo zuzenu toto anaropopyra kynexine. ⁸Naeroro Mixia takuohse eya xine. Topohme toytose toto Tyroa nakuataka. ⁹Moraramé Masetoniapō tonese Pauru a tōsenety. “Osehko xiaro Masetonia pona. Yna akorehmakose,” tykase sā ynororo, Pauru osenety. ¹⁰Tōsenehxīpo yna aroase Pauru Masetonia pona, Jezu poe tōsenehse toexiryke. Ritonōpo omiry poko toto amorepase yna enyokyase Jezu.

Jezu enetupuhstopöpyry Ritia a Piripo po

¹¹Morotoino wapu ae ynanytoase Tyroa poe topohme Samotaraxia pona. Yrokokoro Neapori nakuataka ynanotyryhkase. ¹²Morotoino Piripo pona ynanytoase pata konōto pona, Masetoniapō pona. Moro pata tyrise romano tomo a. Moroto okynahxo ynanexine. ¹³Moraramé oserematohae ynanytoase tuna ehpikoxi. “Otarāme Ritonōpo maro oturutōh nae mā moroto juteu tō atamorepatopo,” ynanase. Mame ynanyporotyase rahkene oturuse morotōkō maro nohpo tō maro. ¹⁴Moroto kamisa kurā ekamone kynexine nohpo, esety Ritia, Tiতিরাপোনো. Ritonōpo omipona exikety ynororo kynexine. Mokyro a Pauru omiry totase, Ritonōpo omiry ekaroryhtao. Jezu tonetupuhse eya tukurohtao. ¹⁵Moraramé tōpurihkase ahtao tyekyry tō maro yna eahmase tytapyī taka yna ytotohme. Ynara tykase ynororo yna a,

—Ritonōpo omipona ajohpe pyra jenetuputyryhtao oya xine ytotoko ytapyi taka, kynako yna a, taro oehtōhkōme. Morara karyke ynanytone itapyi taka.

Āpuruhpyry tao Pauru ehtopöpyry Piripo po

¹⁶Moraramé tuhke pyra tynyhse ahtao, yna ytoryhtao Ritonōpo maro oturutōh pona tōsēpatakāmase yna jorokohpā maro, nohpo. Joroko poe oturukety kynexine. Oremime roropa kynexine. Mokyro otyro waro kynexine joroko omi poe. Ipoko tuhke tineru tapoise esamo a ijajohpanory poko. ¹⁷Pauru tō tokahmase eya. Ynara tykase ynororo opore,

—Moxiā nase Ritonōpo poetoryme, imehxo exikety poetoryme. Kuamorepatoryko toto Ritonōpo omipona kuehtōhkōme, tykase joroko poe ynororo. ¹⁸Morara kary poko tuhke tōmehse ynororo. Moraramé toemynyhmaryke ynara tykase Pauru joroko a,

—Jezu Kyrixto omi poe aaropōko ropa ase. Zae otūtako ropa, tykase joroko a Pauru. Morara kary etaryke tyya joroko tutūtase ropa zae nohpo ae. ¹⁹Morara kaxīpo Pauru a, Pauru zehno toehse jorokohpanōpo esamōpyamo, tineru anapoipyra toehse toexirykōke. Mame Pauru

tapoise eya xine Xira maro porohtoh taka toto arotohme, typatakamo a ekarotohme. ²⁰Romano kowenu terekatu tomo a tarose toto eya xine.

—Moxiã juteu tomo. Kuerekohmatorỹko toh nase itamurume. ²¹Tyoro amorepató toh nase. Aomipona exisaromepyra sytatose, romanome kuexirykõke. Aomipona xine ahtao romano tuisary omipona pyra exiko sytatose, tykase toto. ²²Morara kary etaryke tyya xine imoihmãkõ Pauru tõ zehno toehse. Toto ryhmáry se toehse toto. Mame zupõkõ tyxihxihkase terekatu tomo a. Soutatu tomo a toto typipohpose eya xine. ²³Mame typipohkehse ahtao äpuruhpyry taka tõmase toto a. Ynara tykase toto äpuruhpyry erase a,

—Tuaro exiko moxiã tütary ropa ino, tykase toto äpuruhpyry erase a. ²⁴Morara tykase tyya exiryke mya tarose toto äpuruhpyrytaõ taka. Ipupurukõ roropa tytamunuhpose wewe ke.

²⁵Mame onoa Pauru tõ Xira maro tõturuse toto Ritonõpo maro. Toremiase toto kure rokẽ Ritonõpo exiry poko. Moro totase imehnomo a, äpuruhpyrytaõkomo a. ²⁶Mame tuaro pyra toto ahtao nono kywyhkywyh tykase itamurume. Tapyi äpuruhpyry apõ kywyh tykase. Tapyi apuru tätapuruhmakase kywyh karyke. Itaõkõ toemyhpokase ropa emero. ²⁷Moro äpuruhpyry erase typakase roropa. Tapyi apuru tätapuruhmakase exiryke punião tapoise eya tõtuotohme repe. Äpuruhpyrytaõkõ tütütase ropa tokarose eya. ²⁸Yrome opore tõmitase Pauru,

—Otuopyra exiko. Taro ynanase emero, tykase Pauru eya.

²⁹—Saerekatoh enehko, tykase tapyi erase. Mame tururume toytose ynororo äpuruhpyry taka. Tykytyky tykase, tõserehse. Tosekumuru po typorohse Pauru tõ epataka ynororo. ³⁰Jarãnaka Pauru tõ tarose eya, tõturutohme.

—Oty riko ha yyrypyry rumekatohme, juãnohpyra Ritonõpo ehtohme? tykase ynororo Pauru tomo a.

³¹—Jezu Kyrixtu rokẽ enetupuhko, oorypyrykõ korokatohme, ipoetoryme oehtohkõme oekyry tõ maro, tykase Pauru eya.

³²Mame Ritonõpo omiry poko tamorepase toto eya xine jekyry tõ maro. ³³Moraramé koko Pauru tõ pipohpõpyry tukurikase äpuruhpyry erase a. Mame, “Kuẽpurihkako,” tykase exiryke, tõpurihkase ynororo eya xine itapyiãõkõ maro. ³⁴Mame tytapyi taka tarose toto ahtao tautuhmase toto eya. Täkye toehse ynororo Ritonõpo enetuputyryke tyya tytapyiãõkõ maro.

³⁵Moraramé xixi tõnuhse pitiko ahtao soutatu tõ taropose terekatu tomo a Pauru tõ tütanothpose ropa repe.

³⁶Mame ynara tykase äpuruhpyry erase Pauru a,

—Terekatu otütanothpotorỹko ropa mana, soutatu tomo a. Naeroro otütatoko ropa. Enaromyra ehtoko, tykase ynororo eya xine repe.

³⁷Yrome Pauru ynara tykase eya xine,

—Jarãnao yna pipohno toto kokonie. Karimotaxiõpo pyra yna ahtao äpuruhpyry taka yna ëmapõ toto. Romanome ynanase. Oty katoh tokare pyra yna tütanothpõko ropa toh nae? Tütara ropa sãtã ynanase. Tooehse terekatu tõ ahtao rokẽ tütãko ropa ynanase, tykase toto äpuruhpyry erase a.

³⁸Morarame soutatu tō toeramase ropa terekatu tomo a, Pauru tō omihpyry ekarose ropa. Pauru tō romanome exiry waro toexirykōke tōserehse toto. ³⁹Āpuruhpyry taka toytose toto Pauru tō tūtanohipose ropa.

—Oenetupuhpyra xine ynanexiase. Romanome pyra kuekaroatose. Otūtatoko ropa. Ytotoko ropa oesaka xine, tykase toto, tynēmaphopyrykō tūtanohiporyme ropa. ⁴⁰Morarame āpuruhpyry tae Ritia tapyī taka toytose ropa toto. Jezu poetory tō tyjamihtase ropa Pauru tō omiry etaryke tyya xine. Morotoino moro pata poe toytose ropa toto.

Tesaronika po Pauru tō ehtopōpyry

17 ¹Morarame Āpipori pata poro toytose toto, Aporonia pata poro roropa Tesaronika pona. Moroto juteu tō atamorepatoh enene, tapyi.

²Toipe ehse Pauru, oserematohae rokē ytose atamorepatoh taka. Mame oseruao oserematohae toytose ynororo juteu tō maro oturuse Ritonōpo omiry poko. ³Morotaōkō tamorepase eya Jezu poko. Ynara tykase ynororo,

—Pake tymeropose Kyrixtu poko Ritonōpo a. Ynara tykase ynororo, “Etuarimāko mana. Orihnōko roropa mana. Mame ēsemākāko ropa ase,” tykase Ritonōpo, tymeropose Tumūkuru poko. Jezu Kyrixtu Ritonōpo mūkuru nymyry mokyro. Mokyro ekarōko ase oya xine, tykase Pauru toto a. ⁴Mame Jezu tonetupuhse toitoine eya xine, kyreku tomo a roropa tuhke, Ritonōpo omipona se exiketomo a. Typatakā pyxiamo a roropa tuhke tonetupuhse eya xine. Pauru tō maro tōximōse toto.

⁵Yrome imehnō juteu tō Pauru tō zumoxike kynexine. Zehnotokō tykohmase eya xine osemataōkomo Pauru tō ryhmatohme. Mame Jasão tapyī taka toytose toto, Pauru tō apoise repe, imoihmākō rānakuroko toto arotohme. ⁶Yrome Pauru tō onenepyra tokurehse toto. Naeroro Jasão tapoise eya xine imehnō Jezu poetory tō maro. Tarose toto eya xine pata esamo a toto hxirotohme inetarykōme. Ynara tykase toto,

—Moxiā emero ahno erekohmāko mā toto emero pata tō poro. Seromaroro tooehse toto kuerekohmase xine roropa, tykase toto, Pauru tō zehnotokomo. ⁷Jasão nenehtyā mokaro tytapyī taka. Emero tuisa omipona pyra exiketō mokaro, “Imepỹ mokyro tuisa konōto, Jezu,” kananō mokaro, tykase toto ajoahjohpākomo, ipoko xine. ⁸Morara exiryke mokaro zehno typatakā toehse typoetory tō maro, imoihmākō maro. ⁹Jasão tomo a tōsepehmapose toto āpuruhpyry taka ytopyra toto ehtohme.

—Otinerūkō ekarōko ropa ynanase, Pauru tō tonyohse ropa oya xine ahtao, tykase toto typatakamo, Jasão tomo a.

Perea po Pauru tō ehtopōpyry

¹⁰Morarame tykohmāse ahtao, Pauru tō Xira maro tonyohse Jezu poetory tomo a, Perea pona toto ytotohme. Morotona tooehse tahtao xine, juteu tō atamorepatoh taka toytose toto. ¹¹Morotōkō imehnō otururu etary zuno

pyra toh kynexine, Tesaronikapõkõ sã pyra. Ritonõpo omiry totase eya xine yronymyryme. Kokoro rokẽ aomiry poko tãtamorepase toto zae Pauru omiry ehtoh waro toehtohkõme. ¹²Tuhkãkomo a Jezu tonetupuhse tosẽkõme, kyreku tomo a, typatakamo a, inohporykomo a roropa. ¹³Moraramẽ, “Ritonõpo omiry poko Pereapõkõ amorepãko Pauru tomo,” kary etaryke tyya xine juteu tã toytose Tesaronika poe, Pereapõkõ omipohtomase, Pauru tã zehno toto ehtohme. ¹⁴Morara exiryke Pauru tonyohse axiny Jezu poetory tomo a, tuna konõto ena. Xira tã rokẽ moroto tãxinomose Perea po Timoteu maro. ¹⁵Mame Atena pona toytose Pauru tope tã maro towomananõ maro. Morotoino toeramase ropa epe tã ahtao Perea pona ropa, Pauru omihpyry tarose eya xine Xira tomo a Timoteu maro axi toto ytotohme tyya Atena pona.

Atena po Pauru ehtopõpyry

¹⁶Moroto Pauru kynexine Atena po toto eraximãko. Emynyhãmãko sã kynexine Atenapõkõ nyrytã eneryke tyya Ritonõpo myakãme. Ritonõpo waro pyra toexirykõke ahno panõ tyrise eya xine ritõme repe. ¹⁷Morara exiryke juteu tã zurune Pauru, toto atamorepatoh tao. Juteutõkara roropa zurune, Ritonõpo waro se exiketomo. Mame kokoro rokẽ osepekahtoh tao morotõkõ zurune roropa. ¹⁸Mame toitoine Pauru a tooehse toto, tãtamorepary sato komo. Mokaro Epikureu tomo, Zeno tã roropa. Ynara tykase toto,

(At 17.17)

—Otarā ākohxo ke mose nae oturuno warōkara? tykase toto Pauru poko. Imehnō ynara tykase roropa ipoko,

—Otarāme tyorō ritō poko urutō mosero, tykase toto, Jezu ěsemamyry ropa poko autururu etaryke tyya xine. ¹⁹Mame Pauru tarose toto a Areopaku pona, pata esā porohtoh notaka. Morarame ynara tykase toto eya,

—Yna zuruko, otururu waro yna ehtohme, tykase toto. ²⁰—Tyoro sã mase amorepato. Sero onetapitopyra reh ynanase. Zuario se ynanase, tykase toto. ²¹Morotōkō, Atenapōkō, tykatonomory maro erohpyra sã toh kynexine. Kokoro rokē imeimehnō namorepatopōpyry poko oturūiko toh kynexine.

²²Morarame Pauru xikihme toehse Areopaku po, tōturutohme inetarykōme. Ynara tykase ynororo,

—Atenapōkomo, tuhke ahno panō tyrise oya xine Ritonōpo kuhtohme oya xine repe. ²³Ritonōpo maro oturutoh zupiryhtao ya, zohme onekarorykō zahkatoh enease. Ynara enease tymerose ipoko, “Onoky Ritonōpo waro nae?” katoh tymerose ipoko. Ritonōpo eahmāko matose zuaro awahtao xine samo. Mokyro onenetupuhpyra oexirykōke ipoko ourutorýko ase. ²⁴Ritonōpo mokyro Kyrihpōkomo, nono rihpō roropa. Mokyro kapu esemy. Emero kuesēkōme roropa mana. Naeroro tapyi tao nyhpyra mana, ahno nyrihpyry tao, tykase Pauru toto a. ²⁵—Kýkyryrykō se pyra mā Ritonōpo kuepekōme toehtohme emero nae toexiryke. Emero oseremāko Ritonōpo poe sytatose. Ipoe orihpyra sytatose, otuhnōko, ytoytōko, enara. ²⁶Toiro orutua wino kymarokō emero tyrise eya ahnome, nono po kuehtohkōme. Kuenurutopōpyrykō waro Ritonōpo mana, kuesarykomo, kuorikyrykomo. Emero zuaro mā Ritonōpo, tykase Pauru toto a. ²⁷—Tonetuputyry se roropa ynororo oya xine, oesēkōme aehtohme, ameke pyra kyya xine toexiryke.

²⁸“Ritonōpo poe rokē orihpyra sytatose, ytoytōko, oseremāko, enara.” Morara tykase roropa oya xine āmorepananōkomo. Ynara tykase toto, “Ritonōpo poenōme sytatose, eya tyrise kuexirykōke,” tykase toto oya xine. ²⁹Naeroro Ritonōpo poenōme kuahtao xine, kynyrihpyrykō sã pyra Ritonōpo mana. Uuru risē sã pyra, parata risē sã pyra, topu risē sã pyra, enara. ³⁰Pake tuaro pyra oexirykōke ohxiropyra xine Ritonōpo kynexine oorypyrykō poko. Seromaroro emero oorypyrykō rumekapōko mana emero patapōkō punero. ³¹Ritonōpo rokē tooepyry ropa waro mana. Tooehse ropa tahtao ahno apiakapōko mana emero tynymenakahpyry a, kurākomo, popyra exiketomo, enara. Tyryrypyhpyke pyra Tumūkuru exiryke ahno apiakaneme tyrise eya, ajoajohpe pyra tōmipona exiryke. Mokyro tōsemākase ropa Jumy a toorihse ahtao, ajohpe pyra tōmiry enetupuhpotohme kyya xine, tykase Pauru Atenapōkomo a.

³²Yrome ěsemākatopōpyry ropa poko tururukohtao Pauru a, tounohse toto a. Yrome imehnō ynara tykase eya,

—Zomory oetary se ynanase moro poko, tykase toto turunanōkomo a.

³³Morotoino Pauru toytose ropa. ³⁴Aomiry etaryke tyya xine Jezu tonetupuhse orutua komo a tosēkōme. Toiro Areopakupō kynexine, esety Tionixiu. Nohpo roropa kynexine esety Tamari. Imehnō roropa toytose Pauru maro.

Korīto po Pauru tō ehtopōpyry

18 ¹Morotoino Atena poe Pauru toytose ropa Korīto pona. ²Moroto juteu kynexine Pōtupono, esety Akira. Moroto oehsenākō kynexine typyty maro, Itaria poe. Ipyty esety Pirixira. Moro pata poe toesyryhmase toto tonyohse ropa juteu tō exiryke Roma poe tuisa a, Kyrautiu a. Mame Akira tō tapyī taka toytose Pauru, toto enese. ³Mame okynā kynexine moroto toto maro. Mokaro maro toerohse roropa ynororo serātu riry poko, zuaro toexiryke. ⁴Mame oserematohae rokē juteu tō amorepase ytosene atamorepatoh taka, kyreku tō maro, toto tuarōtanohpōko Jezu poko.

⁵Morarame Masetonia poe Xira tō tooehse ahtao Timoteu maro, toerohkehse Pauru serātu riry poko kokoro rokē juteu tō amorepatohme.

—Jezu mokyro Kyrixtu, Ritonōpo mūkuru nymyry, tykase ynororo.

⁶Mame Pauru zehno toehse juteu tomo. Azahkuru tozuhse eya xine. Naeroro tupō tytohtohmase Pauru a turumekary waro mokaro ehtohme.

—Awānohporykohtao Ritonōpo a, “Oya roro xine,” āko ase, Jezu poko āmoreparykō se jexihpyryme. Taroino juteutōkara a ytōko ase, tykase Pauru eya xine. ⁷Morara kaxīpo toytose ynororo Tixiu Juxitu tapyī taka. Juteukara mokyro, Ritonōpo omipona exikety. Itapyiny osepona ro kynexine juteu tō atamorepatoh maro. ⁸Mame Kyrixpu juteu tō atamorepatoh esē kynexine. Jezu tonetupuhse eya tosēme, itapyītaōkō maro. Tuhke morotōkomo a Pauru omiry etaryke tyya xine Jezu tonetupuhse. Mame tōpurihkase toto.

⁹Morarame Pauru koko tōsenehse. Ynara tykase sā Jezu Pauru osenety,

—Enaromyra exiko. Ypoko oturukehpyra exiko. Poremāpyra exiko. ¹⁰Amaro jexiryke opoko pyra imehnō mana. Oryhmara mā toto. Tuhke tarōkō ypoetoryme exiko mana, tykase Jezu Pauru osenety. ¹¹Moroto Pauru okynahxo kynexine toiro jeimamyry zokonaka morotōkō amorepary poko Ritonōpo omiry poko.

¹²Morarame terekatume toehse Kario ahtao Kyrexia po, tōximōse toto juteu tomo Pauru apoise, arotohme terekatu a. ¹³Ynara tykase toto,

—Mose Ritonōpo poko tyoro sā amorepato, kuesēkō omipona pyra kuehtohkōme, tykase toh repe.

¹⁴Tōtururu se Pauru kynexine repe. Yrome Kario ynara tykase juteu tomo a,

—Etatoko pahne juteu tomo, imepỹ totapase ahtao eya ēmary āpuruhpyry taka, ōmipona xine exiry. ¹⁵Yrome atamurukō omihpyry omipona pyra ahtao oty kara, anapoipyra ase. Morohne poko kary etary se pyra ase, tykase mokyro Kario.

¹⁶Moro tae mokaro taropose ropa eya. ¹⁷Morarame Soxitene tapoise kyreku tomo a. Mokyro juteu tō atamorepatoh esē roropa kynexine. Typipohse eya xine terekatu ēpataka, yrome Kario oty kara kynexine.

Ātiokia pona ropa Pauru tō ytotoptōpyry

¹⁸Moroto ro Pauru tuhke tynyhse. Morotoino tōsekazumaxīpo Jezu poetory tomo a toytose ropa Pauru, wapu ae, Xiria pona. Imaro toytose Pirixira, Akira,

enara. (Moroto tūsety tysahkapose ropa Pauru a Sêkerea po. Ajohpe pyra tonetupuhthome imehnomo a tōturutopōpyry poko Ritonōpo a.) ¹⁹Morotoino Epezu pona toytose toto. Moroto tymarōkō tynomose eya Pirixira, Akira, enara. Mame juteu tō atamorepatoh taka Pauru toytose, morotaōkō maro oturuse.

²⁰—Yna maro taro exiko, tykase toto Pauru a repe. Yrome moroto tuhke tynykyry se pyra kynexine. ²¹Tōsekazumase ropa ynororo.

—Oehnōko ropa ase oya xine, Ritonōpo a jenyokyry ropahao, tykase ynororo eya xine.

²²Morotoino toytose ynororo wapu ae Sezarea pona. Morotoino Jerusarē pona toytose. Moroto Jezu poetory tō maro tōturuxīpo Ātiokia pona toytose Xiriapō pona. ²³Moroto tuhke tynhse ynororo. Morotoino toytose ropa Karaxia poro, Piritia poro roropa, Jezu poetory tō ākyemaporyme.

Aporu Epezu po ehtopōpyry

Korīto po roropa

²⁴Moraramē juteu toytose Epezu pona, esety Aporu. Arexātyria pata po aenuruhpyry kynexine. Kure urutōme exikety ynororo, orēpyra amorepatono Ritonōpo omiry poko. ²⁵Mokyro tamorepase kure kynexine Ritonōpo omiry poko. Imehnō amorepaneme kynexine tākye samo. João ahno ēpurihkane namorepatopōpyry poe rokē ahno ēpurihkary waro ynororo kynexine. Yrome Ritonōpo zuzenu omomyry waro pyra ro, Jezu poetory aka kynexine. ²⁶Mokyro tākye sã tōturuse juteu tō atamorepatoh tao. Autururu totase Pirixira tomo a. Moraramē tōturukehse ahtao, tarose ynororo eya xine tytapyikō taka kurehxo amorepatohme tyya xine. ²⁷Morotoino Aporu toytory se toehse ahtao Kyrexia pona, takorehmase ynororo Jezu poetory tomo a, Epezupōkomo a. Pape tymerose eya xine, Jezu poetory tō Kyrexiaipōkō neneryme. Ynara tykase toto,

—Ah mose amaro xine nexino, oepekōme, tykase toto. Mame toeporehkase ynororo ahtao, Jezu poetory tō takorehmase eya itamurume. Typynanohse toexirykōke Ritonōpo a Jezu tonetupuhse eya xine. ²⁸Toto takorehmase Aporu a juteu tō poremākaporyke eya toto zururuhtao orēpyra samo. Tutuarōtanohpose toto eya Ritonōpo omiry ekaroryke eya imoihmākō neneryme.

—Jezu mokyro Ritonōpo mūkuru nymyry, Kypynanohnekomo, tykase ynororo eya xine.

Pauru Epezu po ehtopōpyry

19 ¹Moraramē Aporu Korīto po ahtao, Pauru toytose osemāe pata tō poro Epezu pona. Moroto Jezu poetory tō tonese eya. ²Mame mokaro a tōturupose Pauru. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Ritonōpo a Tuzenu tokarose oya xihne, Jezu enetuputyryhtao oya xihne? tykase Pauru toto a tōturupose.

—Kū. Tuaro pyra reh ynanahse Ritonōpo zuzenu poko, tykase toto tozuhse Pauru.

3—Onoky omi poe tōpurihkase matou? tykase Pauru eya xine.

—João namorepatopōpyry poe rokē tōpurihkase yna, tykase toto.

4Ynara tykase Pauru eya xine,

—João omi poe tōpurihkase awahtao xine kure repe, oorypyrykō turumekase oya xine ahtao. Yrome ynara tykase João tuhkākomo a, “Okomino imepỹ oehnōko mana Ritonōpo mūkuru. Mokyro enetupuhtoko oesēkōme,” tykase João, Jezu poko, tykase Pauru eya xine.

5Morarame morara etaryke tyya xine tōsēpurihkaposē ropa toto eya, Jezu Kyrixtu enetuputyryke tyya xine. 6Morarame toto zupuhpyry pona Pauru a tomary tyrise ahtao, tomōse Ritonōpo zuzenu toto kurohtaka. Tytyorōkō omiryae tōturuse toto Ritonōpo zuzenu poe. Ritonōpo omiry poko roropa tōturuse toto. 7Morotōkō tuhke hkopyra kynexine, 12me orutua komo.

8Mame juteu tō atamorepatoh taka Pauru toytose. Orēpyra tōturuse toto a. Oseruao nuno taropose eya toto amoreparý poko Ritonōpo tuisame exiry poko. 9Yrome imehnō Pauru omipona pyra kynexine, Jezu enetuputyry se pyra toh kynexine tosēkōme. Pauru namorepatopōpyry Jezu poko typoihtose eya xine tuhkākō netaryme. Morara exiryke mokaro turumekase Pauru a, Jezu poetory tō maro tōturutohme. Mame kokoro rokē tamorepapitose toto Pauru a Tiranu namorepatoh tao. 10Moroto asakoro ikonopory taropose Pauru a toto amoreparý poko rokene. Emero morotōkō Aziapōkō tutuarōtase Ritonōpo omiry poko, juteu tomo, juteutōkara, enara.

11Pauru tyjamihtanohse Ritonōpo a kurākōkara kurākatohme ropa eya. 12Morarame Pauru wino kamisa pitiko tarose toto a, upo roropa tarose kurākōkara apotohme, toto kurākatohme ropa. Moro a tukurākase ropa toto Ritonōpo poe. Joroko tō roropa tutūtase ropa zae xine.

Xikiwa mūkuru tomo

13Mame juteu tō kynexine pata tō poro ytoketomo. Pyaxime toh kynexine. Joroko tō tūtanohpory ropa waro sã toh kynexine. Mokaro Pauru poenopyry se kynexine repe. Yrome Jezu waro pyra toh kynexine.

—Joroko tō tūtanohpory waro ynanase ahno ae, tykase toh repe. Mame ynara tykase toto jorokohpano a,

—Joroko, otūtako ropa mokyro ae Jezu omi poe, Pauru nekarohpyry omi poe, tykase toh repe. 14Morara tykase Xikiwa poenomo 7mākomo. Jūkō juteu. Ritonōpo maro oturuketyme kynexine, tamuximehxo exikety.

15Yrome joroko a tozuhse toto,

—Jezu waro ase, Pauru roropa. Yrome awaro xine pyra ase, tykase joroko eya xine.

16Mokaro pona tarīnase jorokohpã orēpyra. Tyryhmase roropa toto itamurume eya. Toepase toto ikurūke tupoke pyra, typitypipokurukōke.

17Mame mokaro ryhmatopōpyry poko jorokohpano a tutuarōtase toto, morotōkomo, juteu tomo, kyreku tomo, enara. Tōserehse toto porehme.

—Imehxo Jezu mana, tykase toto. Ajoajohpe Jezu onekaropyra toehse toh rahkene. ¹⁸Morarama tuhke Jezu enetupuhnanõ tooehse tyrypyrykõ rumekary se toexirykõke. ¹⁹Tuhke pyaxiamo a roropa tykyryrykõ tonehse, typapẽkõ maro, jahkatohme, imoihmãkõ ahno êpataka. Atapona pape ehepyrÿpyry 5 mirião motye tyahkase eya xine. ²⁰Tuhke Jezu omipona toehse toh kynexine aomiry jamihme exiryke.

Imoity ajoajohpe ehtopõpyry Epezu po

²¹Morarama pata tõ poro Pauru toytory se toehse, Masetonia poro, Kyrexia poro roropa Jerusarẽ pona ropa. Ynara tykase ynororo,

—Jerusarẽ poe Roma pona jytory se ase ipunaka, tykase. ²²Morarama asakoro takorehmananõ taropose eya Masetonia pona Timoteu, Eraxitu, enara. Yrome Pauru moroto kynexine, Azia po, okynã samo.

²³Morarama Jezu poetory tõ zehno toehse morotõkõ kynexine.

²⁴Moroto orutua kynexine esety Temetyriu. Parata tyrise eya Tiana kuhtohme, “Ritõ mosero,” katohme tyya repe. Moro poko rokẽ tinerutãko toh kynexine, imehnõ parata rinanõ maro. ²⁵Mokaro tykohmase tyya tõturutohme. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Jepe tomo, sero poko rokẽ tinerutãko sytatose. ²⁶Yrome mokyro kahpyry omiry etãko matose. Enẽko roropa matose. Kynyrihpyrykõ rumekapõko mana imoihmãkomo a Epezupõkomo a rokẽ pyra, Aziapõkomo a roropa kynyrihpyrykõ rumekapõko mana, “Ritonõpo kara moxiamo, ahno nyrityã rokene,” ãko mana kynyrihpyrykõ poko. ²⁷Morara exiryke tyripokehnõko kyya xine toh mana myhene. Kuesẽkõ tapyĩ, Tiana tapyĩ kurã rumekapõko mana. Ise pyra exiko mã toto porehme. Mame Tiana imehxo exikety orẽnõko mana. Azia patapõkõ ritõkõ pyra exiko mã toto emero, tykase ynororo eya xine.

²⁸Morara kary etaryke tyya xine tyekitapãse toto. Tõmitase toto. Ynara tykase toto,

—Tiana imehxo mana, Epezupõkõ nohpory. Kuesẽkõ mosero, tykase toto.

²⁹Morarama patapõkõ emero kui kui tykase toto. Imoity ajoajohpe toehse. Kaju tõ tapoise eya xine Arixaku maro amopÿ taka toto arotohme axiny. Kaju tõ Masetoniapõkõ kynexine, Pauru maro aehtyamo. ³⁰Mame moro taka Pauru tõmomyry se kynexine repe imoity maro. Yrome anamonohpopyra imarõkõ kynexine. ³¹Aziapõkõ tuisary Pauru epe tõ kynexine. Tynmerohpyrykõ taropose eya xine Pauru neneryme, “Ytopyra exiko imoity htaka,” katopo. ³²Morotaõkõ opore oturũko toh kynexine. Toitoine Pauru tõ kerekeremãko kynexine. Imehnõ oturũko roropa tyoro, ajoajohpe sã toexirykõke. Tuhke zuarõkõ kara tooehse roropa morotona. ³³Morarama Arexãtere tupurohmase juteu tomo a mokaro êpataka. Toto mynyhpãkapory se kynexine tomary ke tõturutohme repe. ³⁴Yrome juteume aexiryke autururu etary se pyra toh kynexine. Toepanaikase toto. Opore tõturuse okynano.

—Tiana imehxo mana, Epezupõkõ nohpory. Ritõme mana, tykase toto.

(At 19.29)

³⁵Moraramē pata ešē omiry merone tooehse. Imoity tymynyhpākāpose tyya ahtao ynara tykase ynororo eya xine,

—Orutua komo, Epezupōkomo, kuetatoko. Tiana tapyī pyno sytatose tarōkōme kuexirykōke. Topu roropa kapu ae aepukahpyry pyno sytatose. Moro waro sytatose porehme, tykase ynororo toto a. ³⁶—Moro poko, “Ajojhe,” kasaromepyra imehnō mana. Morara exiryke mynyhme ehtoko. Ajojhe pyra ehtoko. ³⁷Xiaro moxiā menehtou. Yrome Tiana tapyī onyryhmara toh mana. Onypoihtopyra roropa toh mana. ³⁸Naeroro moxiaro hxiory se Temetyriu tō ahtao, parata rinanō maro, ah ynaroro narō toto terekatu ēpataka. Tuisa

konõto omihpyry omipona pyra toehse toto ahtao ihxirõko mã toto. ³⁹Yrome õturuporykõ se awahtao xine, tuisa omihpyry poko, oturupotoko terekatu tomo a, oximõme toehse toto ahtao. ⁴⁰Otarãme sero pokoino, ajoajohpe oexirykõ pokoino kykerekereatorõko mã toto tuisa netaryme. Morarame otara ãko sytatou, tuisa konõto ezuhnõko? tykase ynororo eya xine.

⁴¹Morara kary etaryke tyya xine toytose ropa toto tytapyĩkõ taka.

Masetonia pona Pauru ytotopõpyry

Kyrexia pona roropa

20 ¹Morarame imoihmãkõ toytose ropa ahtao, tytapyĩkõ taka, Jezu poetory tõ tykohmase Pauru a toto äkyematohme, tõsekazumatohme roropa. Mame tõsekazumaxĩpo toytose ynororo Masetonia pona. ²Masetonia poro toytoryhtao morotõkõ Jezu poetory tõ täkyemapose eya. Tamorepase roropa toto eya zae ehtoh poko. Morotoino Kyrexia pona toytose ynororo. ³Moroto oseruao nuno tonahkapose eya. Morotoino Xiria pona toytory se toehse repe. Yrome tapoiry se juteu tõ exiryke toeramase ropa ynororo Masetonia pona ropa. ⁴Imaro toytose toto Sopatoro, (Piro mükuru kynexine Pereapõ mükuru), Tesaronikapõkõ roropa Arixaku, Sekütu, enara te, Kaju roropa Terepepono, Timoteu roropa, Aziapõkõ roropa Tikiku, Tyropimu, enara. ⁵Toytose toto osemazuhme Tyroa pona, yna eraximase. ⁶Mame wyi porutapỹ otyhkaxĩpo ynanytoase Piripo poe. 5me tynyhse yna wapu ae yna ytory poko Tyroa pona. Mame moroto 7me ynanyntykase.

Pauru ytokehtopõpyry Tyroa pona

⁷Morarame oserematoh kohmamryae, tõximõse yna imehnõ Jezu poetory tõ maro, Jezu orihtopõpyry poko wenikehpyra ehtoh enahse. Yrokokoro toytotohto oturuse tõmehse Pauru toto maro. ⁸Tapyi zara tao saereme kynexine yna oximõtoho tao, nãparina ke. ⁹Moro tao Pauru etananõ kynexine. Tapyi eutary pota tao nuasemã kynexine sokohme. Esety Eutiku. Pauru otururu etaryhtao tyya tynyhse ynororo. Mame zara tae toepukase ynororo nono pona. Toorihse. ¹⁰Yrome Pauru tyhtose tapyi tae. Tosekumuru po typorohse ynororo aepukahpyry anõtõhme ropa tapory pona.

—Oserehpyra ehtoko. Oseremãko ropa nase, tykase Pauru eya xine.

¹¹Morarame tõnuhse ropa zara taka ahtao, Jezu orihtopõpyry poko wenikehpyra ehtoh tonahse eya xine rahkene. Morarame tõtuhkehse tahtao xine tõturuse ropa Pauru toto netaryme. Mame tõmehse ahtao toytose ynororo rahkene. ¹²Täkye rokẽ mokaro toehse nuasemã tõsemãse ropa exiryke. Mame itapyĩ taka tarose ropa toto a.

Tyroa poe Pauru ytotopõpyry Miretu pona

¹³Morarame wapu ae ynanytoase Asoso pona Pauru eporyse ropa, pupu po rokẽ toytose exiryke. ¹⁴Mame Asoso po Pauru tõtyrise roropa. Morotoino

Mitirene pona ynanytoase. ¹⁵Yrokokoro ynanytoase Kioso ahmōtary kuroko topohme. Morotoino yrokokoro Samoso pona ynanytone. Yrokokoro Miretu nakuataka ynanotyryhkase. ¹⁶Totypotyry se pyra Pauru kynexine Epezu po, okynā se pyra toexiryke moro pata po Azia po. Axī toytory se kynexine ynororo Jerusarē pona, Pētekoxite otuhtoh konōto enery se toexiryke.

**Pauru osekazumatopōpyry Jezu poetory tomo a
Epezu po**

¹⁷Moraramē Miretu po Pauru ahtao imehnō tonyohse eya Epezu pona, Jezu poetory tō tuisary eahmase, tyya toto ytotohme. ¹⁸Mame mokaro tooehse ahtao imaro xine tōturuse ynororo tynenehpotyā maro. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Juaro matose. Pake tarona oehne oya xine Jezu poko āmorepase xine.

¹⁹Oesēkōme jexiry se pyra exiase, ynoro rokē Kuesēkōme exiryke. Jezu omipona pyra oexirykōke roropa yxitase. Itamurume eanahtoase jorihmapory se juteu tō exiryke. ²⁰Ākorehmarykō se jexiryke yronymyryme erokuase Ritonōpo omiry ekarory poko oya xine, aomipona oehtohkōme. Oximōme awahtao xine kuamorepatose, atapyīkō taka ytokehpyra roropa exiase. ²¹Oturuase juteu tō maro, juteutōkara maro roropa, tyrypyrykō rumekatohme eya xine Jezu Kyrixtu enetupuhthohme eya xine tosēkōme. ²²Seromaroro Jerusarē pona ytōko ase, Ritonōpo zuzenu a jaroporyke. Yrome zuaro pyra ase, otara jyriko toh mā otarāme, tykase Pauru toto a. ²³—Jēmapōko toh mana āpuruhpyry taka. Utuarimapōko roropa toh mana. Moro rokē waro ase Ritonōpo zuzenu poe. Morara jurūko toh mā emero pata tō punero. ²⁴Yrome oserehpyra sã rokē ase. Osepyno pyra ase, jorikyry zuno pyra. Toiro, jerohtoh otyhkary se rokē ase. Jezu Kyrixtu nyrohmanohpotopōpyry otyhkary se ase. Morara exiryke oturūko ase imehnō maro Ritonōpo omiry poko, mokaro kurākatohme Ritonōpo a, tyrypyrykō rumekaryhtao eya xine, Jezu enetuputyryhtao roropa eya xine.

²⁵—Toytotyose ywy Ritonōpo omiry ekarose oya xine, oesēkōme aexiry poko. Taroino jūme jenezomopyra matose sero nono po, tykase Pauru toto a.

²⁶—Morara exiryke ynara āko ase oya xine, Jezu onenetupuhpyra awahtao xine ehxiropyra ase, ²⁷Ritonōpo nekaropohpyry tokarose ya emero oya xine exiryke. Onynamara exiase oya xine. ²⁸Osepyno ehtoko. Jezu enetupuhnanō roropa pyro ehtoko emero, toto esāme oexirykōke Ritonōpo zuzenu poe. Mokaro mā topekahse Jezu a toorikyry ke. ²⁹Ynara zuaro ase, toytose jahtao oenekunohnanōkō oehnōko mana, Jezu rumekapose oya xine. ³⁰Amaro xine exiko mā ajoajohpākomo owinoino xine roropa. Āmorepatorýko mā toto tyoro, tymaro xine oytotohkōme. ³¹Naeroro, tomeseke ehtoko, osenekunohpopyra oehtohkōme. Wenikehpyra ehtoko roropa āmorepatopōpyrykō poko ya.

Oseruao jeimamyry kuamorepatose kokoro rokene. Oxixikariase opoko xine.

³²—Seromaroro orumekatorýko sã ase rahkene. Yrome Ritonōpo opyno xine ro mana, tykase Pauru toto a. —Ritonōpo omiry ouzenutanohpotorýko

mana, aomipona oehtohkōme. Mame Jezu oepýry ropahtao imaro ytōko matose, emero ipoetory tō maro. ³³Imehnō mōkomory poko penetara exiase, zupōkō poko, itinerūkō poko roropa. ³⁴Tuaro matose. Ywy roro erokuase yna nykyryry epekahtohme. ³⁵Erokuase onenerykōme, ysā oerohtohkōme jamihmākōkara akorehmatohme, rupomākō zuzenutanohtohme. Jezu omihpyry a ke wenikehpyra ehtoko. Ynara tykase ynororo, “Kurehxo imehnō akorehmaryhtao oya xine, ākorehmarykohtao imehnomo a kure roropa,” tykase ynororo, tykase Pauru eya xine.

³⁶Morara tōturukehxĩpo tosekumuru po typorohse ynororo, Ritonōpo maro tōturutohme, mokaro maro. ³⁷Morarama tyxitase toto itamurume. Ipymyry ae tapoise ihnamotohme eya xine aytoryke ropa. ³⁸Emynyhmāko toto itamurume Pauru omiry etaryke tyya xine. “Taroino jenezomopyra matose sero nono po,” karyke roropa eya. Morarama Pauru maro toytose toto, aytory enese wapu ae.

Pauru ytotoþopyry Jerusarē pona

- 21** ¹Morotoino mokaro rumekaxĩpo ynanytoase topohme yna ytotohme Koso pona. Yrokokoro Rote pona roropa. Morotoino Patara pona. ²Moroto wapu aka ynanotyriase Penixia pona ytokety aka. Mame ynanytoase rahkene. ³Morotoino toytose yna. Ahmōta Xipere ynanenease yna poozery wino. Ikuroko ynanytoase Xiria pona. Tiro pona ynanotyryhkase mōkomo nomotohme. ⁴Jezu poetory tō eneryke yna a moroto ynanynykyase omazūmykaponatoae. Mame mokaro Ritonōpo zuzenu poe ynara kynako toto, —Ytopyra exiko Jerusarē pona, kynako toto Pauru a. ⁵Morotoino ynanytoase ropa. Yna maro nytoase toto pata hnaka typyxiākō maro, typoenōkō maro roropa, enara. Mame tuna ehpio yna esekumuru po ynanyporotyase oturutohme Ritonōpo maro. ⁶Morotoino tōsekazumase yna ahtao ynanotyriase ropa. Mokaro toeramase ropa toto tytapyikō taka. ⁷Mame Tiro poe ynanytoase Pytoremaita pona. Moroto Jezu poetory tō maro toiro ynanynykyase. ⁸Yrokokoro ynanytoase Pauru maro Sezarea pona, Firipe tapyi taka. Jezu poko urutō ynororo kynexine. Mokyro kynexine pake Peturu tō nymenekahpyry 7mākō maro Jezu poetory tō Jerusarēpōkō akorehmaneme. ⁹Mokyro ēxiry tō asakoropane kynexine, tyniotary satokōkara. Urutōkō mokaro Ritonōpo poe. ¹⁰Moroto tuhke tynyhse yna ahtao, imep̃y urutō tooehse Jutea poe, esety Akapu. ¹¹Mokyro tooehse ahtao tomary tymyhse tyya tupupuru maro Pauru mety eary ke. Ynara tykase ynororo, —Ynara āko Ritonōpo zuzenu, “Sē sā mā Pauru myhnōko toto, Jerusarēpōkomo, ekarotohme juteutōkara a,” āko, tykase. ¹²Morara kary etaryke yna a ynanoturuase repe Pauru a, ytopyra aehtohme Jerusarē pona. ¹³Yrome ynara tykase ynororo, —Oty katoh xitāko matou? Jesenakunuhkapōko matose. Ymykyry zuno pyra ase. Jorikyry zuno pyra roropa ase. Jerusarē pona ytōko ase. Jyhtomaryhtao eya xine Jezu omiry pokoino oty kara ase jesēme aexiryke, tykase ynororo yna a.

¹⁴Morarame yna omiry etary se pyra Pauru exiryke, ynanurukepyase ynororo. —Ah nytono Ritonôpo maro, ynanase ipoko.

¹⁵Morotoino ynanatakīmase Jerusarē pona yna ytotohme. ¹⁶Yna maro Jezu poetory tō Sezareapōkō nytoase Jerusarē pona. Yna aroase toto tapyi taka, Menasō tapyi taka nyhse. Menasō Xiperepō kynexine. Pake Jezu poetoryme ynororo.

¹⁷Mame Jezu poetory tō Jerusarēpōkō tātākyemase toto yna eneryke.

Pauru oturutopōpyry Tiaku maro

¹⁸Yrokokoro ynanytoase Pauru maro Tiaku tō maro oturuse, Jezu poetory tō esā maro. ¹⁹Taomikase tahtao Pauru tōturuse toto maro, Ritonôpo zuzenu maro toerohtopōpyry poko juteutōkara maro. ²⁰Mame Pauru omiry etaryke tyya xine tākye toehse toto.

—Kure mase, tykase toto Ritonôpo a. Mame Pauru a ynara tykase toto,

—Etako pahne jepe, tuhke juteu tō roropa Jezu poetoryme toehse. Mokaro emero Ritonôpo nymeropohpyry Moeze a omipona exiketomo. ²¹Ynara kary totase eya xine opoko, “Pauru ynara juteu tō amorepāko juteutōkara rānao, ‘Moeze omihpyry irumekatoko. Opoenōkō aipotapihpyry onysahkara ehtoko. Atamurukō namorepatopōpyry irumekatoko,’ āko mana,” katopōpyry totase eya xine opoko. ²²Morara exiryke otara āko sytatou Jezu poetory tomo a oximōme toto oepryhtao? Ooehtopōpyry ropa waro toehse tahtao xine oehnōko toh mana tarona. ²³Naeroro ynara kary se ynanase oya. Asakoropane Jezu poetory tō taro mana. Tynekarorykō arōko mā toto Ritonôpo maro oturutoh taka tyrypyrykō korokatopōpyry waro imehnō ehtohme. ²⁴Mokaro maro ytoko tyrypyrykō korokaponanō maro. Oximerehkapoko roropa imehnō emero awaro ehtohme, opoko, “Ajohe,” kara toto ehtohme, Ritonôpo nymeropohpyry Moeze a omipona oexiry waro toto ehtohme. ²⁵Yrome juteutōkara Jezu poetoryme toehse ahtao, “Moeze omihpyry omipona ehtoko roropa,” kara ynanase eya xine. Ynara rokē ynanymeroase inenerykōme, “Joroko tō zotōpyry poko pyra ke ehtoko. Munu onenahpyra ke ehtoko roropa. Esenamyhpyry roropa onōpyra ehtoko. Imehnō nohpo tō poko pyra roropa ke ehtoko. Opyxiākō maro rokē ehtoko, enara rokene,” me ynanymeroase, tykase Tiaku eya.

²⁶Morarame mokaro maro asakoropane exiketō maro tōturuse Pauru. Yrokokoro toto maro toytose ynororo tyrypyrykō korokatopōpyry ekarotohme. Ritonôpo maro oturutoh taka tomōse ynororo toto maro, Moeze omihpyry omipona toexiry waro imehnō ehtohme. Imeipo tuhke pyra tōmehse ahtao tynekarorykō ekarory se Ritonôpo a toto.

Pauru apoitopōpyry Ritonôpo maro oturutoh tao

²⁷Morarame oma zū mykaponato kohmāsasaka ahtao, Pauru tonese Ritonôpo maro oturutoh tao juteu tomo a, Aziapōkomo a. Imoihmākō taomipohtomase eya xine, Pauru zetūtānōpose eya xine Pauru apoitohme toto a. ²⁸Ynara tykase toto tōmitase opore,

—Orutua komo, Izyraeu tomo, yna akorehmatoko! Mose imehnõ amorepãko popyra pata tõi poro, tykase toto Pauru poko. —Kypoihtotorỹko mana. Moeze omihpyry kerekeremãko roropa mana, sero pata kurã poihtõko roropa mana. Seromaroro kyreku tõi tonehse eya Ritonõpo maro oturutoh taka, sero tapyi kurã rypyhpyhtose, tykase toh repe. ²⁹Moro tao Pauru juteukara maro enehpyryme tuaro toh repe. Mokyro esety Tyropimu. Mokyro tonese eya xine pata po Pauru maro. “Mokyro tonehse Pauru a Ritonõpo tapyi taka,” tokarose eya xine repe, tõsenekunohse toto.

³⁰Morara kary etaryke tyya xine patapõkõ emero tyekĩtapãse. Oximõme tooehse toto tururume Pauru apoise. Mame Pauru tutũtanohse soororome apory poko Ritonõpo maro oturutoh tae. Tapyi tysorotohtose roropa eya xine. ³¹Pitiko Pauru etapãko toh kynexine repe. Yrome imehnõ toytose koroneu zuruse. Ynara tykase toto,

—Jerusarẽpõkõ ahno etapãko mã toto emero, tykase toto. ³²Morara kary etaryke tyya, axĩ toytose ynororo soutatu tõi maro sajẽtu tõi maro ahno moity htaka. Mame koroneu tonese tyya xine ahtao soutatu tõi maro Pauru turumekase eya xine. ³³Mame koroneu a Pauru tymyhpõse asakoro keti ke.

—Onoky mosero esety? Oty pokoino jehno matou? Oty tykase ynororo? tykase koroneu mokaro a.

³⁴Yrome azaazahkuru tõturuse toto eya. Morara exiryke zuaro pyra ynororo kynexine, Pauru ryhmatopõpyry waro pyra. Morara exiryke tytapyikõ taka Pauru tarose soutatu tomo a. ³⁵Zara epyĩ ameke pyra ahtao Pauru tarose tonao xine soutatu tomo a, jehno mokaro exiryke.

³⁶—Etapako! Etapako! tykase toto soutatu tomo a repe, toto mykapo.

“Ehxiropyra ase,” katopõpyry Pauru a

³⁷Mame tapyi eutary pota tao tahtao, ynara tykase Pauru koroneu a,

—Amaro oturuxi aporo ajohpãme samo, tykase ynororo eya.

—To! Kyreku omiry waro hmahno? tykase koroneu. ³⁸—Ejitupõ kara hmahno? Mokyro a tarõkõ oxietũ tanỹpose pake hkopyra. Mame tuhke typyreke exiketõ tarose ahno esaka pyra eya, tykase.

³⁹Yrome ynara tykase, Pauru a tozuhse,

—Arypyra, juteu ase, Tasu po aenuruhpyry, Xirixiapõ po. Ypatary pitiko pyra mana. Morara exiryke moxiã maro jotururu se ase, tykase ynororo eya.

⁴⁰—Oturuko, tykase koroneu.

Moraramẽ opyi po Pauru xikihme toehse. Tõsemahxirarahmase toto epataka ynororo. Tymynyhpãse toto ahtao tõturupitose Pauru toto netaryme juteu omiryae. Ynara tykase ynororo,

22 ¹—Wekyry tomo, kuetatoko pahne. Ehxiropyra ase nyryhpyry poko ynamorepatyã poko, enara.

²Mame juteu omiryae Pauru otururu etaryke tyya xine tymynyhpãse toh emero. Mame Pauru tõturuse ropa.

³—Juteu ase, tonuruse ywy Tasu po, Xirixiapõ po. Yrome tuâtanohse ywy sero pata po Jerusarẽ po. Tamorepase ywy Kamarieu a. Zae jamorepane kytamurukõ omihpyry poko. Orẽpyra Ritonõpo omipona jexiry se exiase asã xine. ⁴Jezu poetory zehno exiase roropa. Itapyĩkõ taka ytoase toto apoise, arotohme âpuruhpyry taka, orutua komo, nohpo tomo, enara. Aorihmaporykõ se exiase. ⁵Ritonõpo maro oturuketõ tuisary zuaro mana, ajohpe pyra jexiry waro. Mokaro roropa tamuxi tõi ajohpe pyra jexiry waro mã toto. Tynmerohpyrykõ tokarose ya arotohme Tamaxikupõkomo a, Jezu poetory enehtohme ropa ya tymyhse, Jerusarẽ pona, toto êmapotohme âpuruhpyry taka.

Pauru oturutopõpyry Jezu poetoryme toehtoh poko

⁶—Moraramẽ jytoryhtao Tamaxiku pona, Tamaxiku moe pyra ahtao, tãxiahtao, kaino jetonie saereh nase. ⁷Nono pona epukase. Omi etase. Ynara nase, “Sauru, Sauru, oty katoth ypoetory tõi ryhmãko mah? Samũ kamexipõko mase ya,” nase.

⁸—“Onoky hma?” ase eya, oserepyase.

—“Ywy ase Jezu Nazarepono. Oty katoth ypoetory ryhmãko mah?” nase ynororo ya.

⁹—Ymarõkõ noserepyase roropa saerehkary eneryke tyya xine. Yrome aomiry onetara toto. ¹⁰Mame ynara ase, “Oty poko ha?” ase eya.

—“Owõko ropa xikihme,” nase ynororo. “Ytoko Tamaxiku pona. Moero awahtao ypoetory enyohnõko ase âmorepase jomiry poko,” nase ya Jezu.

¹¹—Moraramẽ ezuru a tonukehkase jexiryke, jaroase toto jemary poko, Tamaxiku pona. ¹²Moroto jahtao Anania noepyase ya. Mokyro, Moeze nymerohpyry omipona exikety. Mokyro poko, “Kure,” âko juteu tõi emero.

¹³Mokyro tooehse ahtao ya ynara nase, “Sauru jakorony, oenutako ropa,” nase ya.

—Morara tykase exiryke osenuhmase ropa. Anania enease. ¹⁴Ynara nase ropa Anania ya, “Ritonõpo, kytamurukõ esẽ, omenekase typoetoryme oehtohme, tõmipona roropa oehtohme, Tumũkuru kurã enepotohme oya, aomiry etapotohme roropa oya. ¹⁵Imehnõ tuarõtanothpõko mase enetopõpyry poko oya, aetatopõpyry poko roropa oya. ¹⁶Seromaroro oty eraximãko hma osẽpurihkapopyra, Ritonõpo a oorypyry korokatohme, Jezu Kyrixtu oesẽme ehtohme,” nase Anania ya.

Pauru enyohtopõpyry Jezu ekarotohme juteutõkara a

¹⁷⁻¹⁸—Moraramẽ tarona tooehse ropa jahtao, jotururuhtao Ritonõpo maro, imaro oturutoh tao, juaroro Jezu enease. Ymaro noturuase. Ynara nase ya, “Axĩ ke mya ytoko Jerusarẽ poe. Tarõkõ õmiry etary se pyra exĩko toh mana, ypoko õtururuhtao,” nase Jezu ya.

¹⁹—Yrome ynara ase eya, “Tarõkõ juaro nase toto. Opoetory zehnotonõpo ase. Atamorepatoh tae aroase toto âpuruhpyry taka. Zuaro nase tarõkomo. ²⁰Exitewão etaparyhtao etapananõ maro exiase, zupõkõ apoĩko. Imehnõ tuarõtanothpõ opoko ynororo kynexine. Tãkye exiase mokyro etaparyhtao eya xine,” ase eya.

²¹—Yrome ynara nase ropa ynororo ya, “Ytoko. Aaropōko ase mya juteutōkara a,” nase Jezu ya, tykase Pauru juteu tomo a.

²²Morara kary etaryke tyya xine Pauru zehno toehse ropa toto, “Juteutōkara a aaropōko ase,” kary etaryke tyya xine.

—Mose etapatoko! Popyra nase, tykase juteu tomo soutatu tomo a.

²³Pauru zetūke tōtupokase toto. Nono ke sapararah tykase roropa toto.

²⁴Morara exiryke Pauru taropose koroneu a soutatu tō tapyĩ taka.

—Mose ipipohtoko, tykase ynororo soutatu tomo a repe, orēpyra juteu tō sekere karyke Pauru poko. ²⁵Yrome tymykyryhtao ynara tykase Pauru sajētu a,

—Romanome jexiryke ypipohpyra exiko kowenu omipona, jyhxiropyra imehnō exiryke terekatu ēpataka, tykase ynororo.

²⁶Morara tykase exiryke sajētu toytose koroneu a oturuse.

—Onypipohpopyra exiko. Romanome mokyro, tykase ynororo koroneu a.

²⁷Morarama koroneu toytose Pauru a oturuse.

—Etako pahne, ajohpe pyra romanome mahno? tykase.

—Ỹ, romano ase, tykase Pauru eya.

²⁸Mame koroneu ynara tykase Pauru a,

—Tuhke tineru ekaroase kowenu a romanome jehtohme, tykase ynororo.

—Yrome ywy romanome jenurune, papa romanome exiryke, tykase Pauru eya.

²⁹Morarama Pauru turumekase toto a. Onypipohpyra tokurehse toto. Mokyro koroneu tōserehse, romano tymyhse typoetory a exiryke, ipipohpory se toehse toexiryke roropa. Romano kowenu omiry ynara āko, “Romano onypipohpyra ehtoko,” āko.

Kōseriu ēpataka Pauru ehtopōpyry

³⁰Yrokokoro Pauru tymyhpokapose ropa eya. Ritonōpo maro oturuketō tuisary tonehpose tamuximākō maro tōturupotohme eya xine. “Oty pokoino juteu tō mose zehno nae?” katohme eya xine. Mame toto ēpataka Pauru tonehse eya auturutohme.

23 ¹Morarama Pauru a mokaro tyme tonese aporo tōturutohto xine eya. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Wekyry tomo, ajohpe pyra ase. Kokoro rokē Ritonōpo omipona ase, tykase ynororo eya xine.

²—Ajo! Itapihmoko, tykase Anania, Ritonōpo maro oturuketō tuisary.

³Ynara tykase Pauru eya,

—Onekunohto! Ritonōpo awānohnōko mana morara karyke oya. Ya oturupose oporohno Moeze omihpyry waro oexiryke. Yrome aomihpyry omipona pyra mase, jēpatapihmoporyhtao oya, tykase Pauru eya.

⁴Mame imarōkomo a Pauru tozuhse roropa. Ynara tykase toto eya,

—Oty katoh morara āko mah Ritonōpo maro oturuketō tuisary a? Ipoihtōko sã mase, tykase toto.

⁵—Wekyry tomo, zuaro pyra akene. Ritonõpo maro oturuketõ tuisaryme pyra ekarono, tykase Pauru. —Ynara tymerose exiryke Ritonõpo omiryne, “Oesẽkõ kure rokẽ tyritoko,” ãko sero poko nase Ritonõpo omiry, tykase Pauru.

⁶Mame Pauru tuhkãkõ waro toehse. Tuhke satuseu tomo, tuhke roropa parixeu tomo. Naeroro ynara tykase ynororo eya xine opore,

—Wekyry tomo, parixeu ase. Papa roropa parixeu kynexine. Seroae terekatu a azahkuru jekarõko matose aorihtyã ãsemãkapory ropa enetuputyryke ya, tykase ynororo eya xine.

⁷Morara kary etaryke tyya xine tõsezusezuhse toto, parixeu tomo satuseu tõ maro. Parixeu tõ Pauru marõkõme toehse. ⁸Satuseu tõ aorihtyã ãsemamyry ropa onenetupuhpynomo, Ritonõpo nenyohyã kapu ae te, zuzenu roropa onenetupuhpynõ kynexine. Yrome parixeu tõ morohne enetupuhnõko. ⁹Moraramẽ toepanikase toto tõtururukohtao imoihmãkomo. Mame Moeze omihpyry warõkõ towõse xikihme tõturutohme. Parixeu tõ kynexine. Ynara tykase toto,

—Mose azahkuru pyra nase. Otarãme Ritonõpo nenyokhyppyry tõturuse mã imaro. Morara exiryke jehno pyra sehtone, Ritonõpo poetory zehno pyra, tykase toto.

¹⁰Mame morotaõkõ tõxienonohse itamurume. Mame Pauru tywyhtywyhmaryhtao eya xine soutatu tõ tonyohse koroneu a Pauru arotohme ropa tytapyĩkõ taka.

¹¹Moraramẽ koko Jesu tõturuse Pauru maro. Ynara tykase ynororo eya, —Tãkye exiko Pauru. Jerusarẽpõkõ mutuarõtanopyase toh ypoko. Moro saaro Romapõkõ roropa tuarõtanohnõko mase ypoko, tykase Jesu eya.

Pauru etapary se imehnõ ehtopõpyry repe

¹²Moraramẽ yrokokoro juteu tõ oximõme toehse Pauru etapary se exiketomo.

—Otuhpyra sehtone, eukuru onẽpyra roropa sehtone Pauru etapatoth ponãmero kyya xine, tykase toto. ¹³40me motye Pauru etapary se exiketõ kynexine. ¹⁴Mame toytose toto tytamuxirykomo a, Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tomo a roropa oturuse. Ynara tykase toto eya xine,

—Otuhpyra ynanase, eukuru onẽpyra roropa ynanase Pauru etapatoth ponãmero yna a. ¹⁵Naeroro kokoro koroneu a Pauru enehpoko oya, õturupotohme samo. Ynanase eraximãko etapatohme, tykase toto eya xine, tytamuxirykomo a.

¹⁶Morara kary totase Pauru patumy a. Mame toytose ynororo soutatu tõ tapyĩ taka Pauru zuruse. ¹⁷Moraramẽ Pauru a sajẽtu tykohmase tyya.

—Mose nuasemã arota auturutohme koroneu a, tykase ynororo.

¹⁸Mame tarose eya. Ynara tykase ynororo koroneu a,

—Mose Pauru nenehpohpyry oturuse amaro, tykase.

¹⁹Mame emary poko mokyro tarose koroneu a mya, tõtururukõ onetara imehnõ ehtohme.

—Aimo, oty kary se hma ya? tykase ynororo eya.

²⁰Ynara tykase ynororo,

—Juteu tō otururu etano. Oya Pauru aropōko toh mana kokoro, kōseriu tomo a, imaro tōturutohkōme ropa. ²¹Yrome anaropyra exiko. 40me motye etapary se exiketō mana Pauru eraximāko, etapatohme. Otuhpyra, eukuru onēpyra, enara toh mana Pauru etapary se toexirykōke.

Seromaroro oehnōko toh mana oturuse amaro, tykase ynororo eya.

²²Mame koroneu a nuasemā taropose ropa,

—Sero onekaropyra ropa exiko imehnomo a, tykase ynororo eya.

Pauru arotopōpyry kowenatu ēpataka

²³Morarama koroneu a asakoro kapitāo tykohmase tyya. Ynara tykase ynororo eya xine,

—200me soutatu eahmako, Sezarea pona oytotohkōme, 70me kawaru aronanō maro, 200me roropa warata ekomananō maro, tykohmāsehxo ahtao oytotohkōme. ²⁴Kawaru tō enehpoko Pauru ytotohme epo. Tomeseke arotatoko kowenu terekatu a, Perixi a, ewomatohme eya, tykase.

²⁵Mame pape tymerose eya aropotohme. Ynara tymerose eya Perixi neneryme,

²⁶“Ynymerohpyry moro oneneryme. Jepe nymyry mase Perixi. Ywy ase Kyrautiu Rixia. Kure pāna mā repe?

²⁷Mokyro Pauru tapoise juteu tomo a, etapatohme repe. Yrome soutatu tomo a towomase, romanome exiryke. ²⁸Mokyro aroase juteu tō kōseriu ēpataka azahkuru exiry waro jehtohme repe. ²⁹Yrome axī zuaro toehse ywy. Romano kowenu omihpyry poko mose onyhxiropyra toh nexiase, tytamuxiry tō omihpyry poko rokene. Morara exiryke ēmapory se pyra exiase āpuruhpyry taka. Etapapory se pyra roropa exiase. ³⁰Mame, ‘Juteu tō mokyro etapary se,’ kary totase ya. Morara exiryke aropoase myaro. Pauru zehnotokō roropa aropōko ase oya, ihxirotohme onetaryme. Enara rokē ynymerohpyry moro oneneryme.

Ywy ase Kyrautiu Rixia.”

³¹Morarama Pauru tarose soutatu tomo a, koroneu omi poe. Koko tarose toto a Ātipatyri pona. ³²Yrokokoro pupu po rokē ytoketō toeramase ropa tytapyikō taka. Kawaru po ytoketō rokē Pauru maro toytose. ³³Mame Sezarea pona toeporehkase toto ahtao pape tokarose eya xine kowenu tuisary a. Pauru roropa tokarose eya xine. ³⁴Mame pape tonese ahtao kowenu tuisary a Pauru a tōturupose,

—Otypō mahno? tykase.

—Xirixiapō ase, tykase Pauru. Moro waro toehse tahtao ³⁵ynara tykase ynororo eya,

—Imēipo okohmāko ase ohxironanō tooehse ahtao, tykase ynororo eya.

Mame tōmapose Pauru eya, Erote tapyinpyry kurā taka.

Pauru hxirotopõpyry juteu tomo a

24 ¹Moraramé omame etone tynyhse ahtao, Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tooehse, esety Anania, imehnõ juteu tõ tuisary maro. Kowenu omiry waro exikety tooehse imaro xine Pauru hxirose tuisa konõto netaryme, Perixi netaryme. Mokyro esety Tereturu. ²Moraramé Tereturu tykohmase eya xine. Mame Pauru tyhxiropitose eya. Ynara tykase ynororo, —Tuisamehxo mase kowenatu Perixi. Opoko tãkye ynanase, kure oexiryke. Yna pyno oexiryke eryhmara toto, sero patapõkomo. ³Ose ynanase Perixi zae oexiryke, juteu tõ pyno roropa oexiryke. Oerohotopõpyry poko tãkye ynanase. ⁴Tuhke nymyry pyra jotururu se ase oya, openekepyryino. Naeroro ajohpãme sã jomiry etako aporo. ⁵Mose Pauru ajoajohpano. Imehnõ pata tõ poro ytoyotokety mosero. Tyoro amorepatõ mosero, kowenu omipona pyra juteu tõ ehtohme. Nazarepõ poetory esẽ mosero. ⁶Ritonõpo tapyi ryhmary se monexiano. Morara exiryke ynanapoiase zuãnohtohme repe, yna tamuru Moeze omihpyry omi poe. ⁷Yrome koroneu Rixia kahpyry nytoase yna a, soutatu tõ maro ipynohse. ⁸Moraramé yna enehpoase ynororo tarona, õturutohme imaro. Oturupoko pahne eya tuaro oehtohme ihxirotopõpyry poko yna a, tykase Tereturu terekatu a. ⁹—Ajohpe pyra mana, tykase toto, juteu tomo, Tereturu poko.

Pauru osepynohtopõpyry Perixi netaryme

¹⁰Moraramé,
—Oturuko Pauru, tykase tomary ke kowenatu Pauru a. Mame ynara tykase Pauru,
—Tuhke tyeimãse yna tuisaryme oexiryke tãkye rokẽ ase jotururu etaryke oya. ¹¹Ekaroporyhtao zuaro exĩko mase. ¹²me rokẽ jynykyase Jerusarẽ pona joepyryme. Kure Ritonõpo rise oepyase. Tarõkõ mã joehtopõpyry waro. ¹²Ritonõpo maro oturutuh tao imehnõ oneonezuhpyra exiase. Juteu tõ atamorepatohãkõ onerekohmara exiase. Osemataõkõ roropa onerekohmara exiase. ¹³Jyhxiroko toh mã repe. Yrome ehxiropyra ase, azahkuru pyra jexiryke, ajoajohpe pyra jexiryke roropa. ¹⁴Ynara rokẽ kary se ase oya ypoko. Ritonõpo omiry seromato pona ase. Sero popyra moxiamo a. “Tyoro,” ãko toto sero poko. Yrome yroro. Ritonõpo enetupuhnõko ase. Aomiry roropa enetupuhnõko ase. Urutõkomo a inymeropohpyry sero, Moeze a inymeropohpyry roropa sero. ¹⁵Aorihtyã õsemãkary ropa poko enetupuhnõko ase, moxiã samo. Kurãkomo, iirypyrymãkõ roropa õsemãkapõko ropa Ritonõpo mana. ¹⁶Ritonõpo jenẽko mana. Ahno roropa jenẽko. Kokoro rokẽ erohnõko ase iirypyryme pyra jehtohme, tykase ynororo. ¹⁷—Tuhke jeimamyry imehnõ pata tõ poro ytoase. Mame jesaka oepyase ropa, tineru ekarose tytinerukãkara a. Ritonõpo a ynekarory ekaroase roropa. ¹⁸Naeroro Ritonõpo maro oturutuh tao jenease toto. Yyrypyry ykorokapoase Ritonõpo a. Imoity maro pyra exiase toiroro, tehme rokene. ¹⁹Yrome moroto

juteu tō nexiase, Aziapōkomo. Kurehxo exiry mokaro taro exiryhtao, Ritonōpo maro oturutoh tao jenehpōkomo, jyhxiroy se tahtao xine. ²⁰Ah tarōkō noturuno azahkuru jehtopōpyry poko. Jenease toto kōseriu ēpataka tarose jahtao. ²¹Toiro rokē opore oturuase eya xine. Ynara ase, “Seroae terekatu a azahkuru jekarōko matose aorihtyā ēsemamyry ropa enetuputyryke ya,” ase eya xine. Opo jotururu azahkuru nexiase otarāme, tykase Pauru.

²²Morara kary etaryke tyya Perixi ynara tykase,

—Zomory oetāko ropa ase, koroneu Rixia tooehse ahtao. Morara ahtao zuaro exīko ase, tykase ynororo eya xine. Perixi Jezu poetory otururu etahpyryme kynexine. ²³Morarama sajētu tyrise eya Pauru eraseme.

—Apo epe tō imaro nexino, akorehmatohme ise tahtao xine, tykase mokyro terekatu.

Pauru oturutopōpyry Turuxira tō maro

²⁴Mame tuhke pyra tynhse ahtao Perixi tooehse ropa, typyty maro, Turuxira maro. Juteu nohpory ynororo kynexine. Mame Pauru tonehpose tyya autururu etatohme, Jezu Kyrixu enetuputyry poko. ²⁵Morarama Pauru tōturupitose toto netaryme. Ynara tykase ynororo,

—Kure Ritonōpo omipona kuahtao xine, iirypyryme pyra kuahtao xine roropa. Imeīpo kurākō apiakāko Ritonōpo mana. Kuānohtoryko roropa mana iirypyryme kuahtao xine, tykase Pauru.

—Epo otururu ya. Zomory ropa tȳpokōke pyra jahtao okohmāko ropa ase, tykase Perixi. Tōserehse ynororo Pauru omiry etaryke tyya.

²⁶Tineru se roropa Pauru a ynororo, imyhpokatohme ropa repe. Morara exiryke tahxime Pauru tykohmase tōturutohme imaro.

²⁷Morarama asakoro tyeimāse ahtao Poroxiu Pexitu tooehse, Perixi myakāme, kowenu tuisaryme. Mame tyse juteu tō ehtohme, Pauru onymyhpokara ropa Perixi tokurehse.

Pauru toytory se aehtopōpyry Seza a

25 ¹Morarama Pexitu Sezarea pata pona tooehse tahtao, oseruao rokē tynhse moroto. Morotoino Jerusarē pona toytose ynororo.

²Moroto Ritonōpo maro oturuketō tuisary tōturuse eya, imehnō juteu tō tuisary maro Pauru kerekeremāko. Ynara tykase toto Pexitu a,

³—Ajohpāme sã Pauru enehpoko xiaro Jerusarē pona, yna maro auturutohme, tykase toh repe, etapary se toexirykōke osema tao. ⁴Yrome Pexitu ynara tykase eya xine,

—Pauru moroto rokē mana, Sezarea po. Okynā pyra morotona ytōko ropa ase. ⁵Ehmaropa oytorykō se awahtao xine mokyro hxirose azahkuru aexiry poko, tykase ynororo eya xine.

⁶Morarama 10me tynhse ahtao toytose ropa ynororo Sezarea pona. Yrokokoro porohtoh taka typorohse tahtao, Pauru tonehpose tyya. ⁷Mame

Pauru tooehse ahtao Jerusarẽ poe aehtyã xikihme toehse toto. Itamurume Pauru hxiroy se toh repe azahkuru aexiry poko. ⁸Yrome ynara tykase Pauru eya xine,
—Ehxiropyra ase azahkuru pyra jexiryke. Moeze omihpyry omipona ase ipunaka. Ritonõpo tapyĩ onyJOROKOPARA ase. Kowenu omipona roropa ase, tykase Pauru.

⁹Yrome topeme juteu tõ se Pexitu kynexine. Naeroro ynara tykase ynororo Pauru a,

—Oytory se pyra Jerusarẽ pona mah, moero moxiã oturupotohme ya opoko? tykase.

¹⁰Yrome Pauru a tozuhse, ynara tykase ynororo,

—Jytory se pyra ase. Taro ase amaro, kowenu terekatume oexiryke. Taro kure jekaropotohme kowenu tapyĩ tao. Juteu tõ onyryhmara exiase, zuaro ro mase. ¹¹Kowenu omipona pyra jahtao, imepỹ totapase ya ahtao jetapary se roropa exiry oya xine. Yrome imehnõ onyryhmara jahtao, jekarory se pyra ase eya xine, kowenu omipona jexiryke. İperatu a kuaropoko, Seza a. Imaro rokẽ oturuse jytory se ase, tykase Pauru terekatu a.

¹²Mame tõturuxipo kõseriu tõ maro ynara tykase Pexitu Pauru a,

—Seza a oytory se awahtao eya aaropõko ase, tykase.

Pauru ehtopõpyry Akyripa tõ ãpataka

Perenixi maro

¹³Moraramẽ tuhke pyra tynyhse ahtao tuisa Akyripa tõ tooehse Sezarea pona, typyty maro, Pexitu maro oturuse. İpyty esety Perenixi. ¹⁴Moroto tuhke tynyhse ahtao Pauru tokarose eya. Ynara tykase ynororo eya Pauru poko,

—Orutua mã ãpuruhpyry tao, Perixi nynomohpyry. ¹⁵Jerusarẽ po jahtao Ritonõpo maro oturuketõ tuisary ipoko noturuase ya, juteu tõ tamuxiry maro etapapotohme repe. ¹⁶Yrome ezukuase toto, “Romanome ahtao onetapara ase, oturupyra ro awahtao xine imaro ynetaryme, aosepynohtohme. Imaro soturutatose aporo zuaro jehtohme,” ase eya xine. ¹⁷Moraramẽ tooehse toto ahtao, yrokokoro yporotyase ekaropotohme. Pauru enehpoase ya.

¹⁸Yrome mokyro hxiroyhtao tyorõ poko tyhxirose eya xine. ¹⁹Tytamurukõ namorepatopõpyry poko rokẽ noturuase toto. İmepỹ poko roropa, Jezu poko. “Aorikyhpory mokyro,” nase rokẽ toto. Yrome, “Orihpyra, tõsemãse ropa mana,” ãko Pauru. ²⁰Zuaro pyra jexiryke ynara ase Pauru a, “Oytory se pyra hma Jerusarẽ pona, moroto oturupotohme ropa ynetaryme, ohxirohpõkõ maro?” ase eya. ²¹Yrome, “Seza maro rokẽ jotururu se ase,” karyke ãmapoase ropa Roma pona aropotohto Aukuxtu Seza pataka, tykase Pexitu.

²²Moraramẽ Akyripa ynara tykase Pexitu a,

—Mokyro otururu etary se ase, tykase Akyripa.

—Kokoro etãko mase, tykase Pexitu eya.

²³Mame yrokokoro Akyripa tooehse kowenu tapyĩ taka Perenixi maro, kurã ke tupoke, typoetory tõ maro, soutatu tuisary tõ maro, pata esã

roropa maro. Mame Pauru tonehpose Pexitu a. ²⁴Tooehse ahtao Pexitu tōturuse aporo. Ynara tykase ynororo,

—Tuisa Akyripa, amarokō roropa emero, mose orutua enetoko. Juteu tō nyetunu Jerusarē po jahtao, taro roropa etapary se toh nexiase. ²⁵Mose kure rokē ya, yrome jehno juteu tō exiryke aropōko ase Roma pona, Aukuxtu Seza maro auturutohme, imaro tōtururu se aexiryke. ²⁶Yrome otara āko ha, pape poko imerōko, aropotohme Seza neneryme? Naeroro mose enehpono tarona ourutohkōme. Omoro nymyry oturuko imaro, tuisa Akyripa, zuaro jehtohme, pape merotohme ya. ²⁷Pauru aropory se ase repe, yrome azahkuru aexiry onenetupuhpyra jexiryke anaropopyra ro ase, tykase Pexitu.

Pauru oturutopōpyry typoko Akyripa a

26 ¹Morarama Akyripa tōturuse Pauru a,
—Ōtururu se awahtao oturuko, tykase. Mame Pauru tātaporamase. Ynara tykase ynororo,

²—Tuisa Akyripa, tākye ase jotururu etary se oexiryke, jyhxirotopōpyry poko juteu tomo a. ³Tuaro mase juteu tō poko. Kytamurukō namorepatopōpyry waro roropa mase. Naeroro ajohpāme sā penekhepyra exiko jomiry etary poko aporo.

⁴—Juaro mā juteu tō emero, ypoetoae ro. Wekyry tō maro rokē juātase ypatao, Jerusarē po, enara. ⁵Juaro exiketō jekarory se ahtao jekarōko mā toto. Parixeu ase, orēpyra Ritonōpo omipona exikety. Kytamurukō omihpyry omipona roropa ase. ⁶Tarona tonehse ywy jyhxirotohme, Ritonōpo mūkuru enetupuhneme jexiryke. Pake Ritonōpo nekarohpyry enetupuhneme jexiryke roropa. “Umūkuru eraximako,” tykase Ritonōpo pake kytamurukomo a. ⁷Wekyry tō roropa morararo Ritonōpo nekarory momohnōko toh repe, orihpyra toehtohkōme. Yrome aorihtyā ēsemākapory ropa enetuputyryke ya jyhxiroty se mā juteu tomo. ⁸Oty katoh amarokō juteu tō aorihtyā ēsemākapory ropa Ritonōpo a onenetupuhpyra? tykase Pauru eya xine.

⁹—Osemazuhme Jezu Nazarepō se pyra exine aporo. Ipoetory ryhmaryhtao imehnomo a tākye exiase. ¹⁰Morara exiase Jerusarē po. Tuhke Jezu poetory ēmase āpuruhpyry taka, Ritonōpo maro oturuketō tuisary omi poe. Etaparykohtao, “Mose etapako. Kure etapary oya xine,” akē etapananomo a. ¹¹Jezu poetory tō ryhmahpō ase atamorepatoh tao, enetupuhkehpory se jexiryke. Imehnō pata tō pona Jezu poetory ryhmase aytohpory ase, zehno jexiryke, tykase Pauru.

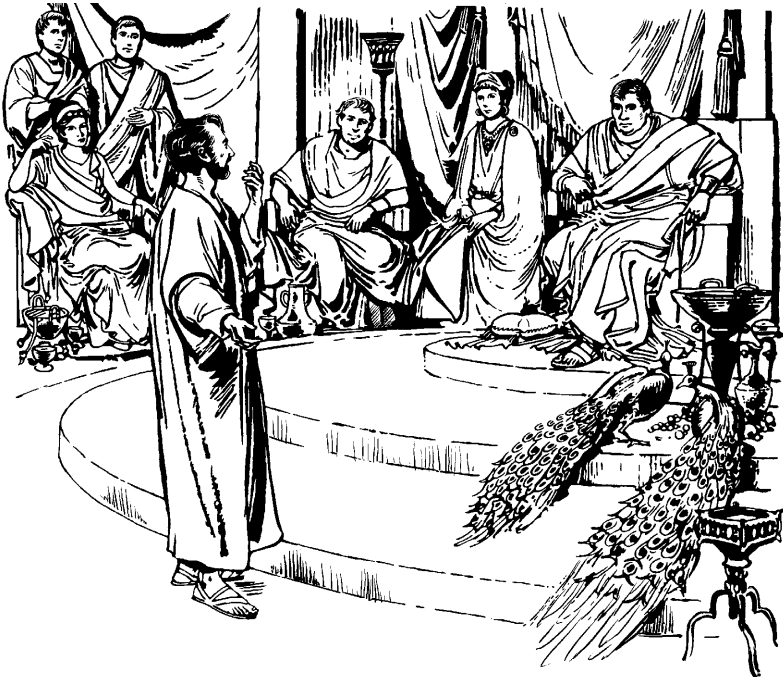
Pauru oturutopōpyry Jezu poetoryme toehtoh poko

¹²—Morarama Tamaxiku pona ytoase Ritonōpo maro oturuketō tuisary a jenyokyryke inyerohpyry arose. ¹³Osema tao yna ahtao, tāxiahtao saereh nase yna etonie, xixi motye kaino, ypona, ymaro ytoketō pona roropa. ¹⁴Nono pona toepukase yna porehme. Mame omi etase. Ynara nase ya juteu tō omiryae, “Sauru, Sauru, oty katoh ypoetory ryhmāko mah? Samū kamexipōko mase ya ypoetory ryhmaryke oya. Eryhmāko mase pui samo tupupuru ryhmane samo,

tamoreme suimã pona otuotuokety sã mase,” nase ya. ¹⁵“Onoky hma?” ase eya. “Ywy ase Jezu. Ypoetory tã onyryhmara exiko! ¹⁶Owōko ropa. Osenepo oya, otuarōtatohme ypoko, ypoetoryme oehtohme. Imehnō tuarōtanohpōko mase jenetopōpyry poko oya, imeïpo enepotoh poko roropa oya. ¹⁷Oewomāko ase oetapary se imehnō ahtao. Imeïpo juteutōkara pataka aaropōko ase. Moroto awahtao roropa oewomāko ase. ¹⁸Toto amorepase ytoke ajoajohpe pyra aehtohkōme, joroko tamuru rumekatohme eya xine, Ritonōpo omipona rokẽ toto ehtohme. Iirypyrykō korokāko ase tosẽkōme jenetuputyryhtao eya xine. Esarykō ekarōko ase eya xine ypoetory tã maro,” tykase Jezu ya.

Pauru oturutopōpyry toerohtopōpyry poko

¹⁹—Morara tykase exiryke ya Jezu omipona ase, kapu ae autururu totase ya exiryke. ²⁰Osemazuhme aporo oturuase Tamaxikupōkomo a, Jerusarēpōkomo a roropa. Mame Juteapōkomo a oturuase. Morotoino ytoase juteutōkara amorepase, iirypyrykō rumekatohme eya xine, Ritonōpo omipona aehtohkōme roropa. ²¹Morara exiryke juteu tã japoïase Ritonōpo maro oturutoh tao, jetapatohme repe. ²²Yrome Ritonōpo a jewomaryke jetapara ro toh mana. Imehnō amorepāko ro ase Jezu poko, toto tuarōtatohme. Tuisa tã zurūko ase, tuisa tã kara roropa zurūko. Ritonōpo omiry poko

(At 26.18)

toto tuarõtanohnõko ase, pake Ritonõpo poe urutõkõ nekarohpyry saaro. Moeze nekarohpyry saaro roropa. Ynara tykase Moeze tõ pake, ²³“Kyrixtu osanumãko toh mana, exixihmãko. Yrome mã ěsemãnõko ropa toorihxĩpo, kypyno xine Ritonõpo exiry ekarotohme juteu tomo a, juteutõkara a, enara.”

²⁴Morara karyke Pauru a, ynara tykase Pexitu opore Pauru a,
—Pauru, rowohpe mase. Tuhke tãtamporepase oexiryke, tykase Pexitu eya.

²⁵Yrome Pauru a tozuhse,

—Rowohpe pyra ase Pexitu tuisa. Zae rokẽ ase Ritonõpo omiry ekarõko.

²⁶Akyripa a ynara tykase Pauru,

—Tuisa Akyripa, jomiry metano? Sero poko tuaro mase tokare Jezu exiryke. Morara exiryke ihximyra oturunõ oya. ²⁷Tuisa Akyripa, Ritonõpo poe urutõkõ omihpyry enetupuhnõko mah? Zuaro ase. Enetupuhnõko mase, tykase Pauru Akyripa a.

²⁸Moraramẽ Pauru tozuhse eya. Ynara tykase ynororo,

—Otarãme Jezu poetoryme exĩko ase õmiry etahpyryme, tykase.

²⁹Moraramẽ Pauru ynara tykase ropa eya,

—Kure ya Jezu Kyrixtu poetoryme awahtao. Emero tarõkõ roropa Jezu poetoryme se ase ysã oehtohkõme, yrome imyhpyra rokene, tykase.

³⁰Moraramẽ Akyripa tõ towõse ropa, kowenatu, Perenixi, emero tymarõkõ maro. ³¹Tutõtase toto oturuse oxime,

—Kure rokẽ mana. Tõmipona aexiryke kowenu onetapapopyra mana.

Onẽmara roropa mana ãpuruhpyry taka, tykase toto ipoko. ³²Moraramẽ Akyripa ynara tykase Pexitu a,

—Mokyro myhpokary ropa, “Seza a kuaropoko,” kara ahtao, tykase ynororo.

Wapu ae Pauru ytotoþõpyry Roma pona

27 ¹Moraramẽ toepohnohse tahtao xine,

—Saropotone Itaria pona, tykase toto. Mame Pauru tokarose Juriu a, imehnõ ãpuruhpyrytaõkõ maro, wapu ae toto arotohme Itaria pona. Juriu sajẽtu, Aukuxtu poetory. Pauru maro ynanytoase. ²Moraramẽ moroto Sezarea po ynanotyriase Ataramitiu poe aepyhpyry wapu aka, Azia pona yna ytotohme, Arixaku maro. Mokyro Tesaronikapono, Masetoniapõpono.

³Yrokokoro Xitõ pona ynanytoase. Juriu noturuase Pauru a,

—Oepe tõ maro oexiry se awahtao ytoko, nase, Pauru zuno pyra toexiryke.

⁴Morotoino ynanytoase ahmõta Xipere kuroko, iratozo ae, tyryrykane jamihme exiryke. ⁵Morotoino tuna konõto takuohse yna. Xirixia ehþikuroko toytose yna, Pãpiria ehþikuroko roropa Mira pona, Rixiapõ pona. ⁶Moroto sajẽtu maro imeþỹ wapu aka ynanotyriase, Arexãtyria poe Itaria pona ytokety aka.

⁷Moro ae axĩ pyra ynanytoase Synitu pona tyryrykane popyra exiryke. Saumona kuroko ynanytoase Kereta zomye. ⁸Moraramẽ ynanytoase wapu ae ehþikuroko, kuremỹme samo, pata pona, kure otyryhkatoh pona. Moro Rasea maro atameke pyra.

⁹Moroto okyna yna ahtao ytotoh pyra toehse. Naeroro Pauru ynara tykase toto a,

¹⁰—Ytotoh pyra nase. Kuytorykohtao seromaroro, wapu nerỹko mana. Itamurume mōkomo nerỹko. Ahno roropa orihnōko otarāme, tykase Pauru repe.

¹¹Yrome mokyro sajētu, wapu esē tō omipona nexiase, Pauru omipona pyra. ¹²Otyryhkatoh moroto popyra exiryke toytorykō se toh kynexine Penixi pona, moroto toehtohkōme konopo ae, kure moroto exiryke. Tyryry karahko Penixi po, Kereta ahmōta po.

Tyryrykane konōto oehstopōpyry konopo maro

¹³Naeroro tyryry tykase ropa ahtao,

—Ehmaropa, tykase toto. Etypohkatoh tanỹse ropa toto a wapu ytotohme ahmōta Kereta ehpiukuroko. ¹⁴Yrome okynā pyra tyryrykane tyjamihtase. Tyryrykane esety Euroakirāo. ¹⁵Moro a wapu tarose axiny.

—Ah kuakuarotou, ynanase. ¹⁶Ahmōta pitiko kuroko yna ytoryhtao tyryry karahko nexiase. Naeroro ynanerokuase itamurume kanawa anymyry poko wapu aka. ¹⁷Kanawa tanỹkehse ahtao wapu ynanuahmykyase ehmpyry aehtohme. Yna aroryke tyryrykane a Ripia ehpiukoxi isawā zuno toehse yna. Morara exiryke wera touse yna a, tywerake pyra rokē ytotohme tyryrykane po. ¹⁸Yrokokoro pohkane a anyanymyryhtao mōkomo ynanypapyase nakuaka yna oserepyryke, wapu tēme hkopyra ehtohme. ¹⁹Yrokokoro wapu mōkomory nymyry ynanypapyase.

²⁰Tuhke xixi onenepyra ynanexiase, xirikuato onenepyra roropa, konopo itamurume exiryke tyryrykane maro,

—Orihnōko sytatose, ynanase. Ynanoserepyase.

²¹Tuhke otuhpyra ynanēmepyase. Naeroro Pauru ynara nase yna a,

—Jepe tomo, jomipona awahtao xine Kereta po ro sehtory, mōkomo onypahpyra exiry, wapu kure ro roropa exiry. ²²Yrome seromaroro kuetatoko. Emynyhmarā ehtoko. Orihpyra matose. Wapu rokē nerỹko mana. ²³Morara āko ase Ritonōpo nenyokyhpyry tooehse exiryke koko ya oturuse. Jesēme mana, ipoetoryme ase. ²⁴Ynara nykā ya, “Pauru, torētyke pyra exiko. Seza a ytōko mase, Roma tuisary a. Oewomāko mā Ritonōpo. Mokaro roropa ewomāko mana opokoino,” nykā inenyokyhpyry ya josenety. ²⁵Naeroro sekese ehtoko ropa. Ritonōpo enetupuhnōko ase. Ajohpe pyra mana. Kuewomatorỹko mā inenyokyhpyry nekarohpyryae ro. ²⁶Yrome ahmōta pona kuarotorỹko mā tyryrykane, tykase Pauru yna a.

²⁷Moraramē 14me tynhse ahtao tyryrykane jamihme ro nexiase. Xiaxiake wapu tarotarose, Metiteraneu tuna ena. Mame onoa wapu poko erohketō ynara nase,

—Otarāme nono moe pyra mana, nase toto. ²⁸Tuna tukuhse toto a, zueme aexiry waro toehtohkōme. Zueme ro tukuhse eya xine. Moino akoxi pitiko tukuhse ropa toto a, zueme hkopyra. ²⁹Mame topu a wapu etapary zuno

toexirykôke 4me etypohkatoh tomapose toto a, wapu âtykyry wino. Tôturuse toto Ritonôpo a axî aêmehtoh poko. ³⁰Moraramé wapu pokôkô irumekary se toehse. Kanawae toytorykô se toh repe. Kanawa tomapose tuna kuaka toto a, etypohkatoh wapu potyry pokona tyrithome sâ repe. Yna enekunopyry se rokê toh kynexine. ³¹Mame Pauru tôturuse sajêtu tomo a, soutatu tō maro, —Wapu rumekaryhtao moxiamo a nerỹko sytatose, tykase ynororo.

³²Morara tykase Pauru exiryke kanawa eary tysahkase soutatu tomo a, kanawa yhtotohme.

³³Aêmepiryhtao Pauru tôturuse toto a,

—Otuhtokose. Pake oemirykô rohnôko matose, nyhpyra roropa.

³⁴Morara exiryke otuhtoko, jamihme oehtohkôme ropa. Torêtyke pyra ehtoko. Orihpyra matose, tykase eya xine.

³⁵Morara kaxîpo wyi apoiase ekamotohme. Noturuase Ritonôpo a mokaro netaryme, wyi ekarotohto. Notukuase ynororo yna maro.

³⁶Moraramé sekese ropa ynanexiase, têtuhse ropa yna exiryke. ³⁷Wapu ao ynanexiase atapona 276 me. ³⁸Moraramé têtuhkehse yna ahtao, tiriiku typahse yna a nakuaka, teme hkopyra wapu ehtohme.

Wapu âtohkatoþpyry pohkane a

³⁹Mame tômehe ahtao nono waro pyra toh kynexine, wapu poko erohketomo. Iporiry tonese ahtao eya xine moro taka wapu arory se toehse toto, isawâme tuna ehpiry exiryke. ⁴⁰Naeroro etypohkatoh eary tysahkase eya xine emapotohme nakuaka. Mame âpuitoh myhty tymypokase eya xine. Moromeîpo wera konôto taunuhmase ropa eya xine apô pokona, ipotyry wino, tyryrykane a wapu arotohme isawâ ehpiroxi repe. ⁴¹Yrome isawâ pona tyryhse ipotyry wino wapu. Tûpore tyryhse isawâ pona. Pohkane konôto a tâtohkase wapu.

⁴²—Âpuruhpyrytaôkô setapatone epara toto ehtohme, tykase soutatu tō repe. ⁴³Yrome Pauru pyno toexiryke onetapapopyra sajêtu kynexine. Nakuae tâtakuotyry warôkô taropose eya osemazuhme, ahmôta pona toto ytotohme. ⁴⁴Imehnô taropose roropa eya wewe po wapu epokahkasê po. Emero morara rokê tâtakuohse ropa toto iratyhpyry po.

Mauta po toto ehtopþpyry

28 ¹Moraramé moroto yna ahtao morotôkô yna zuruase ahmôta esety poko, —Mauta sero, nase toto yna a. ²Kure rokê toh nexiase yna maro. Yna aroase toto tytapyikô taka. Apoto tukase eya xine yna osûtohme. Konopome exiryke kôxikene ynanexiase. ³Moraramé apotopokô tupuimase Pauru a. Apoto htaka tyryryhtao eya okoi neseke emary pokona ynaneneryme. ⁴Morara exiryke ynara tykase morotôkomo, —Otapatô mosero otarâme. Morara exiryke okoi nesezano. Nerypyra kynako repe. Yrome okoi naryme orihoño mana, nase toto Pauru poko.

(At 28.3)

⁵Mame pakapakahnase okoi. Toepukase apoto htaka. Yrome jetū pyra nexiase ipoko. ⁶Mame Pauru tonese eya xine. Emary zaory eraximāko toh kynexine. Axī aorikyry eraximāko toh repe. Yrome okyna ahtao kure ro Pauru eneryke tyya xine, ynara tykase toto,
—To! Otarāme ritō mosero, tykase toh ipoko.

⁷Moro ahmōta esē esety Pupuriu. Mokyro tapyī moe pyra kynexine. Tytapyī taka yna aroase kure yna ritohme. Moroto ynanynykyase oseruao. ⁸Mokyro zū kure pyra nexiase, oxirohnōko, pixihtāko, enara. Mokyro enese Pauru nomomyase inyhtoh taka. Mame Ritonōpo a noturuase. Zuhpokoxi tomary riase. Axī nekurākase ropa. ⁹Moromeīpo moro ahmōtapōkō kurākōkara emero noepyase Pauru a toto tukurākatohkōme ropa. Tukurākase ropa toto eya. ¹⁰Mame yna ytory ropahatao yna mōkomohtoase toto, mokaro ahmōtapōkomo.

Mauta poe Roma pona toto ytotopōpyry

¹¹Morame moroto wapu kynexine, Arexātyria poe aeptyhpyry, ikonopory enatry eraximāko, ytoypopyra konopo ae exiryke. Kamaramanōpo tō esety ae moro wapu esety, Kaxito Poruxime. Morame ikonopory tonahse ahtao, moro ae ynanytoase. ¹²Xirakuza pona toeporehkase yna. Moroto ynanynykyase oseruao. ¹³Morotoino ynanytoase ropa tuna konōto ehpikuroko Reziu pona. Moroto yna ahtao kure tyryrykane. Yrokokoro ynanytoase Pozuori pona. ¹⁴Moroto Jezu poetory tō kynexine. Toto maro ynanynykyase oma zū mykaponatoae, toahmase yna exiryke eya xine. Morotoino osema konōto ae

ynanytoase ropa Roma pona. ¹⁵Yna ekary etahpyryme Jezu poetory tomo a, tooehse toto yna enese, moino Roma poe, Apiu oturutoh pona, oseruao osepekahtoh pona roropa. Mokaro eneryhtao Pauru a eano tyjamihtase. Tãkye toehse ynororo. Kure tõturuse Ritonõpo poko toto maro.

Roma po Pauru ehtopõpyry

¹⁶Morarama Roma pona toeporehkase yna ahtao, ãpuruhpyrytaõkõ ekaroase sajẽtu tutuisary a. Pauru rokẽ imepỹ tapyi taka toytose, soutatu maro.

¹⁷Mame oseruao tynyhse ahtao juteu tamuxiry tõ tonehpose Pauru a oximõme imaro xine tõtuturothkõme. Ynara tykase ynororo eya xine,
—Orutua komo, wekyry tomo, kuetatoko. Kuekyrykõ onyenonohpyra exiase Jerusarẽ po. Kytamurukõ omihpyry omipona ase. Yrome ynaroro rokẽ romano tomo a jekaroase toto jetapatohme repe. ¹⁸Morarama tõtuturopose jahtao romano tuisary a jutütanohpory se ropa nexiase repe, kowenu jetapapopyra exiryke. ¹⁹Yrome ymyhpokapory se pyra juteu tõ nexiase. Naeroro, “Seza êpataka jytory se ase,” ase terekatu a. Wekyry tõ hxiroory se pyra exiase. ²⁰Morara exiryke kuenehpoutou xiaro joturutohme amaro xine. Ritonõpo mã kypyno xine. Kyyrypyrykõ korokary se kurã rokẽ ekarotohme kyya xine. Moro eraximãko Izyraeu tõ poetory mana. Moro enetuputyryke ya tymyhse ase keti ke, tykase Pauru eya xine.

²¹Ynara tozuhse toto a,

—Pape oehpyra mana, Jerusarẽpõkõ nymerohpyry opoko yna neneryme. Moinõ oehsenãkõ mã, “Popyra,” kara roropa opoko. ²²Õtururu etary se ynanase. Tuhke ahno imehnõ patapõkõ Jezu poetory poihtõko toto, nase toto Pauru a.

²³—Mokokoro osehtoko, tykase exiryke, tuhke toytose toto itapyi taka. Mokaro a noturuase Pauru, Ritonõpo ahno esẽme exiry poko, Jezu poko roropa, Moeze tõ nymerohpyry poko, imehnõ urutõkõ nymerohpyry poko roropa. Mokaro zuruse nykohmamyase Pauru. ²⁴Aomiry etaryke tyya xine, “Ajohpe pyra,” tykase toto emero pyra, tonetupuhse eya xine exiryke. Yrome imehnõ onenetupuhpyra toh tokurehse. ²⁵Mame toto ytotohto ropa itapyikõ taka Pauru ynara tykase eya xine,
—Ajohpe pyra Izaja tõturuse kytamurukomo a Ritonõpo zuzenu poe.

²⁶Ynara tykase ynororo,

“Tarõkomo a ytotoko. Ynara kahtoko eya xine,

‘Ritonõpo omiry etãko matose repe, yrome zuaro pyra matose.

Enẽko roropa amarokõ repe, yrome onenetupuhpyra matose.

²⁷Enetuputyry se pyra oexirykõke onenetupuhpyra matose.

Etary se pyra oexirykõke roropa onetara matose.

Enery se pyra oexirykõke onenepyra matose.

Mãpyra oorypyrykõ rumekary se awahtao xine,

otato apanarykõ exiry, jomiry menetupuhtory roropa.

Morarama meramatory ya, kukurãkatory roropa,’ ãko Ritonõpo mana opoko xine,”

tykase Izaja kytamurukomo a.

²⁸—Morara exiryke etatoko pahne, tōmihpyry aropōko Ritonōpo mā juteutōkara a, toto pynanopyry se toexiry poko toto tuarōtatohme roropa.

²⁹Morara kary etaryke tyya xine toytose ropa toto, oxime rokẽ tōturutohkōme.

³⁰Moroto Pauru asakoro tyeimāse tytapyĩ tao. Tākye ynororo kynexine imehnō oepyyryke tytapyĩ taka. ³¹Tōturuse ynororo toto a Ritonōpo ahno esēme exiry poko. Enaromyra tamorepase toto eya Jezu Kyrixtu poko, “Mokyro poko oturupyra exiko”, kara morotōkō exiryke.